

MINISTARSTVO FINANCIJA

**GODIŠNJE IZVJEŠĆE
O DRŽAVNIM POTPORAMA ZA 2015. GODINU**

Zagreb, ožujak 2017. godine

SADRŽAJ

1.	UVOD	3
1.1.	<i>Metodologija praćenja i prikaza državnih potpora</i>	4
1.2.	<i>Prikupljanje i obrada podataka o državnim potporama</i>	8
1.3.	<i>Metodologija prikaza podataka o državnim potporama</i>	8
1.4.	<i>Sadržaj Godišnjeg izvješća o državnim potporama za 2015. godinu</i>	9
1.5.	<i>Sažetak Godišnjeg izvješća o državnim potporama za 2015. godinu</i>	10
2.	DRŽAVNE POTPORE U 2015. GODINI	12
2.1.	<i>Usporedba s makroekonomskim pokazateljima</i>	12
2.2.	<i>Kategorije državnih potpora</i>	16
2.3.	<i>Državne potpore prema instrumentima</i>	18
2.4.	<i>Državna jamstva kao instrument potpore</i>	20
3.	DRŽAVNE POTPORE POLJOPRIVREDI I RIBARSTVU	22
4.	DRŽAVNE POTPORE INDUSTRIJI I USLUGAMA	24
4.1.	HORIZONTALNE POTPORE	25
4.1.1.	<i>Potpore za istraživanje i razvoj i inovacije</i>	28
4.1.2.	<i>Potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije</i>	30
4.1.3.	<i>Potpore za zapošljavanje</i>	31
4.1.4.	<i>Potpore malim i srednjim poduzetnicima</i>	32
4.1.5.	<i>Potpore za usavršavanje</i>	33
4.1.6.	<i>Potpore za kulturu</i>	34
4.1.7.	<i>Potpore za razvoj širokopojasnih mreža</i>	35
4.2.	REGIONALNE POTPORE	37
4.3.	DRŽAVNE POTPORE NA RAZINI JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE	40
4.4.	SEKTORSKE POTPORE	42
4.4.1.	<i>Potpore prometu</i>	45
4.4.2.	<i>Potpore brodogradnji</i>	48
4.4.3.	<i>Potpore turizmu</i>	50
4.4.4.	<i>Potpore za sanaciju i restrukturiranje</i>	50
4.4.5.	<i>Potpore za javno radiotelevizijsko emitiranje</i>	54
5.	DRŽAVNE POTPORE PREMA KARTI STATISTIČKIH REGIJA REPUBLIKE HRVATSKE – NUTS 2	53
6.	POTPORE MALE VRIJEDNOSTI	57
7.	DRŽAVNE POTPORE U REPUBLICI HRVATSKOJ U USPOREDBI S POTPORAMA U EUROPSKOJ UNIJI	61
8.	PROCJENA DRŽAVNIH POTPORA U 2016. GODINI	63
9.	ZAKLJUČAK	64
	PRILOG 1. <i>Davatelji potpora na razini središnje države u 2015. godini</i>	67
	PRILOG 2. <i>Kategorije državnih potpora</i>	68
	PRILOG 3. <i>Instrumenti državne potpore</i>	71

1. UVOD

Ministarstvo financija izradilo je Godišnje izvješće o državnim potporama za 2015. godinu (u daljnjem tekstu: Izvješće) sukladno Zakonu o državnim potporama (Narodne novine, broj 47/14; u daljnjem tekstu: Zakon). Navedeno Izvješće je trinaesto po redu, a treće koje je izradilo Ministarstvo financija, budući da je prvih deset izvješća izradila Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (u daljnjem tekstu: Agencija) koja je bila nadležna za poslove državnih potpora u razdoblju od 2. travnja 2003. godine do 23. travnja 2014. godine.

Godišnje izvješće o državnim potporama za 2015. godinu, Ministarstvo financija je sukladno odredbama Zakona dužno podnijeti na usvajanje Hrvatskome saboru.

Godišnje izvješće o državnim potporama za 2015. godinu sadrži analitički prikaz svih državnih potpora u Republici Hrvatskoj dodijeljenih u 2015. godini s revidiranim podacima o dodijeljenim potporama u 2013. i 2014. godini po propisanoj metodologiji i propisima donesenim temeljem Zakona, odnosno sukladno metodologiji prikazivanja državnih potpora koja se koristi u Europskoj uniji (u daljnjem tekstu: EU) budući je obveza izrade redovitih godišnjih izvješća o državnim potporama proizlazila još iz odredbi Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 14/01, 14/02, 1/05 i 7/05; u daljnjem tekstu: SSP)¹.

Izvješće se temelji na podacima o dodijeljenim državnim potporama i potporama male vrijednosti koje su Ministarstvu financija dostavili davatelji potpora, a to su nadležna ministarstva, agencije, fondovi, Hrvatska banka za obnovu i razvitak i jedinice područne (regionalne) i lokalne samouprave. Analitičkim pregledom državnih potpora, usporedive su razine i strukture državnih potpora dodijeljenih u Republici Hrvatskoj s odgovarajućim podacima EU u cjelini, odnosno s državama članicama EU pojedinačno. Ministarstvo financija je u Izvješće za 2015. godinu uključilo i potpore poljoprivredi i ribarstvu, iako navedene potpore, nisu predmet Zakona, no Zakonom je propisano kako je Ministarstvo poljoprivrede obvezno surađivati s Ministarstvom financija glede navedenog te kako Izvješće treba sadržavati i podatke o državnim potporama poljoprivredi i ribarstvu.

Do dana pristupa Republike Hrvatske EU, 30. lipnja 2013. godine, sukladno odredbama SSP-a i tada važećeg Zakona o državnim potporama (Narodne novine, br. 47/03, 60/04, 140/05 i 49/11), Agencija je bila nadležna za odobravanje, nadzor i povrat dodijeljenih državnih potpora, a nakon pristupanja Republike Hrvatske EU 1. srpnja 2013. godine, sukladno članku 107. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (u daljnjem tekstu: UFEU), naprijed navedene aktivnosti preuzela je Europska komisija.

Područje državnih potpora koje se prikazuje u ovom Izvješću je uređeno Zakonom, Pravilnikom o dostavi prijedloga državnih potpora i podataka o državnim potporama

¹ Članak 70. stavak 5. SSP-a navodi sljedeće: „Svaka će stranka osigurati transparentnost na području državnih potpora, tako što će, inter alia, drugoj stranci dostavljati redoviti godišnji izvještaj ili drugi odgovarajući dokument, slijedeći metodologiju i prikaz državnih potpora Zajednice. Na zahtjev jedne od stranaka druga će stranka osigurati informacije o određenim pojedinačnim slučajevima javne potpore.“.

(Narodne novine, broj 99/13; u daljnjem tekstu: Pravilnik) te aktima EU vezano za pojedine kategorije odnosno instrumente državnih potpora, kao i potpore male vrijednosti². Pravilnikom se unapređuje sustav praćenja i evidencije korištenja i učinaka dodijeljenih državnih potpora, te se uz naputke i obrasce vezane uz prijavu državnih potpora, propisuje sadržaj Izvješća: od klasifikacije državnih potpora, načina dostave podataka o dodijeljenim državnim potporama do prikupljanja podataka o korištenju i učincima dodijeljenih državnih potpora.

1.1. METODOLOGIJA PRAĆENJA I PRIKAZA DRŽAVNIH POTPORA

Pravni temelj

Zakon uređuje nadležnost tijela Republike Hrvatske iz područja državnih potpora i potpora male vrijednosti, politiku državnih potpora Republike Hrvatske, postupanja prije dodjele državnih potpora, vođenje evidencija te izvještavanje o državnim potporama te potporama male vrijednosti.

Pojam državne potpore

Državna potpora je sukladno Zakonu, stvarni i potencijalni rashod ili umanjeni prihod države dodijeljen od davatelja državne potpore u bilo kojem obliku koji narušava ili prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja stavljajući u povoljniji položaj određenog poduzetnika ili proizvodnju određene robe i/ili usluge utoliko što utječe na trgovinu između država članica EU u skladu s člankom 107. UFEU-a. Ovaj pojam državne potpore preuzet je iz članka 107. stavka 1. UFEU-a koji dodatno propisuje i da su državne potpore nespojive s unutarnjim tržištem.

Korisnik državne potpore/potpore male vrijednosti sukladno Zakonu, je svaka pravna i fizička osoba koja, obavljajući gospodarsku djelatnost, sudjeluje u prometu roba i usluga, a prima državnu potporu/potporu male vrijednosti, bez obzira na njen oblik i namjenu.

Davatelj državne potpore/potpore male vrijednosti je središnje tijelo državne uprave, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te svaka pravna osoba koja dodjeljuje državne potpore/potpore male vrijednosti

Kako bi utvrdili ima li neka državna intervencija karakter državne potpore, sukladno odredbama Zakona koje uređuju pojam državne potpore, potrebno je, u svakom pojedinom slučaju dodjele državnih sredstava, utvrditi jesu li kumulativno ispunjeni uvjeti koji se odnose na izvore sredstava, davanje prednosti na tržištu i s time povezanom selektivnosti i može li se time stvarno ili potencijalno utjecati na trgovinu između Republike Hrvatske i EU te je potrebno u svakom konkretnom slučaju utvrditi radi li se o:

² Na internet stranici Ministarstva financija: <http://www.mfin.hr/hr/propisi>, nalazi se većina objavljenih važećih propisa Europske unije o državnim potporama.

- 1) **dodjeli državnih sredstava** – državnom potporom smatra se ona mjera koja uključuje sredstva dodijeljena iz državnog proračuna, proračuna županije, grada i općine, fondova i pravnih osoba u vlasništvu države. Pored izravnih proračunskih izdataka, državnom potporom se smatra i manji odnosno neostvareni prihod države zbog neplaćenog poreza, doprinosa ili drugog nepodmirenog dugovanja odnosno neizvršene financijske obveze prema državi, prodaja zemljišta odnosno nekretnina ispod tržišne cijene i bez provedenog natječaja i sl.
- 2) **ostvarivanju prednosti na tržištu** – ekonomska prednost na tržištu ostvaruje se činjenicom da je korisnik potpore primio sredstva koja ne bi mogao ostvariti u svom redovnom poslovanju. Pored očitih državnih potpora kao što su subvencije, oslobođanje od plaćanja poreza, državna jamstva itd., postoje i ostale državne potpore koje su manje očite, a također osiguravaju ekonomsku prednost, a to su: kupnja/iznajmljivanje zemljišta u državnom vlasništvu poduzetniku po povoljnijoj cijeni od tržišne, prodaja zemljišta poduzetnika državi po cijeni nižoj od tržišne, omogućavanje pristupa javnoj infrastrukturi bez plaćanja doprinosa za istu, te dokapitalizacija poduzetnika od strane države pod povoljnijim uvjetima nego što bi to učinio privatni investitor.
- 3) **selektivnosti** – da bi ovaj kriterij bio ispunjen, potrebno je utvrditi je li određeni poduzetnik, sektor ili regija dobio određena sredstva iz proračuna države, jedinice lokalne ili područne samouprave ili druge pravne osobe davatelja potpore, pa je time doveden u povoljniji tržišni položaj u odnosu na konkurenciju. O selektivnosti se može raditi i kada postoji određeno diskrecijsko pravo odlučivanja prilikom dodjele potpore od strane davatelja potpore.
- 4) **utjecaju na trgovinu između Republike Hrvatske i EU** (tržišno natjecanje) – U ovom slučaju utvrđuje se utječe li, zbog dobivene potpore, poduzetnik ili proizvodnja određene robe i/ili usluge na trgovinu između država članica EU, odnosno dolazi li do narušavanja tržišnog natjecanja.

Državnom potporom se stoga može smatrati svaka mjera dodijeljena u korist poduzetnika u smislu Zakona i pravne stečevine EU ukoliko su kumulativno ispunjeni naprijed navedeni kriteriji te se svaka takva mjera smatra državnom potporom nespojivom s unutarnjim tržištem. Međutim, ukoliko pojedina mjera kumulativno ne ispunjava sva četiri naprijed navedena kriterija, tada se ne radi o državnoj potpori.

Državne potpore dodjeljuju se putem **programa državnih potpora i kao pojedinačne potpore**, i to:

- 1) **Program državne potpore** je pravni akt temeljem kojeg se, bez potrebe za dodatnim provedbenim mjerama, unaprijed neodređenim korisnicima državne potpore dodjeljuju državne potpore i pravni akt na temelju kojeg se državna potpora koja unaprijed nije vezana uz poseban projekt dodjeljuje jednom ili više korisnika državne potpore na neodređeno vrijeme i/ili u neodređenom iznosu.
- 2) **Pojedinačna državna potpora** je državna potpora koja nije dodijeljena na temelju programa državne potpore uz obvezu dodatnog odobravanja.

Međutim, članak 107. stavak 2. UFEU-a propisuje vrste potpora koje su spojive s unutarnjim tržištem, a riječ je o sljedećim vrstama potpora:

- a) potpore socijalnog karaktera koje se dodjeljuju pojedinim potrošačima ako se to čini bez diskriminacije u odnosu na podrijetlo predmetnih proizvoda
- b) potpore za otklanjanje štete nastale zbog prirodnih nepogoda ili izvanrednih događaja
- c) potpore koje se dodjeljuju gospodarstvu određenih područja Savezne Republike Njemačke na koje je utjecala podjela Njemačke, u mjeri u kojoj je ta potpora potrebna kako bi se nadoknadile posljedice gospodarski nepovoljnijeg položaja prouzročenog tom podjelom. Pet godina nakon stupanja Ugovora iz Lisabona na snagu, Vijeće može, odlučujući na prijedlog Komisije, usvojiti odluku o stavljanju ove točke izvan snage.

Dok članak 107. stavak 3. UFEU-a propisuje koje se vrste potpora mogu smatrati spojivima s unutarnjim tržištem:

- a) za poticanje gospodarskog razvoja područja s neuobičajeno niskim životnim standardom ili velikom nezaposlenošću
- b) za promicanje kulture i očuvanje baštine ako takve potpore ne utječu na trgovinske uvjete i tržišno natjecanje u EU u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu
- c) za provedbu značajnih međunarodnih projekata ili otklanjanje ozbiljnih poteškoća u gospodarstvu
- d) za poticanje određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih područja ako takve potpore ne utječu negativno na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu
- e) pravnim i fizičkim osobama kojima se temeljem posebnih propisa povjerava obavljanje službe od općeg gospodarskog interesa ili utvrđuje isključivo pravo obavljanja određene djelatnosti, a bez kojih ne bi mogle obavljati i provoditi povjerene im zadaće, uz uvjet da državne potpore predstavljaju isključivo naknadu za obavljanje i provedbu tih zadaća.

Međutim, ne postoji mogućnost diskrecijskog odlučivanja o tome što se smatra državnom potporom, odnosno koja mjera ne predstavlja državnu potporu, ili na koje vrste potpora se odnose navedena izuzeća, budući svaki oblik potpore i svako izuzeće od opće zabrane dodjele potpora uređuju posebni propisi koji detaljno uređuju uvjete, pravila i mogućnosti dodjele potpora, kao i odluke europskih sudova koje u nedostatku propisa ili u graničnim slučajevima, služe kao instrument za tumačenje propisa o potporama.

Učinak predmetne mjere, a ne njezin uzrok, vrsta ili cilj odlučujući su prilikom dodjele državne potpore, jer sam pojam državne potpore obuhvaća osim subvencija (rashodna strana državnog proračuna) i ostale instrumente državnih potpora koji na razne načine smanjuju prihodnu stranu državnog proračuna i imaju jednake učinke kao i subvencije, kao što su npr. oslobođenje ili smanjenje poreza na dobit. Instrumenti putem kojih se dodjeljuju državne potpore prikazani su u Prilogu 3. ovoga Izvješća.

Što se ne smatra državnom potporom

Sukladno praksi Europske komisije i europskih sudova, sljedeći transferi se ne smatraju državnim potporama:

- transferi sredstava iz državnog proračuna jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i javnim tijelima koja ne obavljaju gospodarsku djelatnost, odnosno potpore javnim tijelima koje obavljaju djelatnost koja nema gospodarski/ekonomski karakter
- opće mjere gospodarske politike koje se odnose na sve poduzetnike i gospodarske sektore, primjerice smanjivanje opće stope poreza na dobit, doprinosa ili drugih sličnih davanja
- državne mjere koje su neutralne u odnosu na državni proračun (tzv. regulatorne mjere)
- nabava robe i usluga po tržišnim cijenama odnosno tržišnoj vrijednosti
- mjere, uključivo i financijske potpore, koje udovoljavaju testu ulaganja po tržišnim uvjetima, odnosno testu ulaganja privatnog poduzetnika (*engl. market economy investor principle*)
- državna jamstva ako su kumulativno ispunjeni sljedeći uvjeti: ako korisnik zajma nije u financijskim teškoćama; ako je korisnik zajma u mogućnosti na financijskom tržištu dobiti zajam po tržišnim uvjetima bez posredovanja države; ako se za državno jamstvo zaračunava tržišna cijena; ako je državno jamstvo povezano s određenom financijskom transakcijom, ograničeno po visini i vremenu trajanja i ne pokriva više od 80 posto preostalog duga ili druge financijske obveze
- sredstva dodijeljena fizičkim osobama ili zaposlenicima kada poduzetnici ne uživaju izravnu korist
- potpore male vrijednosti (*de minimis* potpore) koje ne iznose više od 200.000 eura u kunsjoj protuvrijednosti po korisniku u razdoblju od tri fiskalne godine.

Državnom potporom se u smislu Zakona ne smatraju sredstva odnosno pomoć kućanstvima, invalidnim osobama, javnim tijelima i obrazovnim ustanovama te bolnicama za djelatnosti koje nemaju gospodarski karakter, za izgradnju stambenih zgrada u državnom vlasništvu za socijalno ugrožene skupine, javnim centrima za profesionalno usavršavanje, smanjivanje poreza na dodanu vrijednost za određene skupine proizvoda, potpora namijenjena za obranu i za javne radove i slično.

Također pravila o državnim potporama ne primjenjuju se ako država djeluje „izvršenjem javne ovlasti“ ili ako javni subjekti djeluju „u svojem svojstvu kao tijela javne vlasti“. Primjeri takvih djelatnosti su sljedeći: vojska ili policija, sigurnost i kontrola zračne plovidbe, kontrola i sigurnost pomorskog prometa, nadzor radi sprečavanja onečišćenja, organizacija, financiranje i izvršavanje zatvorskih kazni, razvoj i revitalizacija javnog zemljišta od strane javnih tijela i prikupljanje podataka za upotrebu u javne svrhe na temelju zakonske obveze predmetnih poduzetnika u vezi s objavljivanjem takvih podataka.³

³ Točka 17. Obavijesti Komisije o pojmu državne potpore iz članka 107. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (Službeni list Europske unije, C262, od 9. srpnja 2016.

1.2. PRIKUPLJANJE I OBRADA PODATAKA O DRŽAVNIM POTPORAMA

Izrada izvješća o državnim potporama temelji se na podacima koje su Ministarstvu financija dostavili davatelji potpora o dodijeljenim državnim potporama, sukladno uputama i obrascima iz Pravilnika kojim je propisan sadržaj izvješća, opis metodologije, analiza iznosa državnih potpora po kategorijama i instrumentima, ocjena prikupljenih podataka kao i podaci o državnim potporama male vrijednosti.

Ministarstvo financija je prilikom prikaza i usporedbe državnih potpora s osnovnim makroekonomskim pokazateljima koristilo određene podatke koji se temelje na podacima Državnog zavoda za statistiku, Ministarstva financija te Hrvatske narodne banke, a metodologija analitičkog prikaza državnih potpora temelji se na metodologiji koju koristi i Europska komisija pri izradi i iskazivanju državnih potpora u EU.

1.3. METODOLOGIJA PRIKAZA PODATAKA O DRŽAVNIM POTPORAMA

Ministarstvo financija u Izvješću primjenjuje metodologiju praćenja i prikazivanja državnih potpora u Republici Hrvatskoj temeljem metodologije prikazivanja i praćenja državnih potpora u EU, a navedena metodologija je sadržana i objavljena u Pravilniku. Na osnovu navedene metodologije, državne potpore (u daljnjem tekstu: potpore) dijele se na dva osnovna područja:

1. potpore poljoprivredi i ribarstvu i
2. potpore industriji i uslugama.

Potpore se s obzirom na kategoriju dodjele odnosno cilj, kao potpore industriji i uslugama dijele na **horizontalne potpore, sektorske potpore, regionalne potpore** te **potpore na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave**.

Horizontalnim potporama smatraju se potpore za: istraživanje i razvoj i inovacije, zaštitu okoliša i uštedu energije, male i srednje poduzetnike, sanaciju i restrukturiranje kroz programe državnih potpora, zapošljavanje, usavršavanje, kulturu i zaštitu baštine, razvoj širokopojskih mreža, rizični kapital te ostale horizontalne ciljeve.

Za **sektorske potpore** prilikom dodjele vrijede posebna pravila o potporama, a odnose se na sljedeće sektore i djelatnosti: kopneni promet (cestovni, željeznički i unutarnji plovni promet), pomorski promet, zračni promet, brodogradnju, proizvodnju čelika, turizam, financijske usluge, sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama (pojedinačne potpore), kinematografiju i ostalu audiovizualnu djelatnost, javne radiodifuzijske usluge, poštanske usluge te ostale nespomenute djelatnosti.

Regionalne potpore su u Izvješću prikazane i kao posebna kategorija, na način predviđen metodologijom EU, iako po ciljevima i namjeni spadaju u horizontalne potpore, te su u jednom dijelu Izvješća i prikazane unutar horizontalnih potpora. Također su i **potpore na razini jedinica lokalne i područne samouprave** u ovom Izvješću prikazane kao posebna kategorija kako bi se dobio uvid u korištena sredstva i namjene potpora na lokalnoj razini a mogu se prikazati u horizontalnim potporama.

Potpore male vrijednosti⁴ su također, u ovom Izvješću prikazane zasebno jer se navedene potpore u stvari i ne smatraju potporama u smislu Zakona, odnosno ne predstavljaju državne potpore u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, no obzirom da velik broj davatelja potpora svoje programe temelji na *de minimis* potporama, njima se dodjeljuju i značajna proračunska sredstva.

Potpore se mogu dodjeljivati putem **različitih oblika ili instrumenata dodjele** kao što su: subvencije i porezna izuzeća (A), udjeli u vlasničkom kapitalu (B), financijski transferi (C), jamstva i opozvana jamstva (D) te ostalo (E).

U Prilogu 2. ovog Izvješća, dan je detaljan prikaz kategorija potpora, a u Prilogu 3. prikaz svih instrumenata dodjele potpore.

1.4. SADRŽAJ GODIŠNJEG IZVJEŠĆA O DRŽAVNIM POTPORAMA ZA 2015. GODINU

Godišnje izvješće o državnim potporama za 2015. godinu sastoji se od devet poglavlja i tri priloga. U **Poglavlju 1.** je uvodni dio Izvješća koji prikazuje metodološka objašnjenja i temeljne odrednice sustava državnih potpora, objašnjava metodologiju prikupljanja i prikaza podataka o potporama te prikazuje sadržaj i kratak sažetak Izvještaja za 2015. godinu. **Poglavlje 2.** prikazuje podatke o potporama u apsolutnim i relativnim vrijednostima, opisuje trendove njihovih kretanja za razdoblje od 2013. do 2015. godine te prikazuje usporedbu s osnovnim makroekonomskim pokazateljima kao što su bruto društveni proizvod, proračunski rashodi države, broj zaposlenih, broj stanovnika i sl.. U ovom poglavlju prikazane su i dodijeljene potpore prema ciljevima i kategorijama, te prema instrumentima dodjele.

U **Poglavlju 3.** prikazani su podaci o dodijeljenim potporama poljoprivredi i ribarstvu. **Poglavlje 4.** prikazuje dodijeljene potpore industriji i uslugama, dodijeljene horizontalne potpore, koje čine potpore: za istraživanje i razvoj i inovacije, za zaštitu okoliša i očuvanje energije, malim i srednjim poduzetnicima, za usavršavanje, zapošljavanje, za kulturu te razvoju širokopojsnih mreža. Prikazane su i regionalne potpore, potpore na lokalnoj razini te potpore dodijeljene posebnim sektorima, kao što su: potpore sektoru prometa, brodogradnji, turizmu, za javno radiotelevizijsko emitiranje i za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika.

Poglavlje 5. prikazuje dodijeljene potpore prema karti statističkih regija Republike Hrvatske (NUTS 2), **Poglavlje 6.** prikazuje potpore male vrijednosti (*de minimis* potpora), u **Poglavlju 7.** prikazan je usporedan prikaz potpora u Republici Hrvatskoj i EU i njezinim državama članicama, **Poglavlje 8.** daje procjenu Ministarstva financija o dodjeli potpora za 2015. godinu, dok se u **Poglavlju 9.** nalazi Zaključak. Na kraju Izvješća dani su prilozi koji detaljnije prikazuju metodologiju izrade Izvješća, daju popis davatelja potpora na nacionalnoj razini te popis instrumenata dodjele potpora.

⁴ Potpore male vrijednosti (*de minimis* potpore) ne smatraju se državnim potporama, jer zbog samog ograničenog iznosa od najviše 200.000 eura u kunsjoj protuvrijednosti, ne utječu na trgovinu između Republike Hrvatske i članica EU te se iznosi tih potpora ne pribrajaju ukupnom iznosu dodijeljenih državnih potpora. Za *de minimis* potpore vrijede posebna pravila dodjele te za njihovu dodjelu nije potrebno odobrenje Ministarstva financija.

1.5. SAŽETAK GODIŠNJEG IZVJEŠĆA O DRŽAVNIM POTPORAMA ZA 2015. GODINU

U 2015. godini u Republici Hrvatskoj ukupno je dodijeljeno 9.892,5 milijuna kuna potpora, te je udio navedenih potpora u bruto društvenom proizvodu (u daljnjem tekstu: BDP) iznosio 2,96 posto. Udio potpora u rashodima države u istoj godini iznosio je 8,34 posto, potpore po zaposlenom iznosile su 7.292,30 kuna, dok su potpore po stanovniku Republike Hrvatske iznosile 2.300,60 kuna.

Potpore se prema kategorijama dijele na potpore poljoprivredi i ribarstvu te na potpore industriji i uslugama (tzv. horizontalne i sektorske potpore). U 2015. godini, potpore sektoru industrije i usluga iznosile su 5.014,1 milijun kuna, što čini 50,7 posto ukupno dodijeljenih potpora, te s udjelom u BDP-u od 1,50 posto, dok su potpore sektoru poljoprivrede i ribarstva iznosile 4.878,4 milijuna kuna, odnosno 49,3 posto ukupno dodijeljenih potpora, te je udio tih potpora u BDP-u 1,46 posto.

U ukupno dodijeljenim potporama industriji i uslugama, sektorske potpore imaju udio od 55,9 posto odnosno dodijeljene su u iznosu od 2.801,8 milijuna kuna, dok se na horizontalne potpore, uključujući regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini, odnosi udio od 44,1 posto ili iznos od 2.212,3 milijuna kuna. Od ukupnog iznosa horizontalnih potpora u 2015. godini, od iznosa 2.212,3 milijuna kuna, na horizontalne potpore u užem smislu⁵ odnosi se 1.497,5 milijuna kuna, na regionalne potpore 625,3 milijuna kuna, te na potpore na lokalnoj razini 89,5 milijuna kuna.

U strukturi horizontalnih potpora u „užem smislu“ koje su dodijeljene u iznosu od 1.497,5 milijuna kuna, najviše je dodijeljeno za zaštitu okoliša i uštedu energije, iznos od 1.079,6 milijuna kuna, za zapošljavanje 206,0 milijuna kuna, za kulturu 70,0 milijuna kuna, malim i srednjim poduzetnicima 54,4 milijuna kuna, za usavršavanje 47,7 milijuna kuna, za istraživanje i razvoj i inovacije 30,4 milijuna kuna te za razvoj širokopojasnih mreža 9,4 milijuna kuna. Udio horizontalnih potpora u „užem smislu“ u BDP-u iznosi 0,45 posto, u ukupno dodijeljenim potporama sektoru industrije i usluga 29,9 posto, te u ukupno dodijeljenim potporama 15,1 posto. U 2015. godini, regionalne potpore su dodijeljene u iznosu od 625,3 milijuna kuna, dok su potpore na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dodijeljene u iznosu od 89,5 milijuna kuna.

Potpore posebnim sektorima su u 2015. godini dodijeljene u iznosu od 2.801,8 milijuna kuna, s udjelom od 55,9 posto u ukupno dodijeljenim potporama industriji i uslugama, dok je taj udio u ukupno dodijeljenim potporama 28,3 posto. Unutar sektorskih potpora, najviše potpora odnosi se na usluge za javno radiotelevizijsko emitiranje 1.225,8 milijuna kuna, na potpore sektoru prometa 1.005,0 milijuna kuna, sektoru brodogradnje 503,2 milijuna kuna, za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama 43,7 milijuna kuna te na sektor turizma 24,1 milijun kuna.

Unutar sektorskih potpora, prevladavaju potpore za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa kao naknada za obavljanje javne usluge, a u 2015. godini dodijeljene su u iznosu od 2.300,9 milijuna kuna, što predstavlja udio od 23,3 posto ukupno dodijeljenih potpora u Republici Hrvatskoj. Navedene potpore odnose se na

⁵ Potpore za: istraživanje i razvoj i inovacije, zaštitu okoliša i očuvanje energije, male i srednje poduzetnike, usavršavanje, zapošljavanje, kulturu te razvoj širokopojasnih mreža.

javne radiodifuzijske usluge za emitiranje javnog radio i televizijskog programa, na usluge u željezničkom, pomorskom, zračnom i kopnenom cestovnom prometu te za poštanske usluge.

Potpore su u 2015. godini dodjeljivane, prema instrumentima dodjele, najvećim dijelom putem subvencija i neposrednih subvencija kamata u iznosu od 7.686,4 milijuna kuna ili s udjelom od 77,7 posto u ukupno dodijeljenim potporama. Slijede porezna oslobođenja, izuzeća, oprost poreza i doprinosa i olakšice te otpis dugova od 1.079,6 milijuna kuna ili 10,9 posto. Kroz kapitalna ulaganja, udjele u vlasničkom kapitalu te pretvaranjem duga u vlasnički udjel dodijeljeno je 948,2 milijuna kuna ili 9,6 posto, putem jamstava i opozvanih odnosno aktiviranih jamstava iznos od 167,7 milijuna kuna ili 1,7 posto, te je najmanje potpora dodijeljeno putem povoljnih zajmova te zajmova poduzetnicima u teškoćama u iznosu od 10,6 milijuna kuna ili 0,1 posto.

Potpore male vrijednosti odnosno *de minimis* potpore u 2015. godini iznose 531,2 milijuna kuna, a najvećim dijelom dodijeljene su putem subvencija s udjelom od 58,2 posto, kroz porezna oslobođenja i izuzeća 17,0 posto, kroz kapitalna ulaganja 10,5 posto, putem jamstava 6,1 posto, dok se ostalih 8,2 posto odnosi na neposredne subvencije kamata, snižavanje, oslobođenje, olakšice i oprost plaćanja doprinosa te na povoljnije zajmove.

Ukupno dodijeljene potpore bez potpora za poljoprivredu i ribarstvo u 2015. godini u iznosu od 5.014,1 milijun kuna prikazane su i sukladno podjeli dodijeljenih potpora prema karti regionalnih potpora odnosno po NUTS 2 regijama u Republici Hrvatskoj – Kontinentalnoj i Jadranskoj Hrvatskoj. U statističkoj regiji Jadranska Hrvatska dodijeljeno je ukupno 2.478,6 milijuna kuna potpora, dok je u Kontinentalnoj Hrvatskoj ukupno dodijeljeno 2.535,5 milijuna kuna.

2. DRŽAVNE POTPORE U 2015. GODINI

2.1. Usporedba s makroekonomskim pokazateljima

U 2015. godini u Republici Hrvatskoj je dodijeljeno ukupno 9.892,5 milijuna kuna potpora, što je povećanje za 944 milijuna kuna odnosno 10,6 posto u odnosu na 2014. godinu kada su dodijeljene potpore iznosile 8.948,5 milijuna kuna, te povećanje za 1.353,2 milijuna kuna odnosno 15,9 posto u odnosu na 2013. godinu kada su potpore dodijeljene u iznosu od 8.539,3 milijuna kuna.

U Tablici 1. prikazani su osnovni makroekonomski pokazatelji koji omogućuju pregled i usporedbu navedenih pokazatelja, od ukupnih iznosa potpora, udjela potpora u BDP-u, iznosa potpora po zaposlenom te po stanovniku Republike Hrvatske.

Tablica 1. Ukupne potpore dodijeljene u razdoblju od 2013. do 2015. godine

	Mjera	2013.	2014.	2015.	Indeks	
					2014. /2013.	2015. /2014.
Državne potpore	u mln HRK	8.539,3	8.948,5	9.892,5	105	111
Državne potpore	u mln EUR ⁶	1.127,5	1.172,8	1.300,0	104	111
BDP ⁷	u mln HRK	329 571,0	328.109,0	333 837,0	100	102
BDP	u mln EUR	43 516,1	43 002,4	43 870,5	99	102
Rashodi države	u mln HRK	125 069,9	127 546,5	118 607,8	102	93
Rashodi države	u mln EUR	16 514,0	16 716,4	15 586,6	101	93
Zaposleni ⁸	broj	1 364 298	1 342 149	1 356 568	98	101
Udio državnih potpora u BDP-u	%	2,59%	2,73%	2,96%	105	109
Državne potpore po zaposlenome	HRK	6 259,1	6 667,3	7 292,3	107	109
Državne potpore po zaposlenome	EUR	826,4	873,8	958,3	106	110
Udio državnih potpora u rashodima države	%	6,83%	7,02%	8,34%	103	119
Državne potpore po stanovniku Hrvatske ⁹	HRK	1 985,9	2 081,0	2 300,6	105	111
Državne potpore po stanovniku Hrvatske	EUR	262,2	272,7	302,3	104	111

Izvori: Državni zavod za statistiku, Ministarstvo financija (statistički prikaz rashoda državnog proračuna), podaci obrađeni u Ministarstvu financija

U 2015. godini udio ukupnih potpora u BDP-u iznosio je 2,96 posto, u 2014. godini 2,73 posto te u 2013. godini 2,59 posto kako je i vidljivo iz podataka navedenih u Tablici 1. Potpore po zaposlenom u 2015. godini iznosile su 7.292,3 kune, što je povećanje za 625,00 kuna odnosno 9,4 posto u odnosu na 2014. godinu te povećanje za 1.033,20 kuna odnosno 16,5 posto u odnosu na 2013. godinu. Što se tiče potpora po stanovniku u Republici Hrvatskoj, iste u 2015. godini iznose 2.300,60 kuna i više su za 219,60 kuna ili 10,6 posto u odnosu na 2014. godinu kada su iznosile 2.081,00 kuna te su više za 314,70 kuna ili 15,9 posto u odnosu na 2013. godinu kada su iznosile 1.985,90 kuna. S obzirom na naprijed navedene vrijednosti, i udio potpora u rashodima države povećao se u 2015. godini u odnosu na ranija razdoblja, u 2015. godini iznosio je 8,34 posto, u 2014. godini 7,02 posto te u 2013. godini 6,83 posto.

⁶ Prosječni tečaj Hrvatske narodne banke za 1 euro u 2013. godini iznosi 7,573548 kuna, u 2014. godini iznosi 7,630014 kuna i u 2015. godini iznosi 7,609601 kuna.

⁷ BDP u tekućim cijenama, izvor podataka o BDP-u: Državni zavod za statistiku i Ministarstvo financija.

⁸ Broj zaposlenih, izvor podataka o zaposlenima: Državni zavod za statistiku.

⁹ Broj stanovnika prema rezultatima popisa iz 2011. godine iznosi 4,3 milijuna, izvor podataka o broju stanovnika: Državni zavod za statistiku.

Potpore poljoprivredi i ribarstvu te sektoru prometa su u ovom Izvješću prikazane i u posebnim tablicama, odvojeno od potpora ostalim gospodarskim sektorima, kako je to metodološki prikazano i u Izvješćima EU, zbog posebnih pravila koja vrijede za dodjelu tih potpora odnosno njihove specifične djelatnosti, kao što su potpore sektoru prometa kojima se većinom kompenziraju troškovi za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa.

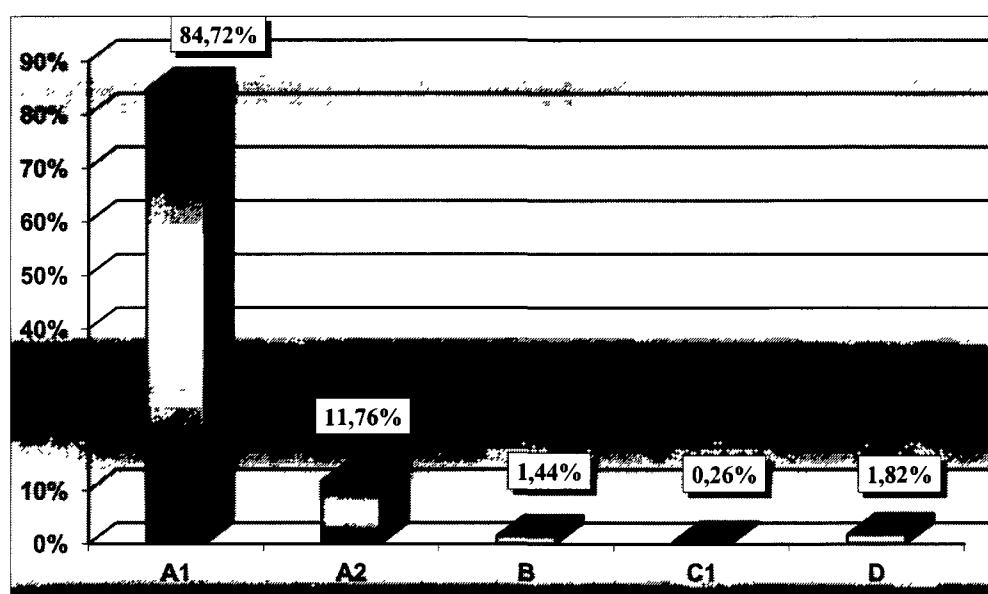
Tablica 2. Potpore u razdoblju od 2013. do 2015. godine (bez poljoprivrede i ribarstva i prometa)

	Mjera	2013.	2014.	2015.
Iznos potpore	u mln HRK	4.121,0	3.481,1	4.009,1
Iznos potpore	u mln EUR	544,1	456,2	526,8
BDP	u mln HRK	329.571,1	328.109,0	333.837,0
BDP	u mln EUR	43.516,1	43.002,4	43.870,5
Udio potpora u BDP-u	%	1,25%	1,06%	1,20%

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Dodijeljene potpore bez potpora za poljoprivredu i ribarstvo i promet (kopneni, pomorski i zračni) su prikazane u Tablici 2. Navedene potpore u 2015. godini dodijeljene su u iznosu od 4.009,1 milijun kuna što predstavlja povećanje u odnosu na 2014. godinu za 15,2 posto odnosno 528 milijuna kuna, te u odnosu na 2013. godinu predstavlja smanjenje za 2,3 posto odnosno 111,9 milijuna kuna. Udio tih potpora u BDP-u u 2015. godini iznosi 1,20 posto, u 2014. godini 1,06 posto te u 2013. godini iznosi 1,25 posto.

Slika 1. Potpore prema instrumentima dodjele u 2015. godini (bez poljoprivrede i ribarstva i prometa)¹⁰

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Prema instrumentima dodjele, potpore bez potpora poljoprivredi i ribarstvu i prometu su u 2015. godini dodjeljivane u najvećem dijelu putem subvencija i neposrednih

¹⁰ A1 (subvencije, neposredne subvencije kamata), A2 (porezna oslobođenja, izuzeća, oprost poreza i doprinosa i olakšice), B (kapitalna ulaganja), C1 (povoljni zajmovi i zajmovi poduzetnicima u teškoćama), D (izračunate državne potpore u jamstvima).

subvencija kamata s udjelom od 84,7 posto u ukupno dodijeljenim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva i prometa), zatim slijede porezna oslobođenja, izuzeća, oprost poreza i doprinosa i olakšice s udjelom od 11,8 posto, potom jamstva s udjelom od 1,8 posto, kapitalna ulaganja s udjelom od 1,4 posto te povoljni zajmovi i zajmovi poduzetnicima u teškoćama s udjelom od 0,3 posto.

U Tablici 3. su prikazane potpore željezničkom prometu odvojeno od ostalih potpora, dok su zračni i pomorski promet uključeni u prikazani iznos, jer je sektor željezničkog prometa, kako u EU tako i u Republici Hrvatskoj, od posebnog javnog značaja bez obzira je li riječ o prijevozu putnika ili robe i bez obzira na činjenicu izvršene liberalizacije ovog sektora, ova vrsta potpore isključuje se iz ukupnih iznosa potpora samo prilikom određenih analiza.

Tablica 3. Ukupne potpore u razdoblju od 2013. do 2015. godine (s poljoprivredom i ribarstvom, bez željezničkog prometa)

	Mjera	2013.	2014.	2015.
Iznos potpore	u mln HRK	7.764,0	7.062,9	9.291,9
Iznos potpore	u mln EUR	1.025,1	925,7	1.221,1
BDP	u mln HRK	329.571,0	328.109,0	333.837,0
BDP	u mln EUR	43.516,1	43.002,4	43.870,5
Udio potpora u BDP-u	%	2,36%	2,15%	2,78%

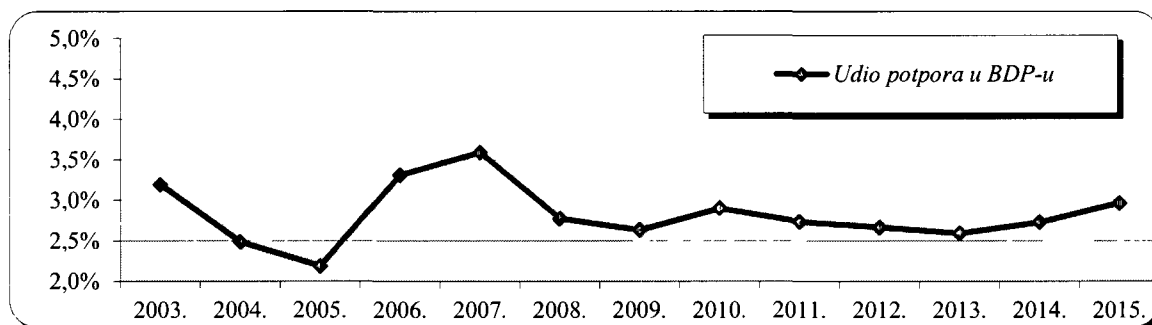
Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Potpore bez potpora željezničkom prometu u 2015. godini, iznosile su 9.291,9 milijuna kuna što je povećanje za 2.229 milijuna kuna ili 31,6 posto u odnosu na 2014. godinu kada su iznosile 7.062,9 milijuna kuna te povećanje za 1.527,9 milijuna kuna ili 19,7 posto u odnosu na 2013. godinu kada su iznosile 7.764,0 milijuna kuna. Udio dodijeljenih potpora bez željezničkog prometa u BDP-u u 2015. godini iznosi 2,78 posto, u 2014. godini iznosi 2,15 posto te u 2013. godini 2,36 posto.

Potpore dodijeljene željezničkom prometu u 2015. godini iznose 600,6 milijuna kuna te su za 1.285,0 milijuna kuna ili 68,2 posto manje u odnosu na 2014. godinu kada su iznosile 1.885,6 milijuna kuna, dok su manje za 174,7 milijuna kuna ili 22,5 posto u odnosu na 2013. godinu kada su iznosile 775,3 milijuna kuna. U ukupno dodijeljenim potporama željezničkom prometu nisu obuhvaćena sredstva koja je navedeni sektor primio iz proračuna za održavanje i ulaganje u infrastrukturu, s obzirom da se sukladno Zakonu takva sredstva ne smatraju potporom jer se infrastrukturom mogu koristiti i ostali pružatelji usluga željezničkog prijevoza.

Na Slici 2. prikazan je trend kretanja udjela potpora u BDP-u tijekom razdoblja od 2003. do 2015. godine.

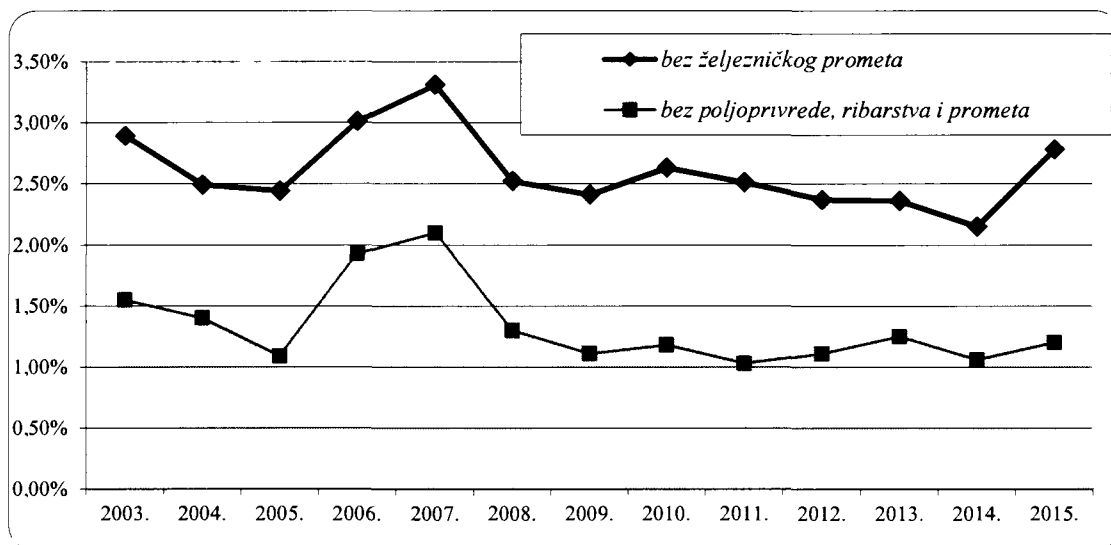
Slika 2. Udio ukupnih potpora u BDP-u u razdoblju od 2003. do 2015. godine

Izvori: Državni zavod za statistiku, Ministarstvo financija; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Na Slici 3. prikazani su udjeli potpora u BDP-u bez potpora poljoprivredi i ribarstvu te prometu u razdoblju od 2003. do 2015. godine.

Slika 3. Udio potpora u BDP-u za razdoblje od 2003. do 2015. godine, bez željezničkog prometa, te bez poljoprivrede, ribarstva i prometa (%)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

2.2. Kategorije državnih potpora

Prema kategorijama odnosno ciljevima, potpore se dijele na dvije osnovne vrste:

- potpore poljoprivredi i ribarstvu, za koje vrijede posebna pravila i uvjeti dodjele, i
- potpore industriji i uslugama (tzv. horizontalne i sektorske potpore).

U Republici Hrvatskoj u 2015. godini, potpore su dodijeljene u ukupnom iznosu od 9.892,5 milijuna kuna, a od navedenog iznosa, sektoru poljoprivrede i ribarstva dodijeljeno je 4.878,4 milijuna kuna a industriji i uslugama 5.014,1 milijun kuna.

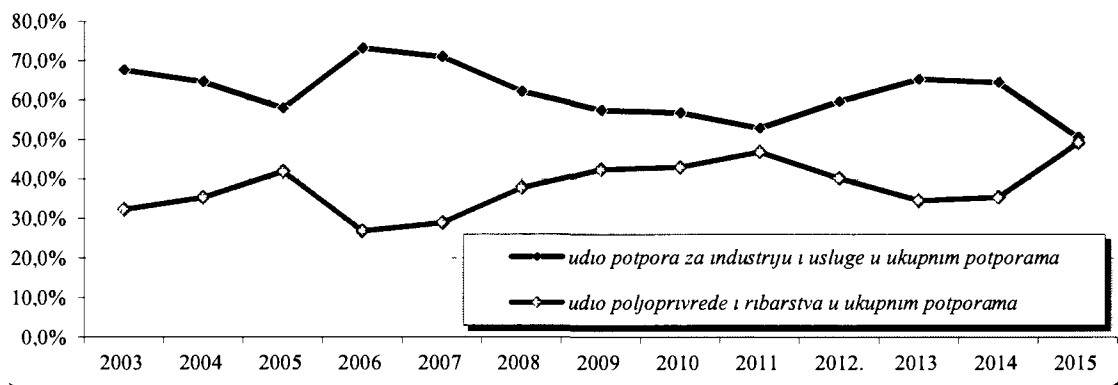
Tablica 4. Potpore prema kategorijama u razdoblju od 2013. do 2015. godine

Kategorija	2013.			2014.			2015.		
	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)
1. Poljoprivreda i ribarstvo	2.956,1	390,3	34,62	3.173,2	415,9	35,46	4.878,4	641,1	49,31
2. Industrija i usluge	5.583,2	737,2	65,38	5.775,3	756,9	64,54	5.014,1	658,9	50,69
Horizontalni ciljevi	1.300,3	171,7	15,23	858,6	112,5	9,59	1.497,5	196,8	15,14
Istraživanje i razvoj i inovacije	134,5	17,8	1,58	135,4	17,7	1,51	30,4	4,0	0,31
Zaštita okoliša i očuvanje energije	810,5	107,0	9,49	50,0	6,6	0,56	1 079,6	141,9	10,91
Mali i srednji poduzetnici	137,2	18,1	1,61	270,5	35,5	3,02	54,4	7,1	0,55
Usavršavanje	44,8	5,9	0,52	44,7	5,9	0,50	47,7	6,3	0,48
Zapošljavanje	83,0	11,0	0,97	255,7	33,5	2,86	206,0	27,1	2,08
Kultura	74,9	9,9	0,88	81,3	10,7	0,91	70,0	9,2	0,71
Razvoj širokopojasnih mreža	15,4	2,0	0,18	21,0	2,8	0,23	9,4	1,2	0,10
Posebni sektori	3.482,4	459,8	40,78	4.280,9	561,1	47,84	2.801,8	368,2	28,32
Promet	1 462,2	193,1	17,12	2 294,2	300,7	25,64	1 005,0	132,1	10,16
Brodogradnja	622,3	82,2	7,29	728,8	95,5	8,14	503,2	66,1	5,09
Turizam	40,3	5,3	0,47	29,6	3,9	0,33	24,1	3,2	0,24
Radiotelevizijsko emitiranje	1 216,2	160,6	14,24	1 210,4	158,6	13,53	1 225,8	161,1	12,39
Sanacija i restrukturiranje	141,4	18,7	1,66	17,9	2,3	0,20	43,7	5,7	0,44
Regionalne potpore	633,5	83,6	7,42	558,6	73,2	6,24	625,3	82,2	6,32
Potpore na lokalnoj razini	167,0	22,1	1,96	77,2	10,1	0,86	89,5	11,8	0,90
UKUPNO	8.539,3	1.127,5	100,00	8.948,5	1.172,8	100,00	9.892,5	1.300,0	100,00

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Prema strukturi ukupno dodijeljenih potpora u 2015. godini, potpore poljoprivredi i ribarstvu čine 49,3 posto ukupno dodijeljenih potpora dok se na potpore za industriju i usluge odnosi 50,7 posto. Potpore dodijeljene poljoprivredi i ribarstvu u 2015. godini su više za 1.705,2 milijuna kuna ili 53,7 posto u odnosu na 2014. godinu te su više za 1.922,3 milijuna kuna ili 65,0 posto u odnosu na 2013. godinu. Potpore industriji i uslugama su u 2015. godini manje za 761,2 milijuna kuna ili 13,2 posto u odnosu na 2014. godinu te manje za 569,1 milijun kuna ili 10,2 posto u odnosu na 2013. godinu.

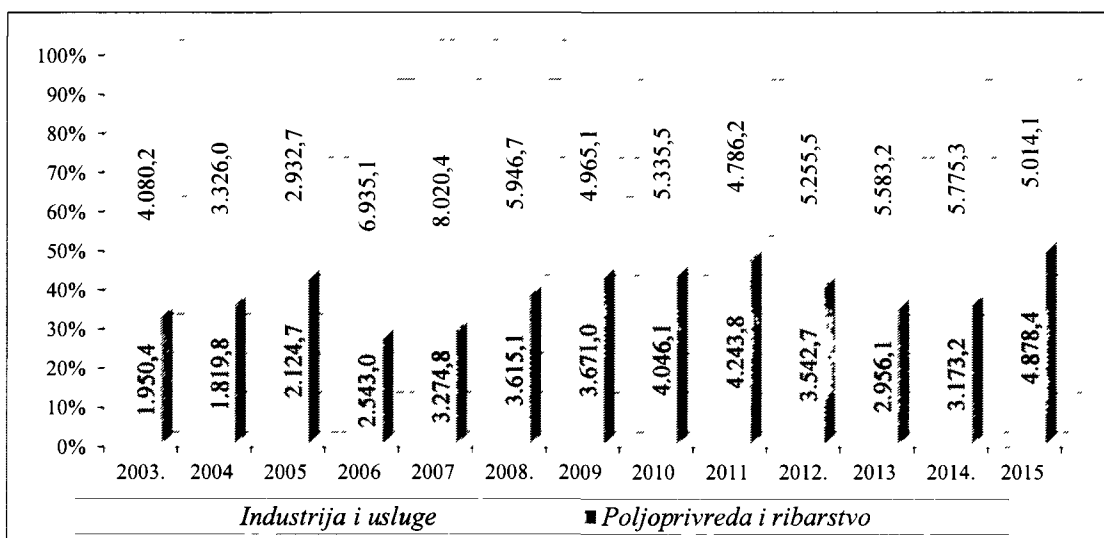
Slika 4. Udio potpora za poljoprivredu i ribarstvo i udio potpora za industriju i usluge u ukupno dodijeljenim potporama za razdoblje od 2003. do 2015. godine

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Na Slici 4. prikazan je udio potpora poljoprivredi i ribarstvu i udio potpora industriji i uslugama u postotcima u ukupno dodijeljenim potporama u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2003. do 2015. godine, dok su na Slici 5. prikazane potpore poljoprivredi i ribarstvu te potpore industriji i uslugama u ukupno dodijeljenim potporama u milijunima kuna u razdoblju od 2003. do 2015. godine.

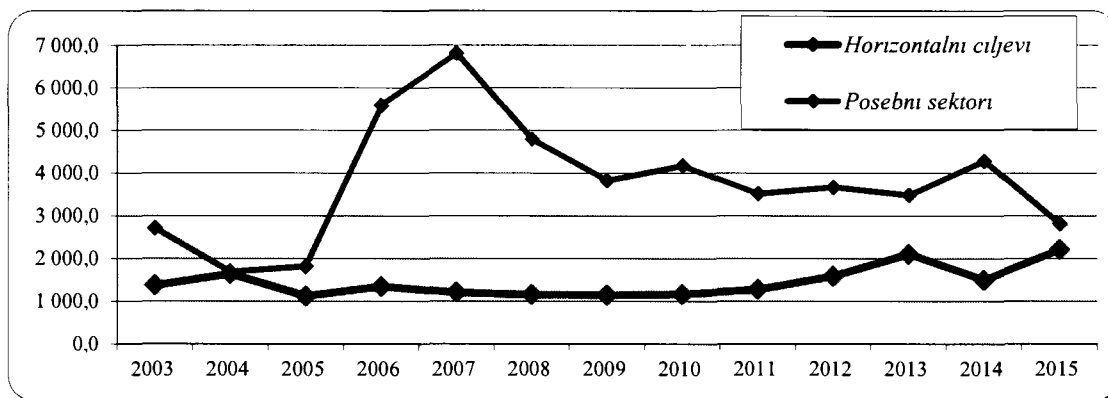
Slika 5. Potpore za poljoprivredu i ribarstvo i potpore za industriju i usluge u ukupno dodijeljenim potporama za razdoblje od 2003. do 2015. godine (u milijunima kuna)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Na Slici 6. prikazan je usporedni iznos potpora sektoru industrije i usluga, odnosno iznos horizontalnih potpora, uključujući regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini te iznos potpora dodijeljenih posebnim ciljevima u milijunima kuna, u razdoblju od 2003. do 2015. godine.

Slika 6. Potpore sektoru industrije i usluga za razdoblje od 2003. do 2015. godine (u milijunima kuna)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

2.3. Državne potpore prema instrumentima

U 2015. godini, državne potpore dodjeljivane su putem različitih instrumenata¹¹, a najznačajniji instrumenti su: (A1) subvencije i neposredne subvencije kamata, (A2) porezna oslobođenja, izuzeća, oprost poreza i doprinosa i olakšice te otpis dugova prema raznim državnim vjerovnicima, (B) udjeli u vlasničkom kapitalu, pretvaranje duga u vlasnički udjel, kapitalna ulaganja i rizični kapital, (C1) povoljni zajmovi te zajmovi poduzetnicima u teškoćama, i skupina (D) državna jamstva i aktivirana jamstva.

Potpore su u 2015. godini dodjeljivane najvećim dijelom putem subvencija i neposrednih subvencija kamata u ukupnom iznosu od 7.686,4 milijuna kuna ili s udjelom od 77,7 posto u ukupno dodijeljenim potporama, zatim slijede porezna oslobođenja, izuzeća, oprost poreza i doprinosa i olakšice te otpis dugova s iznosom od 1.079,6 milijuna kuna ili s udjelom od 10,9 posto. Kroz kapitalna ulaganja, udjele u vlasničkom kapitalu te pretvaranjem duga u vlasnički udjel dodijeljeno je 948,2 milijuna kuna odnosno 9,6 posto, putem jamstava i opozvanih odnosno aktiviranih jamstava iznos od 167,7 milijuna kuna ili 1,7 posto, dok je najmanje potpora dodijeljeno putem povoljnih zajmova te zajmova poduzetnicima u teškoćama u iznosu od 10,6 milijuna kuna ili udjelom od 0,1 posto.

U 2015. godini potpore sektoru poljoprivrede i ribarstva dodijeljene su u ukupnom iznosu od 4.878,4 milijuna kuna, a dodijeljene su u najvećem iznosu putem subvencija u iznosu od 3.379,7 milijuna kuna ili s udjelom od 69,3 posto, putem kapitalnih ulaganja u iznosu od 890,6 milijuna kuna ili s udjelom od 18,2 posto te putem poreznih olakšica u iznosu od 608,1 milijun kuna odnosno s udjelom od 12,5 posto.

Potpore sektoru industrije i usluga dodijeljene su u 2015. godini u iznosu od 5.014,1 milijun kuna, od čega se najveći dio odnosi na subvencije i neposredne subvencije kamata s iznosom od 4.306,7 milijuna kuna ili udjelom u navedenom sektoru od 85,9 posto, na porezne olakšice i otpis dugova iznos od 471,5 milijuna kuna ili udjelom od

¹¹ U Prilogu 3. nalazi se popis instrumenata dodjele potpora, kao i metodologija izračuna elementa potpore kod pojedinog instrumenta.

9,4 posto, 167,7 milijuna kuna ili 3,3 posto potpora odnosi se na jamstva, 57,6 milijuna kuna ili 1,2 posto odnosi se na udio u temeljnom kapitalu odnosno kapitalna ulaganja te se 10,6 milijuna kuna ili 0,2 posto odnosi na povoljne zajmove odnosno zajmove poduzetnicima u teškoćama.

U 2015. godini posebnim sektorima dodijeljeno je ukupno 2.801,8 milijuna kuna potpora, i to najvećim dijelom putem subvencije iznos od 2.608,2 milijuna kuna ili s udjelom u posebnim sektorima od 93,1 posto, zatim slijede jamstva s iznosom od 161,9 milijuna kuna ili s udjelom od 5,8 posto, 24,8 milijuna kuna ili 0,9 posto odnosi se na kapitalna ulaganja odnosno udjela u temeljnom kapitalu te 6,9 milijuna kuna ili 0,2 posto na povoljne zajmove.

Sektoru potpora za horizontalne ciljeve, odnosno horizontalnim potporama u užem smislu, u 2015. godini dodijeljeno je ukupno 1.497,5 milijuna kuna, a najveći dio tih potpora dodijeljen je putem subvencija odnosno neposrednim subvencijama kamata u iznosu od 1.392,2 milijuna kuna ili s udjelom od 93,0 posto u navedenim horizontalnim potporama, putem poreznih olakšica 68,6 milijuna kuna ili 4,6 posto, putem pretvaranja duga u vlasnički udjel odnosno kapitalnih ulaganja 29,2 milijuna kuna ili 1,9 posto, kroz jamstva 5,8 milijuna kuna ili 0,4 posto te putem povoljnih zajmova 1,7 milijuna kuna ili 0,1 posto.

Regionalne potpore su u 2015. godini dodijeljene u ukupnom iznosu od 625,3 milijuna kuna, a taj iznos najvećim dijelom čine porezne olakšice u iznosu od 402,9 milijuna kuna ili s udjelom u regionalnim potporama od 64,4 posto, subvencije s iznosom od 220,4 milijuna kuna ili s udjelom od 35,3 posto te povoljni zajmovi u iznosu od 2,0 milijuna kuna ili 0,3 posto. Potpore na lokalnom nivou, odnosno potpore dodijeljene od strane jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dodijeljene su u ukupnom iznosu od 89,5 milijuna kuna, gdje je najveći dio tih potpora dodijeljen putem subvencija u iznosu od 85,9 milijuna kuna ili s udjelom u potporama na lokalnom nivou od 96,0 posto, dok se na kapitalna ulaganja odnosi iznos od 3,6 milijuna kuna odnosno 4,0 posto.

Tablica 5. Potpore prema instrumentima dodjele u 2015. godini (u milijunima kuna)

Kategorija		A1	A2	B	C1	D	Ukupno
1.	Poljoprivreda i ribarstvo	3.379,7	608,1	890,6	-	-	4.878,4
2.	Industrija i usluge	4.306,7	471,5	57,6	10,6	167,7	5.014,1
	Horizontalni ciljevi	1.392,2	68,6	29,2	1,7	5,8	1.497,5
	Istraživanje i razvoj i inovacije	7,1	23,3	-	-	-	30,4
	Zaštita okoliša i očuvanje energije	1 079,6	-	-	-	-	1 079,6
	Mali i srednji poduzetnici	17,7	-	29,2	1,7	5,8	54,4
	Usavršavanje	2,4	45,3	-	-	-	47,7
	Zapošljavanje	206,0	-	-	-	-	206,0
	Kultura	70,0	-	-	-	-	70,0
	Razvoj širokopojsnih mreža	9,4	-	-	-	-	9,4
	Posebni sektori	2.608,2	-	24,8	6,9	161,9	2.801,8
	Promet	910,2	-	-	-	94,8	1 005,0
	Brodogradnja	448,1	-	-	-	55,1	503,2
	Turizam	24,1	-	-	-	-	24,1
	Radiotelevizijsko emitiranje	1 225,8	-	-	-	-	1 225,8
	Sanacija i restrukturiranje	-	-	24,8	6,9	12,0	43,7
	Regionalne potpore	220,4	402,9	-	2,0	-	625,3
	Potpore na lokalnoj razini	85,9	-	3,6	-	-	89,5
UKUPNO		7.686,4	1.079,6	948,2	10,6	167,7	9.892,5

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

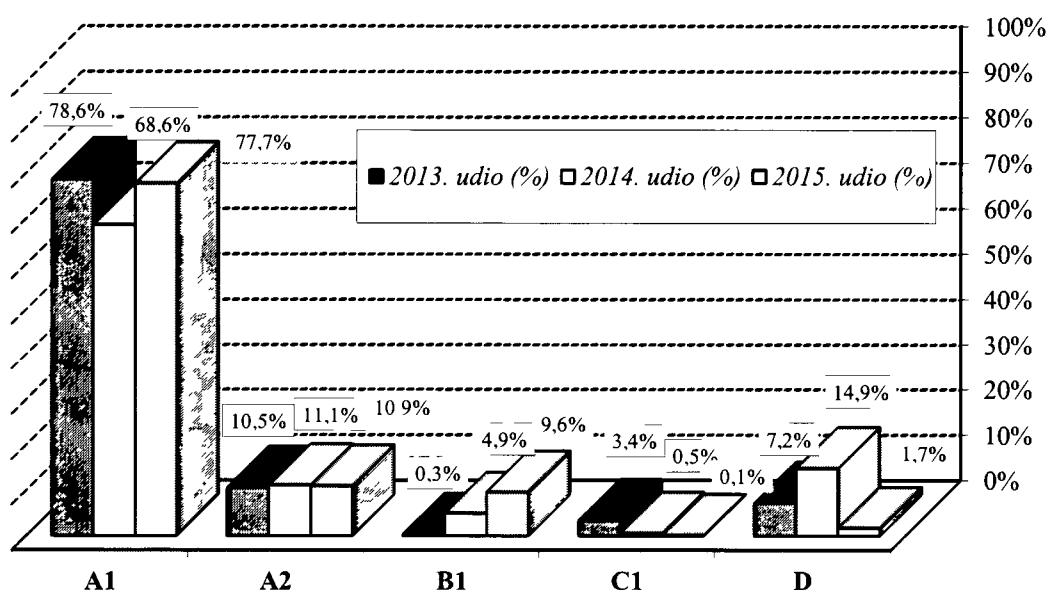
Tablica 6. Potpore prema instrumentima dodjele za razdoblje od 2013. do 2015. godine (uključena poljoprivreda i ribarstvo)

	2013.			2014.			2015.		
	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)
A1	6 711,9	886,2	78,60	6 138,4	804,5	68,60	7 686,4	1 010,1	77,70
A2	900,1	118,8	10,54	994,0	130,3	11,11	1 079,6	141,9	10,91
B	24,3	3,2	0,28	439,0	57,5	4,91	948,2	124,6	9,59
C1	287,4	37,9	3,37	48,1	6,3	0,54	10,6	1,4	0,11
D	615,6	81,3	7,21	1 329,0	174,2	14,85	167,7	22,0	1,70
	8.539,3	1.127,5	100,00	8.948,5	1.172,8	100,00	9.892,5	1.300,0	100,00

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Slika 7. prikazuje udjele ukupno dodijeljenih potpora, prema instrumentima dodjele u postocima, u razdoblju od 2013. do 2015. godine.

Slika 7. Ukupne potpore prema instrumentima za razdoblje od 2013. do 2015. godine

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

2.4. Državna jamstva kao instrument potpore¹²

U Tablici 7. prikazani su podaci o dodijeljenim potporama putem jamstava. U 2015. godini ukupno je izdano 10.848,6 milijuna kuna državnih jamstava, gdje najveći dio tih izdanih državnih jamstava u iznosu od 10.787,6 milijuna kuna u sebi ne sadrži državne potpore, odnosno riječ je o jamstvima koja su izdana za financiranje izgradnje cestovne, željezničke i lučke infrastrukture, poduzetnicima koji nisu u teškoćama i

¹² Prilikom odlučivanja o jamstvima u kontekstu potpore, Europska komisija primjenjuje Obavijest Komisije o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora o Europskoj zajednici u području državnih potpora u obliku jamstava (52008XC0620(02), Službeni list Europske unije, C 155, od 20. lipnja 2008. godine, str. 10.–22.) i Ispravak Obavijesti Komisije o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora o Europskoj zajednici u području državnih potpora u obliku jamstava (52008XC0620(02)R(01), Službeni list Europske unije, C 244, od 25. rujna 2008. godine, str. 32.–32.).

slično. Od ukupno izdanih državnih jamstava, samo iznos od 61,0 milijun kuna odnosi na jamstva s elementom državne potpore.

Tablica 7. Državna jamstva za razdoblje od 2013. do 2015. godine (u milijunima kuna)

Redni broj	Opis	2013.	2014.	2015.
1	Ukupno izdana jamstva	6 043,3	12 599,7	10 848,6
2	Izdana jamstva bez elementa potpore	5 791,4	11 525,5	10 787,6
3	Izdana jamstva s elementom potpore (1 -2)	251,9	1 074,2	61,0
4.	Potpore u izdanim jamstvima s elementom potpore (3.)	251,9	1.074,2	61,0
5.	Protestirana jamstva s elementom potpore*	363,7	254,8	106,7
7.	Ukupna potpora u jamstvima (4 +5)	615,6	1.329,0	167,7

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

*Protestirana državna jamstva s elementom potpore isključuju jamstva protestirana za brodogradilišta.

U 2015. godini ukupno je dodijeljeno 167,7 milijuna kuna jamstava, što izdanih što aktiviranih, a koja su u odnosu na 2014. godinu manja za 1.161,3 milijuna kuna odnosno 87,4 posto te u odnosu na 2013. godinu manja za 447,9 milijuna kuna ili 72,8 posto.

Potpore u obliku izdanih jamstava u 2015. godini, u iznosu od 61,0 milijun kuna, odnose se na izdana državna jamstva u sektoru brodogradnje u iznosu od 55,2 milijuna kuna te sektoru potpora za horizontalne ciljeve u iznosu od 5,8 milijuna kuna. Od ukupno izdanih jamstava u iznosu od 55,2 milijuna kuna koja se odnose na sektor brodogradnje, poduzetniku 3. Maj Brodogradilište d.d. izdana su jamstva u iznosu od 26,1 milijun kuna za praćenje financiranja novogradnje 732, 733, 13172, 13173 i 13174. Poduzetniku Brodograđevna industrija Split d.d. izdano je ukupno 22,2 milijuna kuna jamstava za praćenje financiranja novogradnje 483, te je poduzetniku Brodotrogir d.d. Trogir izdano 6,9 milijuna kuna jamstava za praćenje financiranja novogradnje 326. Iznos od 5,8 milijuna kuna izdanih jamstava dodijeljenih u sektoru potpora za horizontalne ciljeve izdano je raznim malim i srednjim poduzetnicima.

U 2015. godini protestirano je ukupno 106,7 milijuna kuna državnih jamstava koja u sebi sadrže elemente državnih potpora. Protestirana državna jamstva¹³ odnose se na sektor željezničkog prometa gdje je aktivirano odnosno protestirano ukupno 94,7 milijuna kuna jamstva, i to poduzetniku HŽ Cargo d.o.o. iznos od 81,4 milijuna kuna te poduzetniku HŽ Putnički prijevoz d.o.o. iznos od 13,3 milijuna kuna. Za restrukturiranje poduzetnika u teškoćama Imunološki zavod d.d. protestirano je ukupno 12,0 milijuna kuna jamstva.

Tablica 8. Stopa rizika protestiranja državnih jamstava za razdoblje od 2013. do 2015. godine (u milijunima kuna)

Redni broj	Opis	2013.	2014.	2015.
1.	Izdana jamstva s elementom potpore	251,9	1.074,2	61,0
2	Protestirana jamstva za brodogradnju	-	-	-
3	Protestirana jamstva s elementom potpore	363,7	254,8	106,7
4.	Ukupna protestirana jamstva (2 +3)	363,7	254,8	106,7
5	Stopa rizika bez brodogradnje (3 /1)	144,38%	23,72%	174,92%
6	Stopa rizika (4./1.)	144,38%	23,72%	174,92%

Izvor: Ministarstvo financija; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

¹³ Navedena jamstva izdana su prije 2015. godine, a prikazana su kao protestirana jamstva u 2015. godini.

3. DRŽAVNE POTPORE POLJOPRIVREDI I RIBARSTVU

U 2015. godini potpore sektoru poljoprivrede i ribarstva dodijeljene su u iznosu od 4.878,4 milijuna kuna, što je povećanje za 1.705,2 milijuna kuna odnosno 53,7 posto u odnosu na 2014. godinu kada su potpore iznosile 3.173,2 milijuna kuna, te povećanje za 1.922,3 milijuna kuna ili 65,0 posto u odnosu na 2013. godinu kada su iznosile 2.956,1 milijun kuna.

Udio potpora poljoprivredi i ribarstvu u 2015. godini u ukupnim potporama iznosi 49,3 posto, što je povećanje u odnosu na 2014. godinu kada je iznosio 35,5 posto te je povećanje u odnosu na 2013. godinu kada je iznosio 34,6 posto. Udio tih potpora u BDP-u u 2015. godini iznosi 1,46 posto, u 2014. godini iznosi 0,97 posto, te u 2013. godini iznosi 0,90 posto.

Tablica 9. Ukupne potpore i potpore poljoprivredi i ribarstvu za razdoblje od 2013. do 2015. godine

Poljoprivreda i ribarstvo	2013.		2014.		2015.		Indeks	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	2014/ 2013.	2015/ 2014.
Ukupne potpore	8 539,3	1 127,5	8 948,5	1 172,8	9 892,5	1 300,0	104,8	110,5
Potpore bez poljoprivrede i ribarstva	5 583,2	737,2	5 775,3	756,9	5 014,1	658,9	103,4	86,8
Potpore poljoprivredi i ribarstvu	2 956,1	390,3	3 173,2	415,9	4 878,4	641,1	107,3	153,7
udio (%) u ukupnim potporama	34,62		35,46		49,31		102,4	139,1
udio (%) u BDP-u	0,90		0,97		1,46		107,8	151,1

Izvor: Ministarstvo financija, Ministarstvo poljoprivrede; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Iako Ministarstvo financija sukladno Zakonu nije nadležno za odobravanje potpora sektoru poljoprivrede i ribarstva, uključujući prehrambenu industriju, industriju pića i duhansku industriju, u ovom Izvješću su prikazani podaci o navedenim dodijeljenim potporama jer Ministarstvo financija, sukladno Zakonu objavljuje podatke o potporama sektoru poljoprivrede i ribarstva na osnovu podataka koje dostavlja Ministarstvo poljoprivrede.

U 2015. godini potpore u poljoprivredi i ribarstvu dodjeljivane su najvećim dijelom putem subvencija u iznosu od 3.379,7 milijuna kuna što čini 69,3 posto udjela u ukupno dodijeljenim potporama poljoprivredi i ribarstvu, putem kapitalnih ulaganja dodijeljeno 890,6 milijuna kuna odnosno 18,2 posto dok je kroz porezne olakšice dodijeljeno 608,1 milijun kuna ili 12,5 posto.

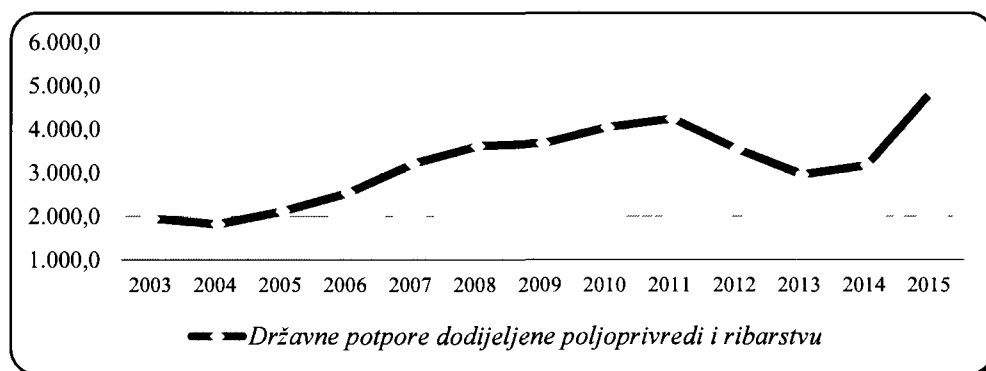
U 2015. godini potpore sektoru poljoprivrede i ribarstva dodijeljene putem subvencija, u iznosu od 3.379,6 milijuna kuna odnose se na sljedeće programe i ciljeve: ukupno za Poljoprivredu, lov i šumarstvo iznos od 3.069,9 milijuna kuna (ZPP - Izravna plaćanja poljoprivrednim proizvođačima, Izravna plaćanja u poljoprivredi, ZPP - Mjere uređenja tržišta poljoprivrednih proizvoda, Potpora za početak rada proizvođačkih organizacija, Poboljšanje učinkovitosti provedbe uzgojnog programa, Potpora uzgoju Programom predviđenih pasmina i uzgojnih tipova konja), ukupno za Ribarstvo iznos od 93,3 milijuna kuna (Intervencije na tržištu proizvoda ribarstva, Održavanje eko sustava ribnjaka) te ukupno za Ruralni razvoj 216,4 milijuna kuna (Teži uvjeti gospodarenja u poljoprivredi, Ekološka poljoprivredna proizvodnja, Integrirana poljoprivredna proizvodnja, Osiguranje od mogućih šteta proizvodnji u poljoprivredi, Očuvanje

izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja, Organizacija manifestacija, Očuvanje izvornih i zaštićenih vrsta kultivara poljoprivrednog bilja, Potpora dohotku nekomercijalnim poljoprivrednicima).

U 2015. godini potpore realizirane putem poreznih olakšica odnose se na potrošnju tzv. plavog diesela u iznosu od 608,2 milijuna kuna, koje su u poljoprivredi realizirane u iznosu od 506,0 milijuna kuna te u ribolovu i akvakulturi 102,2 milijuna kuna.

Dodijeljene potpore putem kapitalnih ulaganja u 2015. godini u iznosu od 890,6 milijuna kuna odnose se na: ZPP - mjere ruralnog razvoja 608,3 milijuna kuna, IPARD 231,2 milijuna kuna, Operativni program ribarstva 46,5 milijuna kuna, Poticanje ustroja udruga u ribarstvu 3,6 milijuna kuna te na Investicijsku potporu u poljoprivredi i ribarstvu 1,0 milijun kuna.

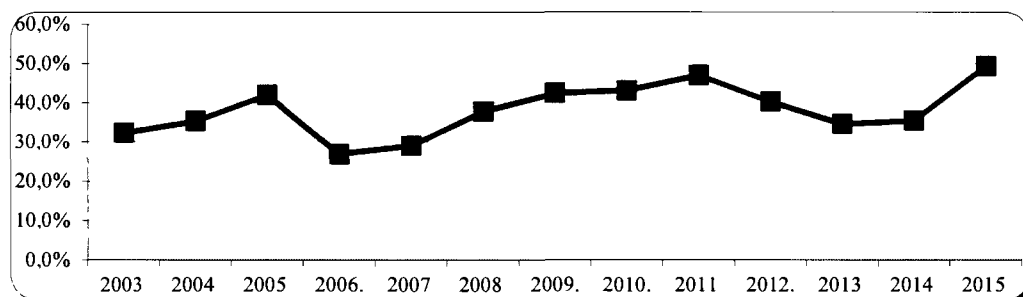
Slika 8. Ukupno dodijeljene potpore poljoprivredi i ribarstvu za razdoblje od 2003. do 2015. godine (u milijunima kuna)

Izvor: Ministarstvo financija, Ministarstvo poljoprivrede; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Na Slici 8. prikazane su ukupno dodijeljene potpore poljoprivredi i ribarstvu u milijunima kuna za razdoblje od 2003. do 2015. godine. Na Slici 9. prikazan je udio potpora poljoprivredi i ribarstvu u ukupnim potporama za razdoblje od 2003. do 2015. godine u postotcima.

Slika 9. Udio potpora poljoprivredi i ribarstvu u ukupnim potporama za razdoblje od 2003. do 2015. godine (%)

Izvor: Ministarstvo financija, Ministarstvo poljoprivrede; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Također, Ministarstvo poljoprivrede ukupno je dodijelilo i 1 milijun kuna *de minimis* potpora putem subvencija, te ukoliko bi se navedene potpore pribrojile potporama sektoru poljoprivrede i ribarstva, ukupne potpore iznosile bi 4.879,4 milijuna kuna.

4. DRŽAVNE POTPORE INDUSTRIJI I USLUGAMA

U 2015. godini potpore dodijeljene sektoru industrije i usluga ukupno iznose 5.014,1 milijun kuna, što je smanjenje za 761,2 milijuna kuna odnosno 13,2 posto u odnosu na 2014. godinu kada su iznosile 5.775,3 milijuna kuna, te smanjenje za 569,1 milijun kuna ili 10,2 posto u odnosu na 2013. godinu kada su potpore iznosile 5.583,2 milijuna kuna.

Udio potpora sektoru industrije i usluga u razdoblju od 2013. do 2015. godine u ukupno dodijeljenim potporama, kontinuirano iznosi preko 50 posto, u 2015. godini taj udio iznosi 50,7 posto, u 2014. godini udio iznosi 64,5 posto dok udio u 2013. godini iznosi 65,4 posto.

U strukturi potpora sektoru industrije i usluga, u razdoblju od 2013. do 2015. godine, i dalje prevladava negativan trend dodjele jer sektorske potpore se i dalje kontinuirano dodjeljuju u većem iznosu od horizontalnih potpora. U 2015. godini, unutar potpora sektoru industrije i usluga u iznosu od 5.014,1 milijun kuna, 55,9 posto udjela tih potpora čine potpore dodijeljene posebnim sektorima, a 44,1 posto udjela čine horizontalne potpore.

Potpore posebnim sektorima su u 2015. godini dodijeljene u iznosu od 2.801,8 milijuna kuna što je smanjenje za 1.479,1 milijun kuna odnosno 34,5 posto u odnosu na 2014. godinu kada su te potpore iznosile 4.280,9 milijuna kuna, te smanjenje za 680,6 milijuna kuna ili 19,5 posto u odnosu na 2013. godinu kada su te potpore iznosile 3.482,4 milijuna kuna.

U 2015. godini, horizontalne potpore, uključujući regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini, dodijeljene su u ukupnom iznosu od 2.212,3 milijuna kuna, što je više za 717,9 milijuna kuna ili 48,0 posto u odnosu na 2014. godinu, kada iznosile 1.494,4 milijuna kuna, te više za 111,5 milijuna kuna odnosno 5,3 posto u odnosu na 2013. godinu, kada su iznosile 2.100,8 milijuna kuna. U 2015. godini se na horizontalne potpore u užem smislu¹⁴ odnosi iznos od 1.497,5 milijuna kuna, na regionalne potpore 625,3 milijuna kuna te na potpore na lokalnoj razini 89,5 milijuna kuna.

Tablica 10. Potpore industriji i uslugama za razdoblje od 2013. do 2015. godine

Kategorija	2013.			2014.			2015.		
	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)
Industrija i usluge	5.583,2	737,2	65,38	5.775,3	756,9	64,54	5.014,1	658,9	50,69
1. Sektorske potpore	3 482,4	459,8	40,78	4 280,9	561,1	47,84	2 801,8	368,2	28,32
2 Horizontalne potpore	2 100,8	277,4	24,60	1 494,4	195,9	16,70	2 212,3	290,7	22,36
2 1 horizontalni ciljevi	1 300,3	171,7	15,23	858,6	112,5	9,59	1 497,5	196,8	15,14
2 2 regionalne potpore	633,5	83,6	7,42	558,6	73,2	6,24	625,3	82,2	6,32
2 3 potpore na lokalnoj razini	167,0	22,1	1,96	77,2	10,1	0,86	89,5	11,8	0,90

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

¹⁴ Potpore za: istraživanje i razvoj i inovacije, zaštitu okoliša i očuvanje energije, male i srednje poduzetnike, usavršavanje, zapošljavanje, kulturu i razvoj širokopojasnih mreža.

4.1. Horizontalne potpore

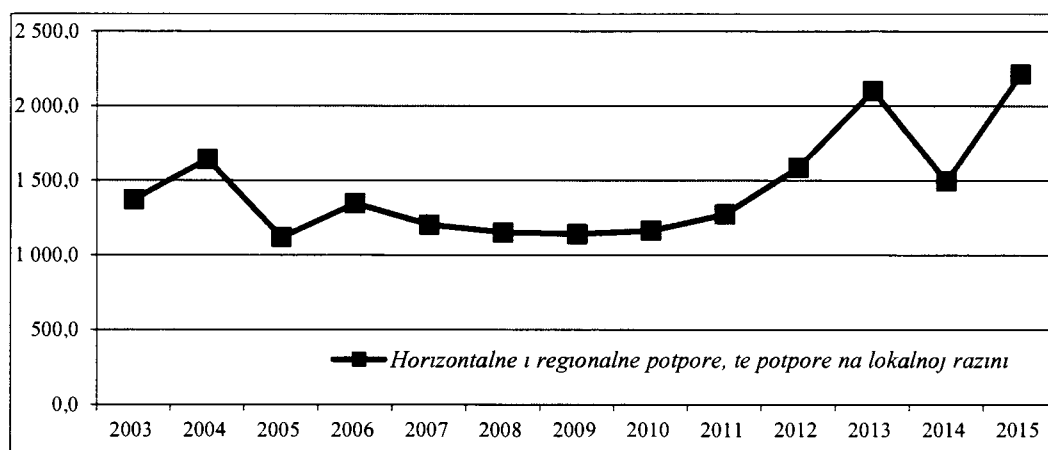
Sukladno EU metodologiji praćenja potpora, horizontalnim potporama se smatraju potpore za horizontalne ciljeve u „užem“ smislu, regionalne potpore i potpore na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Horizontalne potpore u 2015. godini dodijeljene su u ukupnom iznosu od 2.212,3 milijuna kuna, što je više za 717,9 milijuna kuna ili 48,0 posto u odnosu na 2014. godinu, kada su potpore iznosile 1.494,4 milijuna kuna, te više za 111,5 milijuna kuna ili 5,3 posto u odnosu na 2013. godinu kada su iznosile 2.100,8 milijuna kuna.

U 2015. godini ukupno dodijeljene horizontalne potpore iznose 2.212,3 milijuna kuna, a unutar njih, dodijeljene horizontalne potpore u užem smislu¹⁵ iznose 1.497,5 milijuna kuna, regionalne potpore 625,3 milijuna kuna te potpore na lokalnoj razini 89,5 milijuna kuna.

Na Slici 10. prikazan je tijek kretanja ukupnih horizontalnih potpora, uključujući i regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini u razdoblju od 2003. do 2015. godine, u milijunima kuna.

Slika 10. Horizontalne potpore u razdoblju od 2003. do 2015. godine (u milijunima kuna)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

¹⁵ Potpore za: istraživanje i razvoj i inovacije, zaštitu okoliša i očuvanje energije, male i srednje poduzetnike, usavršavanje, zapošljavanje, kulturu i razvoj širokopojsnih mreža.

Horizontalne potpore u „užem smislu“

Horizontalnim potporama u „užem smislu“ smatraju se potpore dodijeljene horizontalnim ciljevima kao što su potpore za istraživanje i razvoj i inovacije, zaštitu okoliša i uštedu energije, potpore malim i srednjim poduzetnicima, za usavršavanje, zapošljavanje, kulturu i očuvanje kulturne baštine te razvoj širokopojasnih mreža.

Potpore dodijeljene horizontalnim ciljevima u „užem smislu“ u 2015. godini iznose 1.497,5 milijuna kuna te su više za 638,9 milijuna kuna ili 74,4 posto u odnosu na 2014. godinu kada su iznosile 858,6 milijuna kuna, te su više i u odnosu na 2013. godinu za 197,2 milijuna kuna ili 15,2 posto kada su iznosile 1.300,3 milijuna kuna. U 2015. godini u odnosu na 2014. godinu smanjene su potpore za istraživanje i razvoj i inovacije, za male i srednje poduzetnike, za razvoj širokopojasnih mreža, za kulturu i zapošljavanje, a povećane su potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije te za usavršavanje.

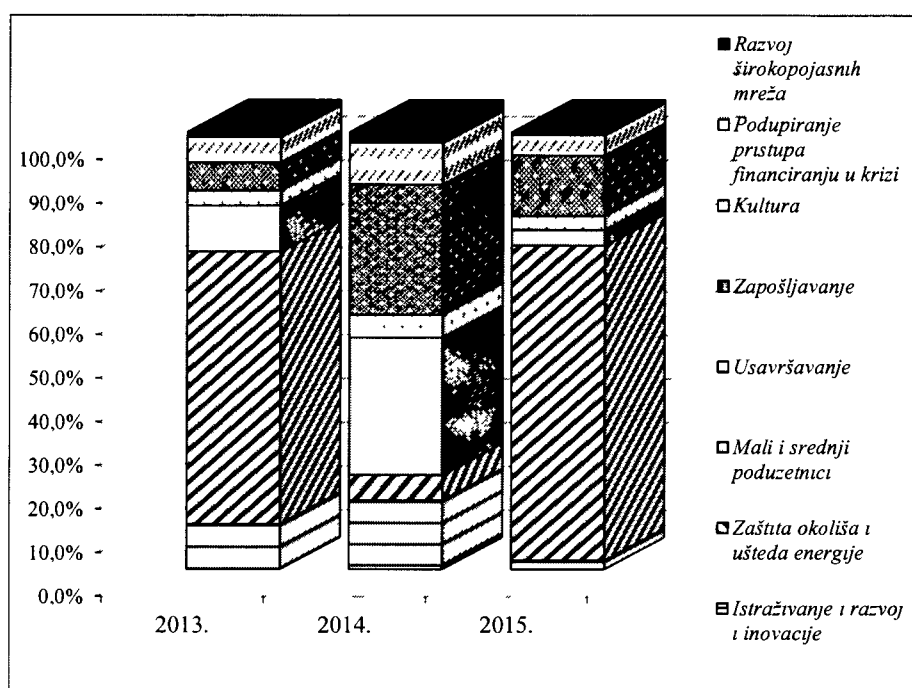
U 2015. godini udio horizontalnih potpora u „užem smislu“ u BDP-u iznosi 0,45 posto, u 2014. godini iznosi 0,26 posto, a u 2013. godini iznosi 0,39 posto. Udio navedenih potpora u 2015. godini u ukupno dodijeljenim potporama sektoru industrije i usluga iznosi 29,9 posto, u 2014. godini iznosi 14,9 posto, i u 2013. godini iznosi 23,3 posto, dok udio u ukupno dodijeljenim potporama u 2015. godini iznosi 15,1 posto, u 2014. godini iznosi 9,6 posto, te u 2013. godini iznosi 15,2 posto.

Tablica 11. Horizontalne potpore za razdoblje od 2013. do 2015. godine (bez regionalnih potpora i potpora na lokalnoj razini)

Horizontalne državne potpore	2013.			2014.			2015.		
	u mln HRK	u mln EUR	udio u BDP (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio u BDP (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio u BDP (%)
Istraživanje i razvoj i inovacije	134,5	17,8	0,04	135,4	17,7	0,04	30,4	4,0	0,01
Zaštita okoliša i ušteda energije	810,5	107,0	0,25	50,0	6,6	0,02	1 079,6	141,9	0,32
Mali i srednji poduzetnici	137,2	18,1	0,04	270,5	35,5	0,08	54,4	7,1	0,02
Usavršavanje	44,8	5,9	0,01	44,7	5,9	0,01	47,7	6,3	0,01
Zapošljavanje	83,0	11,0	0,03	255,7	33,5	0,08	206,0	27,1	0,06
Kultura	74,9	9,9	0,02	81,3	10,7	0,02	70,0	9,2	0,02
Razvoj širokopojasnih mreža	15,4	2,0	0,00	21,0	2,8	0,01	9,4	1,2	0,00
UKUPNO	1.300,3	171,7	0,39	858,6	112,5	0,26	1.497,5	196,8	0,45

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

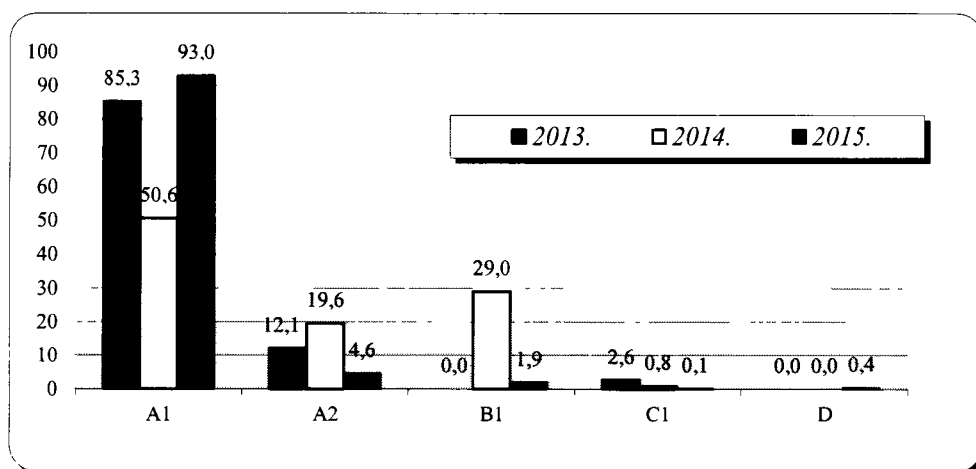
Slika 11. Struktura horizontalnih potpora za razdoblje od 2013. do 2015. godine (%)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

U 2015. godini horizontalne potpore u „užem smislu“ najvećim dijelom dodijeljene su putem subvencija i to u iznosu od 1.392,2 milijuna kuna ili s udjelom od 93,0 posto, putem poreznih olakšica 68,6 milijuna kuna ili 4,6 posto, kroz kapitalna ulaganja 29,2 milijuna kuna ili 1,9 posto, kroz jamstva 5,8 milijuna kuna ili 0,4 posto te putem povoljnih zajmova 1,7 milijuna kuna ili 0,1 posto.

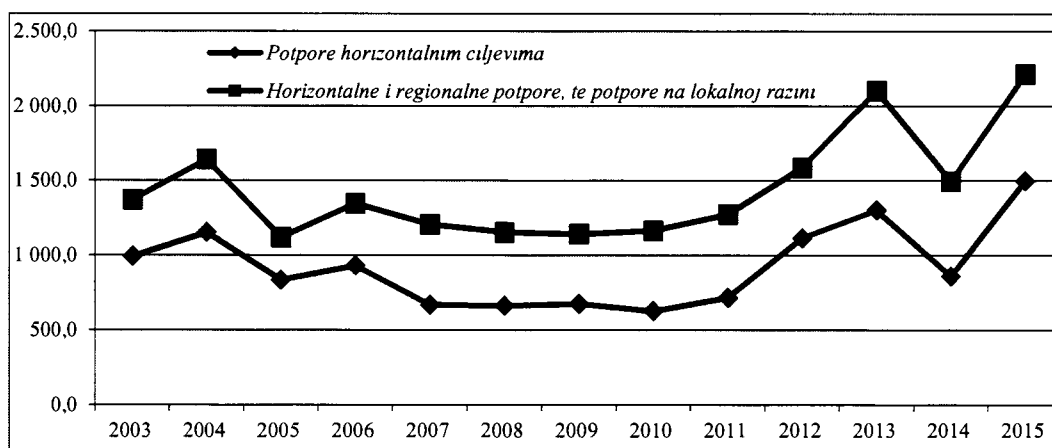
Slika 12. Horizontalni ciljevi prema instrumentima dodjele¹⁶ za razdoblje od 2013. do 2015. godine (%)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

¹⁶ A1 subvencije, A2 porezna oslobođenja, izuzeća, oprost poreza i doprinosa i olakšice, B kapitalna ulaganja, C1 povoljni zajmovi, D jamstva.

Slika 13. Odnos horizontalnih potpora u užem smislu i ukupnih horizontalnih potpora za razdoblje od 2003. do 2015. godine (u milijunima kuna)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

4.1.1. Potpore za istraživanje i razvoj i inovacije¹⁷

U 2015. godini potpore za istraživanje i razvoj i inovacije dodijeljene su u iznosu od 30,4 milijuna kuna, što je smanjenje za 105 milijuna kuna ili 77,5 posto u odnosu na 2014. godinu kada su te potpore iznosile 135,4 milijuna kuna, te smanjenje za 104,1 milijun kuna ili 77,4 posto u odnosu na 2013. godinu kada su te potpore iznosile 134,5 milijuna kuna.

Tablica 12. Potpore za istraživanje i razvoj i inovacije za razdoblje od 2013. do 2015. godine

Istraživanje i razvoj i inovacije	2013.		2014.		2015.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	21,7	2,9	11,1	1,5	7,1	0,9
A2 porezne olakšice	112,8	14,9	124,3	16,3	23,3	3,1
UKUPNO	134,5	17,8	135,4	17,7	30,4	4,0
udio (%) u horizontalnim ciljevima	10,34		15,77		2,03	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	2,41		2,34		0,61	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	1,58		1,51		0,31	
udio (%) u BDP-u	0,04		0,04		0,01	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Potpore za istraživanje i razvoj i inovacije su u 2015. godini u najvećoj mjeri dodjeljivane u obliku poreznih olakšica i to u iznosu od 23,3 milijuna kuna odnosno 76,6 posto te putem subvencija u iznosu od 7,1 milijun kuna ili 23,4 posto.

Udio potpora za istraživanje i razvoj i inovacije u 2015. godini u ukupno dodijeljenim potporama u Republici Hrvatskoj iznosi 0,31 posto. Udio tih potpora u ukupno

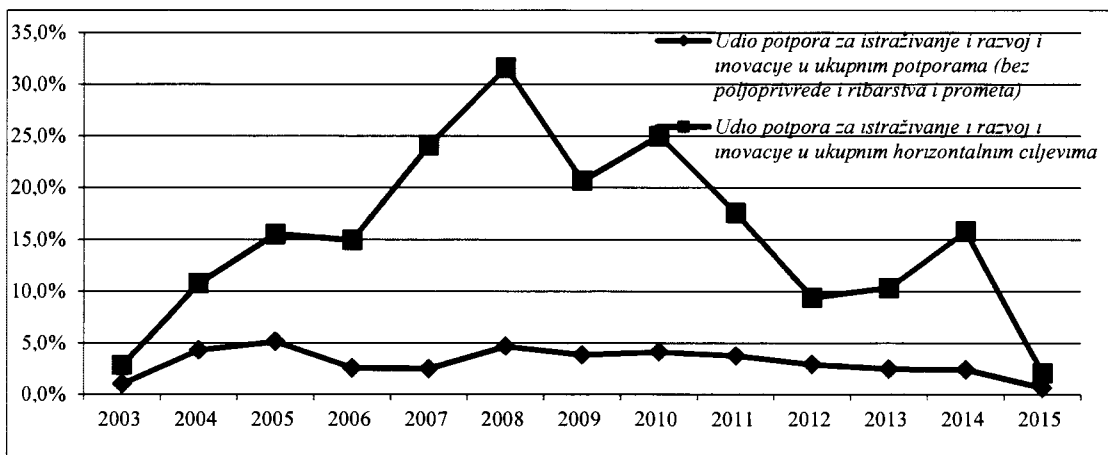
¹⁷ Potpore za istraživanje i razvoj i inovacije, dodjeljuju se prema Uredbi Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (Službeni list Europske unije, L 187, od 26. lipnja 2014.), koja se primjenjuje od 1. srpnja 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine.

dodijeljenim potporama u sektoru industrije i usluga iznosi 0,61 posto, dok udio navedenih potpora u horizontalnim potporama iznosi 2,03 posto. Udio potpora za istraživanje i razvoj i inovacije u BDP-u u 2015. godini iznosi 0,01 posto.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta je u 2015. godini dodijelilo potpore za istraživanje i razvoj i inovacije u iznosu od 23,3 milijuna kuna temeljem odredbi o poreznim olakšicama sadržanim u Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, koji se nalazi na Listi postojećih potpora i sastavni je dio Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 2/12).

Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (dalje u tekstu: HAMAG-BICRO) je u 2015. godini dodijelila potpore putem subvencija u iznosu od 7,1 milijun kuna temeljem Programa dodjele državnih potpora HAMAG-a. Ovaj program predviđa dodjelu niza vrsta državnih propisanih Uredbom Komisije br. 651/2014, od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora (dalje: Uredba br. 651/2014). O rečenom programu sukladno članku 11. Uredbe br. 651/2014. obaviještena je Europska komisija i isti se pred Europskom komisijom vodi pod brojem SA.40955. Unutar navedenog programa, iznos od 4,3 milijuna kuna odnosi se na Program razvoja na znanju utemeljenih poduzeća – RAZUM te 2,8 milijuna kuna na Program suradničkog istraživanja i razvoja – IRCRO. Neki od korisnika navedenih potpora su: Azonprinter d.o.o., Citus d.o.o., CS Computer Systems d.o.o., Dental BioScience j.d.o.o., Morska vidra d.o.o., Multicom d.o.o., Neos d.o.o., Oreus d.o.o., Pandora studio d.o.o., Perpetuum Mobile d.o.o., Pro Integrus d.o.o., Rimac Automobili d.o.o., RIS d.o.o., Salona-Var d.o.o. te SMART-SENSE d.o.o.

Slika 14. Udio potpora za istraživanje i razvoj i inovacije za razdoblje od 2003. do 2015. godine u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva i prometa) te u ukupnim horizontalnim ciljevima (%)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

4.1.2. Potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije¹⁸

Potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije u 2015. godini dodijeljene su u iznosu od 1.079,6 milijuna kuna u obliku subvencija, što predstavlja veliko povećanje za čak 1.029,6 milijuna kuna u odnosu na 2014. godinu, kada su navedene potpore iznosile 50,0 milijuna kuna, odnosno povećanje za 269,1 milijun kuna u odnosu na 2013. godinu kada su potpore iznosile 810,5 milijuna kuna.

Tablica 13. Potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije za razdoblje od 2013. do 2015. godine

Zaštita okoliša i očuvanje energije	2013.		2014.		2015.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	810,5	107,0	50,0	6,6	1 079,6	141,9
UKUPNO	810,5	107,0	50,0	6,6	1.079,6	141,9
udio (%) u horizontalnim ciljevima	62,33		5,82		72,09	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	14,52		0,87		21,53	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	9,49		0,56		10,91	
udio (%) u BDP-u	0,25		0,02		0,32	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

U 2015. godini, Ministarstvo gospodarstva s Hrvatskim operatorom tržišta energije d.o.o. (HROTE) je dodijelio 5 milijuna kuna potpora za zaštitu okoliša i uštedu energije temeljem Programa novčanih poticaja za proizvodnju biogoriva za prijevoz, i to poduzetniku Biodizel Vukovar d.o.o. u iznosu od 3,2 milijuna kuna te poduzetniku Biotron d.o.o. u iznosu od 1,8 milijuna kuna. Navedeni Program novčanog poticaja za proizvodnju biogoriva za prijevoz nalazi se na Listi postojećih potpora koju je odobrila Europska komisija, a vodi se pod brojem: SA.35505 (2012/HR).

Također, Hrvatski operator tržišta energije d.o.o. je dodijelio i 1.079,6 milijuna kuna subvencija poduzetnicima temeljem Programa državnih potpora za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije (riječ je o državnim potporama odobrenim Odlukom Europske komisije od 1. rujna 2015. u postupku pod brojem SA.38406). Neki od korisnika navedenih potpora su: Eko d.o.o., Eko Zadar Dva d.o.o., Eko-energija d.o.o., Energija Gradec d.o.o., Mala Branjevina d.o.o., Končar-obnovljivi izvori d.o.o., Osatina Grupa d.o.o., Oštra stina d.o.o., RP Global Danilo d.o.o., Selan d.o.o., Slavonija OIE, Strizivojna Hrast d.o.o., Univerzal d.o.o., Velika Popina d.o.o., Vjetroelektrana Crno brdo d.o.o., Vjetroelektrana Jelinak d.o.o., Vjetroelektrana Orlice d.o.o., Vjetroelektrana Ponikve d.o.o., Vjetroelektrana Trtar-Krtolin d.o.o. te Zagrebački holding d.o.o.

Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost je u 2015. godini dodijelio i potpore male vrijednosti za zaštitu okoliša i to u iznosu od 35,2 milijuna kuna. *De minimis* potpore dodijeljene su temeljem Programa za financiranje i sufinanciranje projekata u području zaštite okoliša i energetske učinkovitosti i to za energetska učinkovitost 33,3

¹⁸ Potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije Smjernica za državne potpore za zaštitu okoliša i energiju za razdoblje 2014.-2020. (Službeni list Europske unije, C 200, od 28. lipnja 2014.) koje su u primjeni od 1. srpnja 2014. do 31. prosinca 2020. te temeljem pravila sadržanih u Uredbi Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (Službeni list Europske unije, L 187, od 26. lipnja 2014.), koja se primjenjuje od 1. srpnja 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine.

milijuna kuna i za zaštitu okoliša 1,9 milijuna kuna. Ukoliko bi se navedene potpore u iznosu od 35,2 milijuna kuna pribrojile potporama za zaštitu okoliša i uštedu energije u iznosu od 1.079,6 milijuna kuna, ukupne potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije iznosile bi 1.114,8 milijuna kuna.

4.1.3. Potpore za zapošljavanje¹⁹

Potpore za zapošljavanje dodijeljene su u 2015. godini u iznosu od 206,0 milijuna kuna putem subvencija, što je manje za 49,7 milijuna kuna ili 19,4 posto u odnosu na 2014. godinu, te povećanje za 123,0 milijuna kuna odnosno 148,2 posto u odnosu na 2013. godinu.

Tablica 14. Potpore za zapošljavanje za razdoblje od 2013. do 2015. godine

Zapošljavanje	2013.		2014.		2015.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	83,0	11,0	255,7	33,5	206,0	27,1
UKUPNO	83,0	11,0	255,7	33,5	206,0	27,1
udio (%) u horizontalnim ciljevima	6,38		29,78		13,76	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	1,49		4,43		4,11	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	0,97		2,86		2,08	
udio (%) u BDP-u	0,03		0,08		0,06	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Hrvatski zavod za zapošljavanje je u 2015. godini dodijelio 166,4 milijuna kuna subvencija, i to kroz Nacionalni plan za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu (s primjenom u 2013. godini) iznos od 20.630,88 kuna, temeljem Programa potpora za zapošljavanje i usavršavanje iz nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u 2014. godini iznos od 4,4 milijuna kuna te temeljem Programa potpora za zapošljavanje i usavršavanje iz nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u 2015. godini iznos od 162,0 milijuna kuna. Neki od korisnika navedenih potpora su: Ancona Grupa d.o.o., Argentum d.o.o., Bomark Pak d.o.o., Decospan Mato Furnir d.o.o., DIV d.o.o., Drvo Vrhovine d.o.o., PRE-KOM d.o.o., Komet d.o.o., Kostwein - proizvodnja strojeva d.o.o., PIS Poslovno informatički sistemi, d.o.o., SIRRAH-PROJEKT d.o.o., Tehno - drvo d.o.o. te Vrutak d.o.o. Potpore Hrvatskog zavoda za zapošljavanje dodijeljene su putem programa potpora koji je izrađen sukladno Uredbi Komisije br. 651/2014, o kojem je temeljem članka 11. Uredbe 651/2014 obaviještena Europska komisija i koji je se pred Europskom komisijom vodi pod brojem SA.40954.

Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (ZVPRZOI) je u 2015. godini dodijelio 39,6 milijuna kuna subvencija putem Programa poticaja pri zapošljavanju osoba s invaliditetom za 2015.-2016. (program potpora je izrađen sukladno Uredbi br. 651/2014 i o istome je temeljem članka 11. Uredbe br. 651/2014 obaviještena Europska komisija i program se pred Europskom komisijom

¹⁹ Potpore za zapošljavanje mogle su se dodijeliti temeljem pravila sadržanih u Uredbi Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (Službeni list Europske unije, L 187, od 26. lipnja 2014.), koja se primjenjuje od 1. srpnja 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine.

vodi pod brojem SA.41073). Neki od korisnika navedenih potpora su: Bilokalnik IPA d.d., Ceste Karlovac d.d., DES, Duropack Belišće d.d., Hedona d.o.o., Hrast-Export-Puklavac d.o.o., Lada d.o.o., Meiso d.d., Oriolik d.d., Relax, Suvenir Arbor, Tekop Nova, Tellin-Hoteli d.o.o. te URIHO.

Ukoliko bi se dodijeljenim državnim potporama u iznosu od 206,0 milijuna kuna pridodale i potpore male vrijednosti u iznosu od 77,0 milijuna kuna, tada bi ukupne potpore za zapošljavanje iznosile 283,0 milijuna kuna. Potpore male vrijednosti za zapošljavanje dodjeljivalo je Ministarstvo branitelja u iznosu od 5,9 milijuna kuna, Hrvatski zavod za zapošljavanje u iznosu od 70,7 milijuna kuna te Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom u iznosu od 423.407,65 kuna.

4.1.4. Potpore malim i srednjim poduzetnicima²⁰

Potpore malim i srednjim poduzetnicima dodijeljene su u 2015. godini u iznosu od 54,4 milijuna kuna, što je manje za 216,1 milijun kuna odnosno 79,9 posto u odnosu na 2014. godinu kada su iznosile 270,5 milijuna kuna, te su potpore manje za 82,8 milijuna kuna ili 60,3 posto u odnosu na 2013. godinu kada su iznosile 137,2 milijuna kuna.

Prema instrumentima dodjele, potpore za male i srednje poduzetnike u 2015. godini dodjeljivane su kroz kapitalna ulaganja u iznosu od 29,2 milijuna kuna ili 53,7 posto, putem subvencija 17,7 milijuna kuna ili 32,5 posto, putem jamstava 5,8 milijuna kuna ili 10,7 posto te kroz povoljne zajmove 1,7 milijuna kuna ili 3,1 posto.

Tablica 15. Potpore malim i srednjim poduzetnicima u razdoblju od 2013. do 2015. godine

Mali i srednji poduzetnici	2013.		2014.		2015.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	103,1	13,6	14,0	1,8	17,7	2,3
B1 kapitalna ulaganja	-	-	249,4	32,7	29,2	3,8
C1 povoljni zajmovi	34,1	4,5	7,1	0,9	1,7	0,2
D1 jamstva	-	-	-	-	5,8	0,8
UKUPNO	137,2	18,1	270,5	35,5	54,4	7,1
udio (%) u horizontalnim ciljevima	10,55		31,50		3,63	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	2,46		4,68		1,08	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	1,61		3,02		0,55	
udio (%) u BDP-u	0,04		0,08		0,02	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Hrvatska banka za obnovu i razvitak (u daljnjem tekstu: HBOR) je u 2015. godini dodijelila 19,4 milijuna kuna potpora temeljem Programa dodjele državnih potpora HBOR-a, najvećim dijelom kroz subvencije iznos od 17,7 milijuna kuna te kroz povoljne zajmove iznos od 1,7 milijuna kuna. Neki od korisnika navedenih potpora su: A sole

²⁰ Potpore malim i srednjim poduzetnicima dodjeljuju se temeljem pravila iz Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (Službeni list Europske unije, L 187, od 26. lipnja 2014.), koja se primjenjuje od 1. srpnja 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine.

d.o.o., Accola d.o.o., Camper clean d.o.o., Connecto mare, d.o.o., Hostel Zrće d. o. o., Hoteljerstvo turizam Pinia, Lotis d.o.o., Marinero tours d.o.o., Markpek j.d.o.o., Matanovi dvori, Meritum Nova d.o.o., Mistral, d. o. o., Repromed consulting d.o.o., Sika d.o.o., Silverleaf dva d.o.o., Štvanek d.o.o., Vile Dalmacija d.o.o. te Vital solution j.d.o.o. Program potpora HBOR-a izrađen je temeljem Uredbe br. 651/2014, o programu je sukladno članku 11. Uredbe br. 651/2014 obaviještena Europska komisija, i pred Europskom komisijom program se vodi pod brojem SA.39436.

HAMAG-BICRO je u 2015. godini dodijelio potpore putem jamstava u iznosu od 5,8 milijuna kuna, a neki od korisnika potpora su poduzetnici: Specijalna bolnica Aritheria, Kralj Metala Alati d.o.o., Ante Mijić-Quercus d.o.o., Majsecov mlin te Zanatoprema.

U 2015. godini potpore malim i srednjim poduzetnicima dodjeljivalo je i Ministarstvo poduzetništva i obrta u iznosu od 29,2 milijuna kuna kroz kapitalna ulaganja poduzetnicima: Arkada d.o.o., Fest d.o.o., Kaming d.d., Kruljac d.o.o., Muraplast d.o.o., Olival d.o.o., Pena autokozmetika d.o.o. i Quant-Commerce d.o.o. Potpore su dodjeljivane u iznosu od 16,8 milijuna kuna za Izgradnju proizvodnih kapaciteta MSP i ulaganje u opremu te u iznosu od 12,4 milijuna kuna za Ulaganje u proizvodnu tehnologiju MSP.

I potpore male vrijednosti su dodjeljivane u 2015. godini malim i srednjim poduzetnicima i to u ukupnom iznosu od 126,7 milijuna kuna, a davatelji su HAMAG-BICRO, Ministarstvo poduzetništva i obrta i HBOR. HAMAG-BICRO je dodijelio 84,1 milijun kuna *de minimis* potpora temeljem poticanja malog i srednjeg poduzetništva, zatim je HBOR temeljem Pravilnika o dodjeli potpore male vrijednosti HBOR-a dodijelio iznos od 19,7 milijuna kuna te je i Ministarstvo poduzetništva i obrta dodijelilo iznos od 22,9 milijuna kuna temeljem nekoliko programa i mjera.

Ukoliko bi se dodijeljenim potporama za male i srednje poduzetnike u iznosu od 54,4 milijuna kuna pridodale i *de minimis* potpore malim i srednjim poduzetnicima u iznosu od 126,7 milijuna kuna, tada bi ukupne potpore dodijeljene malim i srednjim poduzetnicima u 2015. godini iznosile 181,1 milijun kuna.

4.1.5. Potpore za usavršavanje²¹

Potpore za usavršavanje u 2015. godini dodijeljene su u iznosu od 47,7 milijuna kuna te su više za 3 milijuna kuna odnosno 6,7 posto u odnosu na 2014. godinu kada su iznosile 44,7 milijuna kuna te su više za 2,9 milijuna kuna odnosno 6,5 posto u odnosu na 2013. godinu kada su iznosile 44,8 milijuna kuna.

²¹ Potpore za usavršavanje mogle su se dodijeliti temeljem pravila sadržanih u Uredbi Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (Službeni list Europske unije, L 187, od 26. lipnja 2014.), koja se primjenjuje od 1. srpnja 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine.

Tablica 16. Potpore za usavršavanje za razdoblje od 2013. do 2015. godine

Usavršavanje	2013.		2014.		2015.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	-	-	1,1	0,1	2,4	0,3
A2 porezne olakšice	44,8	5,9	43,6	5,7	45,3	6,0
UKUPNO	44,8	5,9	44,7	5,9	47,7	6,3
udio (%) u horizontalnim ciljevima	3,45		5,21		3,19	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	0,80		0,77		0,95	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	0,52		0,50		0,48	
udio (%) u BDP-u	0,01		0,01		0,01	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Hrvatski zavod za zapošljavanje je u 2015. godini dodjeljivao potpore za usavršavanje putem subvencija u iznosu od 2,4 milijuna kuna temeljem Programa potpora za zapošljavanje i usavršavanje iz nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u 2014. i 2015. Godini (riječ je o programu potpore izrađenom sukladno Uredbi br. 651/2014 o kojem je temeljem članka 11. obaviještena Europska komisija i koji se pred Europskom komisijom vodi pod brojem SA.40954). Korisnici tih potpora su: Borovo d.d., CNC - obrada d.o.o., Fornix d.o.o., Galeb dalmatinska trikotaža d.d., Heplast-pipe d.o.o., Ivanal d.o.o., Mega metal d.o.o., Metalna oprema d.d., Monter - strojarske montaže d.d., Phoenix d.o.o., Tekstilpromet d.d. i Uwe Image j.d.o.o.

I Ministarstvo gospodarstva je u 2015. godini dodjeljivalo potpore za usavršavanje i to u obliku poreznih olakšica sukladno Zakonu o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu u iznosu od 45,3 milijuna kuna.

4.1.6. Potpore za kulturu

Potpore za kulturu su dodijeljene u 2015. godini u iznosu od 70,0 milijuna kuna i to u obliku subvencija, što je manje za 11,3 milijuna kuna ili 13,9 posto u odnosu na 2014. godinu kada su iznosile 81,3 milijuna kuna, i manje su za 4,9 milijuna kuna ili 6,5 posto u odnosu na 2013. godinu kada su iznosile 74,9 milijuna kuna.

Tablica 17. Potpore za kulturu u razdoblju od 2013. do 2015. godine

Kultura	2013.		2014.		2015.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	74,9	9,9	81,3	10,7	70,0	9,2
UKUPNO	74,9	9,9	81,3	10,7	70,0	9,2
udio (%) u horizontalnim ciljevima	5,76		9,47		4,67	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	1,34		1,41		1,40	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	0,88		0,91		0,71	
udio (%) u BDP-u	0,02		0,02		0,02	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Ministarstvo kulture i Hrvatski audiovizualni centar su u 2015. godini dodijelili potpore za kulturu te zaštitu kulturne baštine u ukupnom iznosu od 70,0 milijuna kuna.

Hrvatski audiovizualni centar je u 2015. godini dodijelio 54,6 milijuna kuna potpora u obliku subvencija, sukladno Programu državne potpore za dodjelu sredstava za

promicanje audiovizualnog stvaralaštva, audiovizualne kulture i očuvanja audiovizualne kulturne baštine. Korisnici navedenih potpora su: Bonobostudio, Factum, Hrvatski državni arhiv, Hrvatski filmski savez, Hula hop, Inter film, Kinematograf Zagreb, Kinorama, Kinoteka, Motovun film festival, Nukleus, Petnaesta umjetnost, Propeler film, Restart, Spiritus movens, Telefilm, Ustanova Zagreb film, Zagreb film festival te ostali.

Ministarstvo kulture dodijelilo je u 2015. godini temeljem Programa financiranja nakladništva za razdoblje 2014.-2016. (program je odobren od strane Europske komisije pod brojem SA.37923) potpore u obliku subvencija u iznosu od 15,4 milijuna kuna. Korisnici potpora po navedenom programu su: Art magazin Kontura d.o.o., Bulaja naklada d.o.o., Druga Strana d.o.o., Društvo hrvatskih književnika, Fraktura d.o.o., Glumačka družina "Histrion", HKZ Hrvatsko slovo d.o.o., Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Hrvatska dječja knjiga, Hrvatski filmski savez, Hrvatsko društvo pisaca, KopMedija zadruga za medije, Matica hrvatska, Moderna vremena Info d.o.o., Naklada Ljevak d.o.o., Oris d.o.o., Produkcijski tim d.o.o., SKUD "Ivan Goran Kovačić", Školska knjiga d.d., Udruga "Bijeli val", Udruga Kurs, Udruga Sa(n)jam knjige u Istri, V.B.Z. d.o.o. i ostali.

Potpore male vrijednosti za kulturu te zaštitu kulturne baštine su također dodjeljivane u 2015. godini i to u obliku subvencija u iznosu od 32,5 milijuna kuna, a dodjeljivali su ih Ministarstvo kulture sukladno Programu „Poduzetništvo u kulturi“ u iznosu od 1,8 milijuna kuna, Agencija za elektroničke medije temeljem Programa raspodjele sredstava Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija u iznosu od 30,5 milijuna kuna te Ministarstvo branitelja temeljem Programa sufinanciranja umjetničkih i dokumentarističkih djela o Domovinskom ratu u iznosu od 231.000,00 kuna.

Ukoliko bi se dodijeljenim potporama za kulturu u iznosu od 70,0 milijuna kuna dodale i potpore male vrijednosti dodijeljene za kulturu u iznosu od 32,5 milijuna kuna, tada bi ukupne potpore dodijeljene za kulturu i zaštitu kulturne baštine u 2015. godini iznosile 102,5 milijuna kuna.

4.1.7. Potpore za razvoj širokopojasnih mreža²²

Potpore za razvoj širokopojasnih mreža odnosno za razvoj Interneta i širokopojasnog pristupa Internetu na područjima od posebne državne skrbi, brdsko-planinskim područjima i otocima, u 2015. godini dodijeljene su u iznosu od 9,4 milijuna kuna putem subvencija, što je smanjenje za 11,6 milijuna kuna ili 55,2 posto u odnosu na 2014. godinu kada je dodijeljeno 21,0 milijun kuna, te smanjenje za 6,0 milijuna kuna ili 39,0 posto u odnosu na 2013. godinu, kada je dodijeljeno 15,4 milijuna kuna.

²² Potpore za razvoj širokopojasnih mreža odnosno za razvoj Interneta i širokopojasnog pristupa Internetu na područjima od posebne državne skrbi, brdsko-planinskim područjima i otocima mogle su se dodijeliti temeljem pravila sadržanih u Priopćenju Komisije – Smjernica EU o primjeni pravila o državnim potporama u odnosu na brzi razvoj širokopojasnih mreža (Službeni list Europske unije, C 25, od 26. siječnja 2013.) koje su na snazi od 27. siječnja 2013. godine.

Tablica 18. Potpore razvoju širokopojasnih mreža za razdoblje od 2013. do 2015. godine

Razvoj širokopojasnih mreža	2013.		2014.		2015.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	15,4	2,0	21,0	2,8	9,4	1,2
UKUPNO	15,4	2,0	21,0	2,8	9,4	1,2
udio (%) u horizontalnim ciljevima	1,18		2,45		0,63	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	0,28		0,36		0,19	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	0,18		0,23		0,10	
udio (%) u BDP-u	0,00		0,01		0,00	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti je u 2015. godini dodjeljivala navedene potpore putem subvencija u iznosu od 9,4 milijuna kuna i to temeljem Programa razvoja interneta i širokopojasnog pristupa internetu na područjima od posebne državne skrbi, brdsko-planinskim područjima i otocima, s ciljem poticanja brzog razvoja širokopojasnih mreža u ruralnim područjima. Navedeni Program se nalazi na Listi postojećih potpora koju je odobrila Europska komisija, te se vodi pod brojem: SA.35508 (2012/HR). Korisnici Programa u 2015. godini su poduzetnici: Hrvatski Telekom d.d. s iznosom potpore od 5,8 milijuna kuna i VIPnet d.o.o. s iznosom od 3,6 milijuna kuna.

4.2. Regionalne potpore²³

Regionalne potpore su u 2015. godini dodijeljene u iznosu od 625,3 milijuna kuna, te su više za 66,7 milijuna kuna ili 11,9 posto u odnosu na 2014. godinu kada su iznosile 558,6 milijuna kuna, a manje su za 8,2 milijuna kuna ili 1,3 posto u odnosu na 2013. godinu kada su iznosile 633,5 milijuna kuna.

Tablica 19. Regionalne potpore za razdoblje od 2013. do 2015. godine

Regionalne potpore	2013.		2014.		2015.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
Regionalne potpore	633,5	83,6	558,6	73,2	625,3	82,2
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	11,35		9,67		12,47	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	7,42		6,24		6,32	
udio (%) u BDP	0,19		0,17		0,19	

Izvor: Ministarstvo financija – Porezna uprava, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Regionalne potpore su u 2015. godini prema instrumentima dodjeljivane najviše u obliku poreznih olakšica kroz koje je dodijeljeno 402,9 milijuna kuna ili 64,4 posto regionalnih potpora, u obliku subvencija dodijeljeno je 220,4 milijuna kuna ili 35,3 posto te putem povoljnih zajmova 2,0 milijuna kuna ili 0,3 posto.

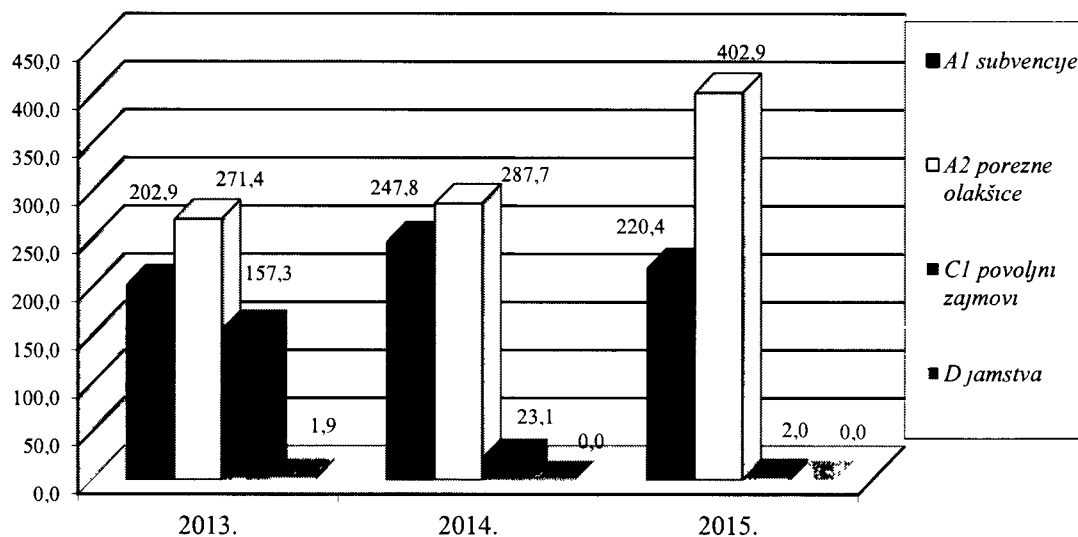
Tablica 20. Regionalne potpore po instrumentima dodjele za razdoblje od 2013. do 2015. godine (u milijunima kuna)

Instrument	2013.	2014.	2015.
A1 subvencije	202,9	247,8	220,4
A2 porezne olakšice	271,4	287,7	402,9
C1 povoljniji zajmovi	157,3	23,1	2,0
D jamstva	1,9	-	-
UKUPNO	633,5	558,6	625,3

Izvor: Ministarstvo financija – Porezna uprava, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

²³ Regionalne potpore dodjeljuju se temeljem pravila sadržanih u Uredbi Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (Službeni list Europske unije, L 187, od 26. lipnja 2014.), koja se primjenjuje od 1. srpnja 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine. A intenziteti dodjele regionalne potpore propisani su Kartom regionalnih potpora Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. koju je odobrila EK odlukom od 11. lipnja 2014. godine pod brojem SA.38668 (2014/N). Rečena karta temelji se na Smjernicama o regionalnim potporama 2014.-2020. (Službeni list Europske unije, C 209, od 23. srpnja 2013.).

Slika 15. Regionalne potpore prema instrumentima dodjele za razdoblje od 2013. do 2015. godine (u milijunima kuna)

Izvor: Ministarstvo financija – Porezna uprava, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture dodijelilo je u 2015. godini iznos od 81,8 milijuna kuna subvencija poduzetniku HP – Hrvatska pošta d.d., Zagreb temeljem Programa državne potpore HP – Hrvatskoj pošti d.d. u obliku naknade za obavljanje univerzalne usluge od 2014. do 2018. godine, a program je usklađen s Odlukom Komisije od 20. prosinca 2011. o primjeni članka 106.(2) Ugovora o funkcioniranju Europske unije na državne potpore u obliku usluge od općeg gospodarskog interesa dodijeljene određenim poduzetnicima kojima je povjereno obavljanje usluge od općeg gospodarskog interesa (Službeni list EU, L 7, od 11. siječnja 2012.).

Ministarstvo poduzetništva i obrta je dodijelilo u 2015. godini 9,4 milijuna kuna subvencija sukladno Zakonu o poticanju ulaganja i Zakonu o poticanju investicija i unapređenju investicijskog okruženja. Neki od korisnika su: ACG Lukaps d.o.o., Alas-Info d.o.o., Augušanec Group, DIV d.o.o., Eko papir d.o.o., HAGA metal d.o.o., Kostel promet d.o.o., Kralj metala alati d.o.o., Nanobit d.o.o., Proizvodnja PG d.o.o., Sardina d.o.o., Slatke stvari d.o.o., Stolarija i pilana Ratković, Tvornica turbina d.o.o. i Vulkal d.o.o.

Ministarstvo gospodarstva je u 2015. godini dodijelilo subvencije u iznosu od 105,1 milijun kuna, dok je isto ministarstvo zajedno s Ministarstvom poduzetništva i obrta dodijelilo 402,9 milijuna kuna regionalnih potpora putem poreznih olakšica i to temeljem Zakona o poticanju ulaganja te Zakona o poticanju investicija i unapređenju investicijskog okruženja. Neki od korisnika Zakona o poticanju investicija i unapređenju investicijskog okruženja su poduzetnici Boxmark Leather d.o.o. s iznosom od 10,7 milijuna kuna, AD Plastik d.d., Solin s iznosom od 3,8 milijuna kuna te poduzetnik Aquafilcro d.o.o., Oroslavje s iznosom od 466.895,53 kune. Temeljem Operativnog programa regionalnih potpora kapitalnih ulaganja radi zadržavanja i povećanja broja radnika dodijeljeno je 90,2 milijuna kuna subvencija (program je izrađen prema Uredbi br. 651/2014, o istome je temeljem članka 11. Uredbe br. 651/2014 obaviještena Europska komisija i pred Europskom komisijom vodi se pod

brojem SA.42252). Korisnici tih potpora su: Adoro vrata d.o.o., Almos d.o.o., Ancona Grupa d.o.o., Ante Mijić-Quercus d.o.o., Babić arbor d.o.o., Bajkmont d.o.o., Cedevita d.o.o., Cemex Hrvatska d.d., Color emajl d.o.o., Delt papir d.o.o., Drvna industrija Novoselec d.o.o., Eko papir d.o.o., Hittner d.o.o., Kodeks d.o.o., LTH metalni lijev d.o.o., Metal Obad d.o.o., Metal product d.o.o., Metalska industrija Varaždin d.d., Moderator d.o.o., Nil-Ž d.o.o., Omco Croatia d.o.o., Optiplast d.o.o., Plamen d.o.o., Pliva Hrvatska d.o.o., Predionica Klanjec d.o.o., Prehrambeno industrijski kombinat d.d., Rijeka, Promming d.o.o., Psunj d.d., Rešetari, Radlovac d.d., Rasco d.o.o., Rimac automobili d.o.o., Same Deutz-Fahr Žetelice d.o.o., Slavonija DI d.o.o., Strizivojna hrast d.o.o., Tang d.o.o., Tiskara reprint d.o.o., Tvornica mreža i ambalaže d.o.o., Vargon d.o.o., Vivera, d.o.o. i ostali.

HBOR je u 2015. godini dodijelio regionalne potpore temeljem Programa dodjele državnih potpora HBOR-a u iznosu od 26,1 milijun kuna, i to najvećim dijelom putem subvencija u iznosu od 24,1 milijun kuna te povoljnih zajmova u iznosu od 2,0 milijuna kuna. Navedene potpore koristili su poduzetnici: Bajso j.d.o.o., Buljanović obrt, Calabasas d.o.o., DI Klana d.d., Drvenik Palace, Drvni centar Glina d.o.o., Jadranka hoteli d.o.o., Kralj metala alati d.o.o., NARCISA AGO d.o.o., OPG Ćorušić Janja, OPG Stašić Dalibor, Paško sunce d.o.o., Pelagos d.o.o., Plavi ocean d.o.o., Sunčana obala d. o. o., Sunčane toplice d.o.o., Vila Balet d.o.o. i ostali.

Potpore male vrijednosti za regionalne ciljeve su također dodjeljivane u 2015. godini, i to u ukupnom iznosu od 81,9 milijuna kuna. Davatelji tih potpora su: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije koje je dodijelilo ukupno 49,1 milijuna kuna *de minimis* potpora, i to temeljem Programa potpore male vrijednosti u 2015. godini otočnim poslodavcima za očuvanje radnih mjesta i Zakona o područjima posebne državne skrbi, zatim Ministarstvo gospodarstva koje je dodijelilo ukupno 16,1 milijun kuna potpora temeljem Zakona o slobodnim zonama, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje je temeljem Zakona o obnovi i razvoju Grada Vukovara dodijelio 14,3 milijuna kuna potpora, Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara dodijelio je 2,4 milijuna kuna subvencija temeljem Programa sufinanciranja gospodarskih projekata u gradu Vukovaru te je i Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje dodijelio 8.881,52 kune *de minimis* potpora.

Ukoliko bi se regionalnim potporama koje su dodijeljene u 2015. godini u iznosu od 625,3 milijuna kuna dodale i potpore male vrijednosti za regionalne ciljeve u iznosu od 81,9 milijuna kuna, tada bi ukupan iznos svih regionalnih potpora dodijeljenih u 2015. godini iznosio 707,2 milijuna kuna.

4.3. Državne potpore na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Podatci o potporama koje dodjeljuju jedinice područne i lokalne (regionalne) samouprave prikazane su i u ovom Izvješću iako se radi o malim iznosima potpora, jer jedinice područne i lokalne (regionalne) samouprave ne raspolažu s velikim sredstvima za podupiranje gospodarstva u odnosu na tijela središnje vlasti, međutim, i ta sredstva mogu utjecati na povećanje rasta i razvoj gospodarstva odnosno poduzetništva na lokalnoj razini.

Sredstava koja dodjeljuju gradovi, općine i županije iz vlastitog proračuna odnose se prvenstveno na ulaganja u infrastrukturu, komunalnu i cestovnu infrastrukturu, razne tekuće donacije udrugama, sportskim i kulturno-umjetničkim društvima, Crvenom križu, obrazovnim, zdravstvenim i vjerskim ustanovama i slično, pri tom je važno istaknuti da dio sredstava ne predstavlja potpore.

Jedinice područne i lokalne (regionalne) samouprave su u 2015. godini dodijelile ukupno 89,5 milijuna kuna potpora, što je više za 12,3 milijuna kuna ili 15,9 posto u odnosu na 2014. godinu, te smanjenje za 77,5 milijuna kuna ili 46,4 posto u odnosu na 2013. godinu.

Tablica 21. Potpore dodijeljene na lokalnoj razini prema instrumentima dodjele za razdoblje od 2013. do 2015. godine²⁴

Potpore na lokalnoj razini	2013.		2014.		2015.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	110,7	14,6	75,2	9,9	85,9	11,3
B1 udio u temeljnom kapitalu	23,7	3,1	2,0	0,3	3,6	0,5
B1 pretvaranje duga u vlasnički udjel	0,6	0,1	-	-	-	-
D jamstva	32,0	4,2	-	-	-	-
UKUPNO	167,0	22,1	77,2	10,1	89,5	11,8
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	2,99		1,34		1,78	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	1,96		0,86		0,90	
udio (%) u BDP-u	0,05		0,02		0,03	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Potpore na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave su se u 2015. godini, prema instrumentima dodjele, najviše dodjeljivale putem subvencija u iznosu od 85,9 milijuna kuna ili 96,0 posto te putem ulaganja u temeljni kapital 3,6 milijuna kuna ili 4,0 posto. Navedene potpore su prema kategorijama dodjele u 2015. godini dodjeljivane u najvećem iznosu od 29,8 milijuna kuna ili 33,3 posto za zapošljavanje, 20,1 milijun kuna ili 22,5 posto za kopneni cestovni promet, 19,8 milijuna kuna ili 22,1 posto za male i srednje poduzetnike, 10,0 milijuna kuna ili 11,2 posto za radiotelevizijsko emitiranje, 5,5 milijuna kuna ili 6,1 posto za ostale ciljeve – sport, 3,3 milijuna kuna ili 3,7 posto za isključivo pravo obavljanja određene djelatnosti, 623.296,52 kune ili 0,7 posto za regionalni razvoj te 446.400,00 kuna ili 0,4 posto za zaštitu okoliša.

Istarska županija je u 2015. godini dodijelila 550.000,00 kuna subvencija temeljem Pojedinačne državne potpore Istarske županije za zapošljavanje osoba s invaliditetom i to korisniku Tekop Nova - ustanova za zapošljavanje osoba s invaliditetom. Riječ je o potpori koja se temelji na Uredbi br. 651/2014, o kojoj je obaviještena Europska

²⁴ Podatke o dodijeljenim potporama dostavilo je 20 županija i Grad Zagreb, 126 od 127 gradova te 419 od ukupno 428 općina.

komisija sukladno članku 11. Uredbe br. 651/2014 i koja se pred Europskom komisijom vodi pod brojem SA.44491.

Grad Zagreb je u 2015. godini dodijelio 39,0 milijuna kuna subvencija. Potpore su dodijeljene temeljem Programa državne potpore za zapošljavanje osoba s invaliditetom za razdoblje 2015.-2020. u iznosu od 29,0 milijuna kuna i to ustanovi URIHO 26,7 milijuna kuna te LADA d.o.o. 2,3 milijuna kuna. Riječ je o programu potpore izrađenom temeljem Uredbe br. 651/2013, o kojem je temeljem članka 11. Uredbe br. 651/2014 obaviještena Europska komisija i koji se pred Europskom komisijom vodi pod brojem SA.40503. Grad Zagreb je također dodijelio i 10,0 milijuna kuna subvencija temeljem Programa državne potpore za subvencioniranje proizvodnje i emitiranja audiovizualnih i radijskih programskih sadržaja u programima nakladnika televizija ili radija za razdoblje od 2015. do 2020., a korisnici potpora su: Enter Zagreb d.o.o., HIT FM d.o.o., MT eter d.o.o., Nezavisna televizija d.o.o., Obiteljski radio d.o.o., Otvorena televizija Zagreb d.d., Radio 101 d.o.o., Radio Kaj d.o.o., YAMMAT d.o.o. te Z1 televizija d.o.o. U ovom slučaju riječ je također o programu potpore izrađenom temeljem Uredbe br. 651/2014, o kojem je sukladno članku 11. Uredbe br. 651/2014 obaviještena Europska komisija i koji se pred Europskom komisijom vodi pod brojem SA.42704.

Potpore su dodjeljivali i ostali gradovi kako slijedi: Grad Čakovec iznos od 3,3 milijuna kuna subvencija poduzetniku GP EKOM d.o.o., Grad Pula dodijelio je 8,2 milijuna kuna subvencija i to poduzetnicima Pulapromet d.o.o. 7,9 milijuna kuna te Zaštitnoj radionici TEKOP NOVA 300.000,00 kuna, Grad Virovitica je dodijelio 19,8 milijuna kuna subvencija poduzetnicima Green Fuel Virovitica d.o.o. 5,5 milijuna kuna, Green Houses Adria d.o.o. 11,1 milijun kuna i Green energy projects d.o.o. 3,2 milijuna kuna. Grad Split je dodijelio 5,5 milijuna kuna potpora, i to Košarkaškom klubu Split 4,0 milijuna kuna subvencija te putem kapitalnih ulaganja Nogometnom klubu Hajduk 1,5 milijuna kuna. Grad Opatija je dodijelila 2,0 milijuna kuna subvencija poduzetniku Autotrolej d.o.o. dok je Grad Zadar dodijelio 4,2 milijuna kuna potpora i to poduzetnicima Liburnija d.o.o. 3,6 milijuna kuna i Poduzetničkom inkubatoru 623.296,52 kuna.

Također su i općine bile davateljci državnih potpora, Općina Kostrena dodijelila je 1,7 milijuna kuna subvencija poduzetniku KD Autotrolej Rijeka, Općina Matulji 2,9 milijuna kuna subvencija poduzetniku KD Autotrolej Rijeka te je i Općina Viškovo dodijelila 2,4 milijuna kuna subvencija, i to poduzetniku KD Autotrolej Rijeka 1,9 milijuna kuna a poduzetniku Ekoplus d.o.o. 446.400,00 kuna.

Županije, općine i gradovi dodjeljivale su i potpore male vrijednosti u iznosu od 127,8 milijuna kuna, i to najvećim dijelom putem subvencija i neposrednih subvencija kamata.

4.4. Sektorske potpore

Sektorske potpore su u 2015. godini dodijeljene u iznosu od 2.801,8 milijuna kuna, što je smanjenje za 1.479,1 milijun kuna ili 34,6 posto u odnosu na 2014. godinu, kada su potpore iznosile 4.280,9 milijuna kuna, te u odnosu na 2013. godinu kada su iznosile 3.482,4 milijuna kuna smanjenje za 680,6 milijuna kuna ili 19,5 posto.

Udio sektorskih potpora u 2015. godini u odnosu na ukupno dodijeljene potpore industriji i uslugama iznosi 55,9 posto, dok je taj udio u ukupno dodijeljenim potporama (s poljoprivredom i ribarstvom) 28,3 posto.

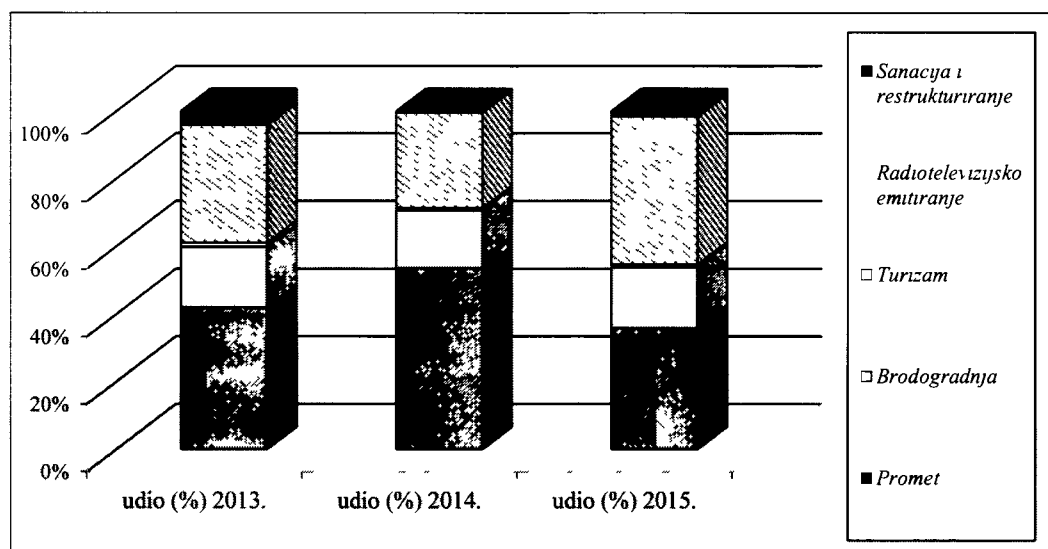
Tablica 22. Sektorske potpore za razdoblje od 2013. do 2015. godine

Posebni sektori	2013.			2014.			2015.		
	u mln HRK	u mln EUR	udio BDP (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio BDP (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio BDP (%)
Promet	1 462,2	193,1	0,44	2 294,2	300,7	0,70	1 005,0	132,1	0,30
Brodogradnja	622,3	82,2	0,19	728,8	95,5	0,22	503,2	66,1	0,15
Turizam	40,3	5,3	0,01	29,6	3,9	0,01	24,1	3,2	0,01
Radiotelevizijsko emitiranje	1 216,2	160,6	0,37	1 210,4	158,6	0,37	1 225,8	161,1	0,37
Sanacija i restrukturiranje	141,4	18,7	0,04	17,9	2,3	0,01	43,7	5,7	0,01
Ukupno	3.482,4	459,8	1,06	4.280,9	561,1	1,30	2.801,8	368,2	0,84

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora, podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Posebnim sektorima je u 2015. godini dodijeljeno ukupno 2.801,8 milijuna kuna potpora, gdje se najveći dio potpora odnosi na usluge za javno radiotelevizijsko emitiranje 1.225,8 milijuna kuna odnosno s udjelom od 43,7 posto u sektorskim potporama, zatim potpore sektoru prometa u iznosu od 1.005,0 milijuna kuna ili 35,9 posto, sektoru brodogradnje dodijeljeno je 503,2 milijuna kuna odnosno 18,0 posto, za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama u iznosu od 43,7 milijuna kuna ili 1,5 posto te sektoru turizma 24,1 milijun kuna ili 0,9 posto.

Slika 16. Struktura potpora dodijeljenih pojedinim sektorima u razdoblju od 2013. do 2015. godine (%)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora, podaci obrađeni u Ministarstvu financija

U dodijeljenim potporama posebnim sektorima u 2015. godini prevladavaju subvencije s iznosom od 2.608,2 milijuna kuna ili s udjelom od 93,1 posto, zatim slijede jamstva s iznosom od 161,9 milijuna kuna ili 5,8 posto, udio u temeljnom kapitalu s 24,8 milijuna kuna ili 0,9 posto te povoljni zajmovi s iznosom od 6,9 milijuna kuna ili 0,2 posto udjela.

Potpore za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa²⁵

Pravila o potporama za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa sadržana su u Odluci Komisije od 20. prosinca 2011. o primjeni članka 106. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na državne potpore u obliku naknada određenim poduzetnicima kojima je povjereno obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa, gdje propisi dopuštaju da država pod određenim uvjetima daje naknadu za pružanje navedenih usluga, s obzirom da se takve usluge ne mogu obaviti na odgovarajući način po tržišnim kriterijima a država ima obvezu pokrivanja troškova, odnosno država snosi dio troškova ili ukupne troškove za obavljanje tih usluga.

Upravo u okviru sektorskih potpora prevladavaju potpore za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa kao naknada za obavljanje javne usluge u kopnenom, pomorskom i zračnom prometu, uslugama zračnih luka, za javne radiodifuzijske usluge za emitiranje javnog radio i televizijskog programa, za poštanske usluge i električnu energiju. Naknada koji dobiju korisnici navedenih potpora predstavlja kompenzaciju za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa.

²⁵ Potpore za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa dodjeljuju se temeljem pravila sadržanih u Odluci Komisije od 20. prosinca 2011. o primjeni članka 106. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na državne potpore u obliku naknada određenim poduzetnicima kojima je povjereno obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa (Službeni list Europske unije, L 7, od 11. siječnja 2012.)

Tablica 23. Potpore za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa u 2015. godini dodijeljene putem subvencija

Kategorija potpore	Naziv potpore	Instrument	Iznos (u mln HRK)
Radiotelevizijsko emitiranje	Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji (RTV pristojba)	A1 subvencije	1 193,9
Regionalni razvoj	Program državne potpore HP-Hrvatskoj pošti d.d. u obliku naknade za obavljanje univerzalne usluge od 2014.-2018.		81,8
Zračni promet	Očuvanje prometne povezanosti regija (domaći linijski zračni prijevoz) - Croatia Airlines d.d.		80,4
	Očuvanje prometne povezanosti regija (domaći linijski zračni prijevoz) - Trade Air d.o.o.		11,1
	Osiguranje sigurnosno prometnih standarda u zračnim lukama RH - Očuvanje vremena otvorenosti Zračne luke Osijek d.o.o. za javni zračni promet		3,3
Pomorski promet	Razvoj sustava pomorskog prometa, pomorskog dobra i luka te zaštita morskog okoliša od onečišćenja s pomorskih objekata		309,7
Kopneni cestovni promet	Lokalni nivo - gradovi, općine		20,1
Željeznički promet	Poticanje željezničkog putničkog prijevoza - HŽ Putnički prijevoz d.o.o.		466,8
	Modernizacija željezničkog putničkog prijevoza - HŽ Putnički prijevoz d.o.o.		39,0
	Protestirana državna jamstva - HŽ Putnički prijevoz d.o.o.	D plaćanja za aktivirana jamstva	13,3
	Protestirana državna jamstva - HŽ Cargo d.o.o.		81,5
Ukupno			2.300,9

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Potpore za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa u 2015. godini dodijeljene su u iznosu od 2.300,9 milijuna kuna, što predstavlja udio od 23,3 posto ukupno dodijeljenih potpora u Republici Hrvatskoj. Navedene potpore dodijeljene su putem subvencija u iznosu od 2.206,1 milijun kuna ili s udjelom od 95,9 posto u ukupno dodijeljenim potporama za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa, dok je protestirano 94,8 milijuna kuna jamstava odnosno 4,1 posto.

Hrvatska radiotelevizija korisnik je naknade za obavljanje javne usluge odnosno za javno radiotelevizijsko emitiranje u 2015. godini u iznosu od 1.193,9 milijuna kuna prihoda od pristojbi ili pretplate temeljem Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji.

Agencija za obalni linijski pomorski promet je u 2015. godini dodijelila subvencije za obavljanje javne usluge u ukupnom iznosu od 309,7 milijuna kuna poduzetnicima koji obavljaju pomorski prijevoz temeljem Zakona o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu, odnosno za Program razvoja sustava pomorskog prometa, pomorskog dobra i luka te zaštite morskog okoliša od onečišćenja s pomorskih objekata. Korisnici navedenih naknada su: Bura line&Offshore, G&V Line d.o.o., Gradski parking Šibenik, GV Line Iadera d.o.o., Jadrolinija, KTD Bilan, Linijska nacionalna plovidba d.d., M.B.Kapetan Luka, Mediteranska plovidba d.d. "u stečaju", Miatrade d.o.o., Nautički centar Komiža, Porat Ilovik d.o.o. i Ribarska proizvođačka zadruga Vrgada.

Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture je u 2015. godini dodijelilo poduzetniku HP – Hrvatska pošta d.d., Zagreb iznos od 81,8 milijuna kuna subvencija temeljem Programa državne potpore HP – Hrvatskoj pošti d.d. u obliku naknade za obavljanje univerzalne usluge od 2014. do 2018. godine, sukladno Zakonu o poštanskim uslugama te Smjernicama politike državnih potpora za razdoblje 2014.-2016.

Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture je u 2015. godini, također dodijelilo 94,8 milijuna kuna subvencija za zračni promet i to 91,5 milijuna kuna temeljem Programa očuvanja prometne povezanosti regija (domaći linijski zračni prijevoz), poduzetniku Croatia Airlines d.d. 80,4 milijuna kuna i poduzetniku Trade Air d.o.o. 11,1 milijun kuna, dok je temeljem Osiguranja sigurnosno prometnih standarda u zračnim lukama Republike Hrvatske, dodijeljena naknadu za obavljanje usluge od općeg gospodarskog interesa u ukupnom iznosu od 3,3 milijuna kuna poduzetniku Zračna luka Osijek d.o.o. kao Mjera očuvanja vremena otvorenosti Zračne luke Osijek d.o.o. za javni zračni promet.

Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture je u 2015. godini dodijelilo i naknadu za poticanje željezničkog prijevoza u ukupnom iznosu od 600,6 milijuna kuna. Korisnici navedenih potpora bili su poduzetnici HŽ Putnički prijevoz d.o.o. i HŽ Cargo d.o.o. Poduzetnik HŽ Putnički prijevoz d.o.o. dobio je ukupno 519,1 milijun kuna potpora, od čega se 505,8 milijuna kuna subvencija odnosi na Poticanje i Modernizaciju željezničkog putničkog prijevoza, dok se iznos od 13,3 milijuna kuna odnosi na protestirana jamstva. Poduzetniku HŽ Cargo d.o.o. protestirano je 81,5 milijuna kuna jamstava.

U 2015. godini je također dodijeljeno i 20,1 milijun kuna u sektoru Kopnenog cestovnog prometa, a subvencije za isti su dodjeljivali gradovi Opatija, Pula i Zadar, te općine Kostrena, Matulji i Viškovo.

4.4.1. Potpore prometu

Potpore sektoru prometa u 2015. godini dodijeljene su u iznosu od 1.005,0 milijuna kuna, što je manje za 1.289,2 milijuna kuna ili 56,2 posto u odnosu na 2014. godinu kada su te potpore iznosile 2.294,2 milijuna kuna, te je manje za 457,2 milijuna kuna ili 31,3 posto u odnosu na 2013. godinu kada su potpore iznosile 1.462,2 milijuna kuna. Udio potpora sektoru prometa u 2015. godini u dodijeljenim sektorskim potporama iznosi 35,87 posto, dok u ukupno dodijeljenim potporama iznosi 10,16 posto.

U sektoru prometa u 2015. godini najveći dio potpora se odnosi na željeznički promet u iznosu od 600,6 milijuna kuna ili s udjelom dodijeljenih potpora u sektoru prometa od 59,8 posto, na pomorski promet se odnosi 309,6 milijuna kuna ili 30,8 posto udjela te se na zračni promet odnosi 94,8 milijuna kuna ili 9,4 posto.

Tablica 24. Potpore sektoru prometa za razdoblje od 2013. do 2015. godine

Promet	2013.		2014.		2015.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
Željeznički promet	775,3	102,4	1 885,6	247,1	600,6	78,9
Pomorski promet	325,5	43,0	302,7	39,7	309,6	40,7
Zračni promet	361,4	47,7	105,9	13,9	94,8	12,5
UKUPNO	1.462,2	193,1	2.294,2	300,7	1.005,0	132,1
udio (%) u posebnim sektorima	41,99		53,59		35,87	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	26,19		39,72		20,04	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	17,12		25,64		10,16	
udio (%) u BDP-u	0,44		0,70		0,30	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Potpore u sektoru prometa u 2015. godini dodjeljivane su u najvećem dijelu putem subvencije i to u iznosu od 910,2 milijuna kuna odnosno s udjelom od 90,6 posto u ukupno dodijeljenim potporama sektoru prometa, dok su potpore putem jamstava dodijeljene u iznosu od 94,8 milijuna kuna odnosno s udjelom od 9,4 posto.

Tablica 25. Potpore dodijeljene sektoru prometa prema instrumentima za razdoblje od 2013. do 2015. godine (u milijunima kuna)

	2013.	2014.	2015.
A1 subvencije	923,0	973,2	910,2
D jamstva	539,2	1.321,0	94,8
Ukupno	1.462,2	2.294,2	1.005,0

Izvor: Ministarstvo financija i Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

U **željezničkom prometu** potpore su u 2015. godini dodijeljene u iznosu od 600,6 milijuna kuna te su manje za 1.285 milijuna kuna ili 68,1 posto u odnosu na 2014. godinu, kada su iznosile 1.885,6 milijuna kuna, i manje su za 174,7 milijuna kuna ili 22,5 posto u odnosu na 2013. godinu, kada su iznosile 775,3 milijuna kuna. Potpore željezničkom prometu imaju udio od 6,1 posto u ukupno dodijeljenim potporama te udio od 59,8 posto u sektoru prometa. Najveći dio navedenih potpora dodijeljen je putem subvencija u iznosu od 505,8 milijuna kuna ili 84,2 posto te kroz plaćanja za aktivirana jamstva 94,8 milijuna kuna ili 15,8 posto. Potpore sektoru željezničkog prometa su u 2015. godini dodijeljene u iznosu od 1.005,0 milijuna kuna, međutim, iz državnog proračuna dodijeljeno je i znatno više sredstava koja se uglavnom odnose na obnovu i modernizaciju infrastrukture te se ne smatraju državnim potporama sukladno Zakonu te nisu prikazane u ovom Izvješću.

Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture je u 2015. godini dodijelilo 505,8 milijuna kuna subvencija poduzetniku HŽ Putnički prijevoz d.o.o., i to za Poticanje željezničkog putničkog prijevoza iznos od 466,8 milijuna kuna, a za Modernizaciju željezničkog putničkog prijevoza iznos od 39,0 milijuna kuna. Također, u istoj godini, Ministarstvo financija je aktiviralo državna jamstva u iznosu od 94,8 milijuna kuna, gdje se iznos od 81,5 milijuna kuna odnosi na protestirana jamstva poduzetniku HŽ Cargo d.o.o. dok se iznos od 13,3 milijuna kuna odnosi na poduzetnika HŽ Putnički prijevoz d.o.o. Jedini korisnici potpora sektoru željezničkog prometa su poduzetnici HŽ Putnički prijevoz d.o.o. u iznosu od 519,1 milijun kuna te HŽ Cargo d.o.o. u iznosu od 81,5 milijuna kuna.

Sve naprijed navedene potpore u željezničkom prometu obuhvaćene su Programa restrukturiranja o kojima odlučuje Europska komisija.

Što se tiče ostalog **kopnenog prometa** (cestovni i riječni promet), na lokalnoj razini je dodijeljeno u 2015. godini iznos od 20,1 milijun kuna, a te potpore su u ovom Izvješću prikazane u Poglavlju 4., 4.3. Državne potpore na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Potpore **pomorskom prometu** u 2015. godini dodijeljene su u iznosu od 309,6 milijuna kuna u obliku subvencija, te su više za 6,9 milijuna kuna odnosno 2,3 posto u odnosu na 2014. godinu kada je dodijeljeno 302,7 milijuna kuna, te su manje za 15,9 milijuna kuna ili 4,9 posto u odnosu na 2013. godinu kada su iznosile 325,5 milijuna

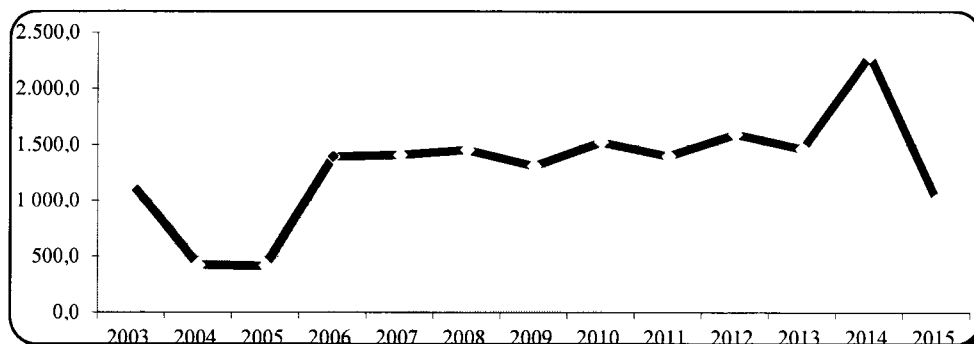
kuna. U 2015. godini potpore pomorskom sektoru u ukupnim potporama imaju udio od 3,1 posto, dok je taj udio u sektoru prometa 30,8 posto.

Agencija za obalni linijski pomorski promet je u 2015. godini dodijelila potpore pomorskom prometu u ukupnom iznosu od 309,6 milijuna kuna putem subvencija temeljem programa Razvoj sustava pomorskog prometa, pomorskog dobra i luka te zaštita morskog okoliša od onečišćenja s pomorskih objekata odnosno Razvoj i sigurnost pomorskog prometa i lučke infrastrukture. Navedena potpora je dodijeljena sukladno Zakonu o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu poduzetnicima, a korisnici potpora su: Bura line&Offshore, G&V Line d.o.o., Gradski parking Šibenik, GV LINE IADERA, Jadrolinija, KTD Bilan, Linijska nacionalna plovidba d.d., M.B.Kapetan Luka, Mediteranska plovidba d.d. "u stečaju", Miatrade d.o.o., Nautički centar Komiža, Porat Ilovik d.o.o. te Ribarska proizvođačka zadruga Vrgada.

Potpore **zračnom prometu** u 2015. godini dodijeljene su u ukupnom iznosu od 94,8 milijuna kuna, što je manje za 11,1 milijun kuna ili 10,5 posto u odnosu na 2014. godinu kada su te potpore iznosile 105,9 milijuna kuna, te su potpore manje za 266,6 milijuna kuna ili 73,8 posto u odnosu na 2013. godinu kada su iznosile 361,4 milijuna kuna. Isključivi instrument dodjele potpora u 2015. godini su subvencije, gdje udio tih potpora iznosi 0,9 posto u ukupnim potporama, a u potporama sektoru prometa iznosi 9,4 posto.

Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture je u 2015. godini dodijelilo 91,5 milijuna kuna subvencija temeljem Programa očuvanja prometne povezanosti regija (domaći linijski zračni prijevoz) poduzetniku Croatia Airlines d.d. u iznosu od 80,4 milijuna kuna i poduzetniku Trade Air d.o.o. u iznosu od 11,1 milijun kuna. Temeljem Mjere očuvanja vremena otvorenosti Zračne luke Osijek d.o.o. za javni zračni promet, isto ministarstvo je dodijelilo ukupno 3,3 milijuna kuna subvencija Zračnoj luci Osijek d.o.o. temeljem Osiguranja sigurnosno prometnih standarda u zračnim lukama Republike Hrvatske kao naknada za obavljanje usluge od općeg gospodarskog interesa, a navedena potpora je prijavljena i odobrena od strane Europske komisije te se nalazi na Listi postojećih potpora koju je odobrila Europska komisija.

Slika 17. Potpore dodijeljene sektoru prometa za razdoblje od 2003. do 2015. godine (u milijunima kuna)

Izvor: Ministarstvo financija i Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

4.4.2. Potpore brodogradnji²⁶

Potpore sektoru brodogradnje u 2015. godini dodijeljene su u iznosu od 503,2 milijuna kuna što je manje za 225,6 milijuna kuna ili 30,9 posto u odnosu na 2014. godinu kada je dodijeljeno 728,8 milijuna kuna, te je manje za 119,1 milijun kuna ili 19,1 posto u odnosu na 2013. godinu kada je dodijeljeno 622,3 milijuna kuna potpora sektoru brodogradnje.

Tablica 26. Potpore sektoru brodogradnje za razdoblje od 2013. do 2015. godine

Brodogradnja	2013.		2014.		2015.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	622,3	82,2	720,8	94,5	448,1	58,9
D jamstva	-	-	8,0	1,0	55,1	7,2
UKUPNO	622,3	82,2	728,8	95,5	503,2	66,1
udio (%) u posebnim sektorima	17,87		17,02		17,96	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	11,15		12,62		10,04	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	7,29		8,14		5,09	
udio (%) u BDP-u	0,19		0,22		0,15	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Potpore sektoru brodogradnje u 2015. godini dodijeljene su najvećim dijelom putem subvencija u iznosu od 448,1 milijun kuna odnosno s udjelom od 89,1 posto u sektoru brodogradnje te putem izdanih jamstava u iznosu od 55,1 milijun kuna ili 10,9 posto. Potpore dodijeljene putem subvencija odnose se isključivo na restrukturiranje brodogradilišta i to temeljem odobrenih planova restrukturiranja velikih hrvatskih brodogradilišta, te je sukladno navedenom, Ministarstvo gospodarstva u 2015. godini dodijelilo ukupno 448,1 milijun kuna subvencija, od čega je Brodograđevnoj industriji Brodosplit d.d. dodijeljeno 170,0 milijuna kuna (56,7 milijuna kuna subvencija i 113,3 milijuna kuna isplaćenih putem factoringa), Brodogradilištu Brodotrogir d.d. 79,5 milijuna kuna (54,5 milijuna kuna subvencija i 25,0 milijuna kuna isplaćenih putem factoringa) te Brodograđevnoj industriji 3. Maj d.d. 198,6 milijuna kuna (16,6 milijuna kuna subvencija i 182,0 milijuna kuna isplaćenih putem factoringa).

U sektoru brodogradnje u 2015. godini nije bilo protestiranih odnosno aktiviranih jamstava, međutim, sveukupno su izdana jamstva brodogradilištima u iznosu od 4.613,9 milijuna kuna, a samo se dio tog iznosa od 55,1 milijun kuna smatra državnim potporom dodijeljenom putem izdanih jamstava. Naime, jamstva su izdana brodogradilištima za financiranje novogradnje, osiguranje avansnih uplata, a iznos ekvivalenata naveden je u obrazloženjima uz Prijedloge odluka o davanju jamstava koji se upućuju na donošenje Vladi Republike Hrvatske. Poduzetniku Brodograđevna industrija Brodosplit d.d. je u 2015. godini za praćenje financiranja novogradnje izdano 95,5 milijuna kuna jamstava, a samo se iznos od 22,1 milijun kuna smatra potporom u izdanim jamstvima. Poduzetniku Brodogradilište Brodotrogir d.d. je također u 2015. godini za praćenje

²⁶ Dana 1. siječnja 2012. godine na snagu je stupio Okvir o državnim potporama brodogradnji (Službeni list Europske unije, C 364, od 14. prosinca 2011.), a 6. prosinca 2013. godine objavljena je u Službenom listu Europske unije, C 357, Komunikacija Komisije za produženje primjene Okvira za državne potpore u brodogradnji te su navedena pravila Okvira važila do 30. lipnja 2014. godine, a nova pravila još nisu donesena. U sektoru brodogradnje mogu se dodijeliti i regionalne potpore sukladno karti regionalnih potpora, potpore u obliku kredita, jamstva te se poduzetnicima u teškoćama mogu dodijeliti samo državne potpore za restrukturiranje.

financiranja novogradnje 325 izdano 390,2 milijuna kuna, a samo se dio tog iznosa od 6,9 milijuna kuna smatra državnom potporom u izdanim jamstvima. I poduzetniku 3. Maj Brodogradilište d.d. je u 2015. godini izdano 516,6 milijuna kuna jamstava za praćenje financiranja novogradnji 732, 733, 13172, 13173 i 13174, a samo se iznos od 26,1 milijun kuna smatra potporom u izdanim jamstvima.

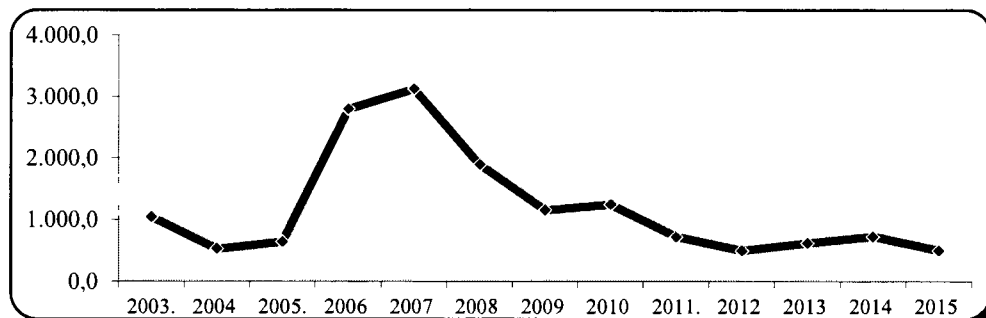
Tablica 27. Potpore sadržane u jamstvima danim sektoru brodogradnje za razdoblje od 2013. do 2015. godine (u milijunima kuna)

	Državna jamstva s elementima potpore	2013.	2014.	2015.
1	Izdana jamstva	-	170,8	1 002,3
2	Izdana jamstva za Uljanik Brodogradilište d.d	-	-	3 611,7
3.	Izdana državna jamstva za brodogradnju ukupno (1.+2.)	-	170,8	4.614,0
4.	Potpore u izdanim jamstvima	-	8,0	55,1

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Što se tiče iznosa elementa državne potpore sadržane u državnim jamstvima za *kredite* brodogradilišta, on se izračunavao u stopostotnom iznosu izdanog jamstva jer je, sukladno odobrenim planovima restrukturiranja, otplatu konkretnih kredita brodogradilišta, kao poduzetnika u teškoćama, preuzela država. Međutim, budući da se na primljene *avanse* od kupaca brodova u pravilu ne plaća kamata, iznos elementa potpore sadržane u izdanim državnim jamstvima za *avanse* brodogradilišta izračunat je kao iznos tržišne kamate koji bi bio plaćen za *avanse*. Temeljem odredbi iz Okvira o državnim potporama brodogradnji, državna jamstva smatraju se dodijeljenima u trenutku kada su izdana, a ne kada su protestirana.

Slika 18. Potpore dodijeljene sektoru brodogradnje za razdoblje od 2003. do 2015. godine (u milijunima kuna)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

4.4.3. Potpore turizmu

Sektoru turizma su u 2015. godini dodijeljene potpore u iznosu od 24,1 milijun kuna isključivo putem subvencija, što je manje za 5,5 milijuna kuna ili 18,6 posto u odnosu na 2014. godinu, kada su te potpore iznosile 29,6 milijuna kuna, te je manje za 16,2 milijuna kuna ili 40,2 posto u odnosu na 2013. godinu kada su navedene potpore iznosile 40,3 milijuna kuna.

Tablica 28. Potpore turizmu prema instrumentima za razdoblje od 2013. do 2015. godine

Turizam	2013.		2014.		2015.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 neposredne subvencije kamata	36,0	4,8	-	-	-	-
A1 subvencije	-	-	29,6	3,9	24,1	3,2
D jamstva	4,3	0,6	-	-	-	-
UKUPNO	40,3	5,3	29,6	3,9	24,1	3,2
udio (%) u posebnim sektorima	1,16		0,69		0,86	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	0,72		0,51		0,48	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	0,47		0,33		0,24	
udio (%) u BDP-u	0,01		0,01		0,01	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Ministarstvo turizma je u 2015. godini dodijelilo potpore u iznosu od 24,1 milijun kuna subvencija temeljem Programa kreditiranja malog obiteljskog poduzetništva u turizmu "Poticaj za uspjeh". Korisnici navedenih potpora su poduzetnici: Andro Internacional d.o.o., Eurodom trgovina d.o.o., FOS d.o.o., Garny hotel d.o.o., GEO-TEO d.o.o., Hotel Mauro d.o.o., Hotel More d.o.o., Hotel Punta Osejava d.o.o., Kanovele d.o.o., Krišto turizam d.o.o., L. Turist d.o.o., Laguna trade d.o.o., Luna hotel d.o.o., Mimoza d.o.o., PINIA, Simela d.o.o., Srakovčić d.o.o., Stancia Meneghetti d.o.o., Stara Knežija d.o.o., Ture d.o.o., V.E.M.S. d.o.o., Villa Ružica d.o.o., Virtus Maritima d.o.o., Zadar Gradnja d.o.o. i ostali.

Ministarstvo turizma je osim navedenih potpora u 2015. godini dodijelilo i potpore male vrijednosti u iznosu od 25,2 milijuna kuna u obliku subvencija, te ukoliko bi se iste pribrojile iznosu od 24,1 milijun kuna dodijeljenih potpora sektoru turizma u 2015. godini, tada bi ukupan iznos potpora u 2015. godini dodijeljen za poticanje razvoja turizma iz državnog proračuna iznosio 49,3 milijuna kuna.

4.4.4. Potpore za sanaciju i restrukturiranje²⁷

Potpore za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama su u 2015. godini dodijeljene u iznosu od 43,7 milijuna kuna što je više za 25,8 milijuna kuna ili 144,1 posto u odnosu na 2014. godinu, kada su te potpore iznosile 17,9 milijuna kuna, odnosno manje su za 97,7 milijuna kuna ili 69,1 posto u odnosu na 2013. godinu kada su te potpore iznosile 141,4 milijuna kuna.

²⁷ Potpore za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama mogle su se dodijeliti sukladno propisima Europske unije, odredbama iz Smjernica o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje nefinancijskih poduzetnika u teškoćama (Službeni list EU, C 249014, od 31. srpnja 2014.), koje se primjenjuju od 1. kolovoza 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine.

Tablica 29. Potpore za sanaciju i restrukturiranje za razdoblje od 2013. do 2015. godine

Sanacija i restrukturiranje	2013.		2014.		2015.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A2 otpis duga	7,1	0,9	-	-	-	-
B1 kapitalna ulaganja	-	-	-	-	24,8	3,3
C1 povoljni zajmovi	96,0	12,7	17,9	2,3	6,9	0,9
D protestirana jamstva	38,3	5,1	-	-	12,0	1,6
UKUPNO	141,4	18,7	17,9	2,3	43,7	5,7
udio (%) u posebnim sektorima	4,06		0,42		1,56	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	2,53		0,31		0,87	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	1,66		0,20		0,44	
udio (%) u BDP-u	0,04		0,01		0,01	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Potpore za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama su prema instrumentima dodjele u 2015. godini dodijeljene putem kapitalnih ulaganja u iznosu od 24,8 milijuna kuna ili 56,7 posto, kroz protestirana jamstva 12,0 milijuna kuna ili 27,5 posto te putem povoljnih zajmova iznos od 6,9 milijuna kuna ili 15,8 posto.

Centar za restrukturiranje i prodaju (CERP) je u 2015. godini dodijelio potpore u obliku pozajmica poduzetnicima u teškoćama. Poduzetniku 3. Maj motori i dizalice d.d., Rijeka je dodijeljeno 6,9 milijuna kuna, a poduzetniku Imunološki zavod d.d. 24,8 milijuna kuna, dok je Ministarstvo financija istom poduzetniku, Imunološki zavod d.d., aktiviralo jamstva u iznosu od 12,0 milijuna kuna.

4.4.5. Potpore za javno radiotelevizijsko emitiranje²⁸

Potpore za javno radiotelevizijsko emitiranje dodijeljene su u 2015. godini u iznosu od 1.225,8 milijuna kuna, što je više za 15,4 milijuna kuna ili 1,3 posto u odnosu na 2014. godinu kada su iznosile 1.210,4 milijuna kuna, te su više za 9,6 milijuna kuna ili 0,8 posto u odnosu na 2013. godinu kada su iznosile 1.216,2 milijuna kuna.

Tablica 30. Potpore za javno radiotelevizijsko emitiranje za razdoblje od 2013. do 2015. godine

Radiotelevizijsko emitiranje	2013.		2014.		2015.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	27,2	3,6	15,8	2,1	31,9	4,2
A1 RTV pristojba	1 189,0	157,0	1 194,6	156,6	1 193,9	156,9
UKUPNO	1.216,2	160,6	1.210,4	158,6	1.225,8	161,1
udio (%) u posebnim sektorima	34,92		28,27		43,75	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	21,78		20,96		24,45	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	14,24		13,53		12,39	
udio (%) u BDP-u	0,37		0,37		0,37	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

²⁸ Potpore za javno radiotelevizijsko emitiranje mogle su se dodijeliti temeljem Priopćenja Komisije o primjeni pravila o državnim potporama za javne radiodifuzijske usluge (Službeni list EU, C 257, od 27. listopada 2009.).

Potpore su u 2015. godini dodijeljene Hrvatskoj radioteleviziji u iznosu od 1.193,9 milijuna kuna putem radiotelevizijske pristojbe za javno radiotelevizijsko emitiranje, koja se dodjeljuje temeljem Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji za poticanje javnog radiotelevizijskog emitiranja, a obveza plaćanja pristojbe za radiotelevizijsko emitiranje uspostavljena je svim vlasnicima radijskih i televizijskih prijemnika, i u 2015. godini iznosi 80,00 kuna mjesečno, a visina pristojbe ne može biti viša od 1,5 posto prosječne neto mjesečne plaće. Potpore Hrvatskoj radioteleviziji nalaze se na Listi postojećih potpora koju je odobrila Europska komisija, a kao postojeće potpore navedene su i u Ugovoru o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Agencija za elektroničke medije je u 2015. godini dodijelila potpore za javno radiotelevizijsko emitiranje u iznosu od 31,9 milijuna kuna, temeljem Programa dodjele sredstava Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija sukladno Zakonu o elektroničkim medijima i Pravilniku o Fondu za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija (riječ je o programu izrađenim sukladno Uredbi br. 651/2014, o kojem je temeljem članka 11. Uredbe br. 651/2014 obaviještena Europska komisija i program je pred Europskom komisijom zaprimljen pod brojem SA.42227). Korisnici navedenih potpora su: 0AR d.o.o., Dubrovačka televizija d.o.o., Glas Podravine d.o.o., Hrvatski radio Otočac d.o.o., Kanal RI d.o.o., KA-Vision d.o.o., Kombel d.o.o., Media-mix-radio 105 d.o.o., Megamix d.o.o., Mijor d.o.o., Nezavisna televizija d.o.o., Otvorena televizija Zagreb d.d., Planex radio d.o.o., Radio Benkovac d.o.o., Radio Delta d.o.o., Radio Kaj d.o.o., Radio M - udruga mladeži Vela Luka j.t.d., Radio Naron d.o.o., Radio Pitomača d.o.o., Radio Ragusa d.o.o., Radio Senj d.o.o., Reful radio d.o.o., Sjever sjeverozapad d.o.o., Slavonsko-brodska televizija d.o.o., Sveučilište u Zagrebu Fakultet političkih znanosti, Televizija Dalmacija d.o.o., Televizija Jadran d.o.o., Televizija Primorja i Gorskog kotara d.o.o., Televizija Slavonije i Baranje d.o.o., Televizija Šibenik d.o.o., TV Istra d.o.o., TV Nova d.o.o., Varaždinska televizija d.o.o., VTV d.o.o., YAMMAT d.o.o. i Z1 televizija d.o.o.

5. DRŽAVNE POTPORE PREMA KARTI STATISTIČKIH REGIJA REPUBLIKE HRVATSKE – NUTS 2

NUTS²⁹ je statistička klasifikacija za prikupljanje, obradu, analizu i publiciranje statističkih prostornih podataka na razini EU, kojom se prostorne jedinice razvrstavaju temeljem broja stanovnika u različite razine, te je podloga za određivanje prihvatljivosti prostornih jedinica za korištenje fondova EU u okviru definiranja kohezijske politike³⁰

Europska komisija je Odlukom broj SA.38668 (2014/N), od 11. lipnja 2014. godine, prihvatila Kartu regionalnih potpora za Republiku Hrvatsku u razdoblju 2014.-2020. u okviru novih Smjernica za regionalne državne potpore za razdoblje 2014.-2020. (Službeni list Europske unije, C 209, od 23. srpnja 2013. godine), a karta regionalnih potpora se primjenjuje od 1. srpnja 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine. U skladu sa stavkom 179. navedenih Smjernica, odobrena karta regionalnih potpora objavljena je u Službenom listu Europske unije i čini sastavni dio tih Smjernica, a utvrđenim uvjetima za odobravanje potpora poduzetnicima glede regionalnog razvoja se želi potaknuti rast gospodarstva odnosno kohezijske politike.

Republika Hrvatska je prema odobrenoj Karti regionalnih potpora podijeljena na dvije NUTS 2 regije: Jadransku i Kontinentalnu Hrvatsku.

1. Kontinentalna Hrvatska – čine je Grad Zagreb + 13 županija: Grad Zagreb, Zagrebačka županija, Krapinsko-zagorska županija, Varaždinska županija, Koprivničko-križevačka županija, Međimurska županija, Bjelovarsko-bilogorska županija, Virovitičko-podravska županija, Požeško-slavonska županija, Brodsko-posavska županija, Osječko-baranjska županija, Vukovarsko-srijemska županija, Karlovačka županija te Sisačko-moslavačka županija
2. Jadranska Hrvatska – čine je 7 županija: Primorsko-goranska županija, Ličko-senjska županija, Zadarska županija, Šibensko-kninska županija, Splitsko-dalmatinska županija, Istarska županija i Dubrovačko-neretvanska županija.

Područjem „A“³¹ prema Smjernicama (toč. 150. i 151.) smatraju se NUTS 2 područja - Nacionalna prostorna jedinica za statistiku 2. razine koja ima od 800.000 do 3 mil. stanovnika) u kojima je bruto domaći proizvod (BDP) po glavi stanovnika ispod ili jednak 75 posto prosjeka EU.

Dakle, prema odobrenoj Karti regionalnih potpora Republika Hrvatska sastoji se od dvije NUTS 2 regije, Kontinentalne Hrvatske i Jadranske Hrvatske. BDP Kontinentalne Hrvatske iznosi 61,67 posto prosjeka Europske unije-27, dok BDP

²⁹ (fr. Nomenclature des unités territoriales statistiques) Statistička nomenklatura prostornih jedinica koju je definirao Europski statistički ured (Eurostat) kako bi stvorio jedinstvenu i koherentnu strukturu za teritorijalnu raspodjelu koristi se od 1988. godine u zakonodavstvu vezanom na strukturne fondove. Postoje tri razine klasifikacije definirane prema veličini i broju stanovnika na određenom području (NUTS 1, NUTS 2, NUTS 3) koje se koriste za definiranje prihvatljivosti neke regije za financiranje iz instrumenata kohezijske politike. Kohezijski fond koristi NUTS 1, ERDF koristi NUTS 2, ESF koristi NUTS 2 i 3, a Europska teritorijalna suradnja koristi NUTS 3. Eurostat je odobrio NUTS 2 klasifikaciju za Republiku Hrvatsku u ožujku 2007. godine.

³⁰ Nacionalna prostorna jedinica za statistiku (NKPJS) objavljena je u Narodnim novinama, broj 35/07.

³¹ Prema članku 107. stavku 3. a) UFEU-a područje a je područje na kojima je životni standard neuobičajeno nizak ili na kojima postoji velika podzaposlenost.

Jadranske Hrvatske iznosi 60 posto prosjeka Europske unije-27, pa prema Smjernicama intenzitet regionalne potpore u Kontinentalnoj Hrvatskoj iznosi 25 posto bruto ekvivalenta potpore, dok u Jadranskoj Hrvatskoj iznosi 35 posto (Točka 172. Smjernica). Navedeni postotci odnose se na sve poduzetnike neovisno o njihovoj veličini, a moguće ih je povećati za 20 posto u slučaju malih poduzetnika i 10 posto u slučaju srednjih poduzetnika.

Postojanje regionalne karte je uvjet dodjele regionalnih potpora koje se dodjeljuju za poticanje početnih ulaganja u svrhu gospodarskog napretka područja s neuobičajeno niskim životnim standardom ili velikom nezaposlenosti, a omogućava provedbu važnih zakona čiji je cilj razvoj najugroženijih područja poticanjem ulaganja i otvaranjem novih radnih mjesta (npr. putem Zakona o poticanju ulaganja). NUTS 2 statističke jedinice u okviru kohezijske politike, ne predstavljaju pravnu ni administrativnu podjelu teritorija države, niti obveznu osnovu za vođenje politike regionalnog razvoja temeljem pravne stečevine EU, iako služe za utvrđivanje razine i vrste pomoći stoga su značajne za provođenje politike tržišnog natjecanja, poljoprivredne i druge politike, te se sukladno statističkim indikatorima (npr. regionalni BDP po stanovniku) utvrđuje koja su područja pogodna za primjenu instrumenata ovih politika, temeljem mjerila koja su zajednička za cijelu EU.

Tablica 31. Dodijeljene potpore u 2015. godini prema karti statističkih regija Republike Hrvatske (NUTS 2)* (u milijunima kuna)

Industrija i usluge	Jadranska Hrvatska	Kontinentalna Hrvatska	Ukupno Republika Hrvatska
Horizontalni ciljevi	495,0	1.002,4	1.497,4
Istraživanje i razvoj i inovacije	4,4	26,1	30,5
Zaštita okoliša i očuvanje energije	401,6	678,0	1.079,6
Mali i srednji poduzetnici	13,5	40,8	54,3
Usavršavanje	7,8	39,9	47,7
Zapošljavanje	58,7	147,2	205,9
Kultura	4,3	65,7	70,0
Razvoj širokopojsnih mreža	4,7	4,7	9,4
Posebni sektori	1.793,8	1.008,1	2.801,9
Promet	655,7	349,3	1 005,0
Brodogradnja	503,2	-	503,2
Turizam	18,3	5,8	24,1
Radiotelevizijsko emitiranje	609,7	616,2	1 225,9
Sanacija i restrukturiranje	6,9	36,8	43,7
Regionalne potpore	162,3	463,0	625,3
Potpore na lokalnoj razini	27,5	62,0	89,5
Ukupno	2.478,6	2.535,5	5.014,1

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

* Prikazane su ukupno dodijeljene potpore bez potpora za poljoprivredu i ribarstvo

U Tablici 31. u ukupno prikazanim potporama nisu obuhvaćene potpore za poljoprivredu i ribarstvo, jer Ministarstvo financija ne raspolaže podacima o tim potporama po pojedinim županijama niti po korisnicima, već samo agregiranim podacima za pojedine ciljeve i namjene potpora koje je dostavilo Ministarstvo poljoprivrede, budući da Ministarstvo financija nije nadležno za potpore poljoprivredi i ribarstvu, već iste samo prikazuje u godišnjem izvješću

Potpore dodijeljene statističkoj regiji Jadranska Hrvatska u 2015. godini iznose ukupno 2.478,6 milijuna kuna, od čega se na horizontalne potpore (uključujući regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini) odnosi 684,8 milijuna kuna ili 27,6

posto potpora korisnicima u ovoj regiji dok se na posebne sektore odnosi 1.793,8 milijuna kuna ili 72,4 posto.

Potpore dodijeljene statističkoj regiji Kontinentalna Hrvatska ukupno iznose 2.535,5 milijuna kuna, gdje se na horizontalne potpore (uključujući regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini) odnosi 1.527,4 milijuna kuna ili 60,2 posto potpora, dok se na sektorske potpore odnosi 1.008,1 milijun kuna odnosno 39,8 posto.

Određene potpore prikazane u Tablici 31., a koje se odnose na potpore za razvoj širokopojasnih mreža, potpore Hrvatskoj radioteleviziji te poduzetnicima HŽ Cargo d.o.o., HŽ Putnički prijevoz d.o.o., Croatia Airlines d.d., Trade Air d.o.o. te poduzetniku HP – Hrvatska pošta d.d., raspodijeljene su po statističkim regijama iskoristivosti, a ne po sjedištu korisnika potpore.

Potpore za razvoj širokopojasnih mreža (brzi internet) u ukupnom iznosu od 9,4 milijuna kuna, jednako su raspodijeljene na obje regije, i Jadransku i Kontinentalnu Hrvatsku, iako je sjedište korisnika potpora u statističkoj regiji Kontinentalna Hrvatska. Naime, potpore za razvoj širokopojasnih mreža mogu se koristiti isključivo na područjima od posebne državne skrbi, brdsko-planinskim područjima i otocima, a ta područja zahvaćaju upravo obje statističke regije. Potpore Hrvatskoj radioteleviziji u iznosu od 1.193,9 milijuna kuna podijeljene su na obje regije u jednakom iznosu jer se radi o pretplati koja se prikuplja u cijeloj Republici Hrvatskoj. Potpore poduzetnicima HŽ Cargo d.o.o. i HŽ Putnički prijevoz d.o.o. u ukupnom iznosu od 600,6 milijuna kuna podijeljene su na obje regije u jednakom iznosu, a ne samo u statističkoj regiji prema sjedištu korisnika potpore, jer se radi o potporama za obavljanje javne službe i one se odnose na cijeli teritorij Republike Hrvatske. Potpore dodijeljene poduzetnicima Croatia Airlines d.d. i Trade Air d.o.o. u iznosu od 94,8 milijuna kuna, prikazane su podijeljeno na dvije regije, jer su navedene potpore koristili poduzetnici isključivo za obavljanje javne usluge. Također, i potpore dodijeljene poduzetniku HP – Hrvatska pošta d.d. u iznosu od 81,8 milijuna kuna su podijeljene na obje regije u jednakom iznosu.

Najviši iznosi horizontalnih potpora (uključujući regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini) odnosi se na poduzetnike iz regije Kontinentalna Hrvatska, dok se najviše iznosa u posebnim sektorima odnosi na regiju Jadranska Hrvatska.

Tablica 32. Dodijeljene potpore po instrumentima u 2015. godini sukladno NUTS 2.* (u milijunima kuna)

	Jadranska Hrvatska	Kontinentalna Hrvatska	Ukupno Republika Hrvatska
A1	2.267,3	2.039,4	4.306,7
A2	92,6	378,9	471,5
B1	3,6	53,9	57,5
C1	10,4	0,2	10,6
D	104,7	63,1	167,8
ukupno	2.478,6	2.535,5	5.014,1

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

** Prikazane su ukupno dodijeljene potpore bez potpora za poljoprivredu i ribarstvo*

U 2015. godini najčešći oblik dodjele potpora putem instrumenata su u obje regije subvencije. U regiji Jadranska Hrvatska, dodijeljeno je 2.267,3 milijuna kuna subvencija

ili s udjelom od 91,5 posto, putem jamstava 104,7 milijuna kuna ili 4,2 posto, putem poreznih olakšica 92,6 milijuna kuna ili s udjelom od 3,7 posto, slijede povoljni zajmovi s 10,4 milijuna kuna ili 0,4 posto te udjeli u vlasničkom kapitalu od 3,6 milijuna kuna ili 0,2 posto. U regiji Kontinentalna Hrvatska, dodijeljeno je 2.039,4 milijuna kuna subvencija ili s udjelom od 80,4 posto u ukupnim potporama u Kontinentalnoj Hrvatskoj, putem poreznih olakšica 378,9 milijuna kuna ili 14,9 posto, putem jamstava 63,1 milijun kuna ili 2,5 posto, potom slijede udjeli u vlasničkom kapitalu od 53,9 milijuna kuna ili 2,2 posto te povoljni zajmovi s 175.104,13 kuna ili 0,01 posto.

6. POTPORE MALE VRIJEDNOSTI

Potpore male vrijednosti odnosno *de minimis* potpore³² su u 2015. godini dodijeljene u iznosu od 531,2 milijuna kuna, što je za 14,4 milijuna kuna odnosno 2,8 posto više u odnosu na 2014. godinu, kada su *de minimis* potpore dodijeljene u iznosu od 516,8 milijuna kuna, te su manje za 60,9 milijuna kuna ili 10,3 posto u odnosu na 2013. godinu, kada su iznosile 592,1 milijun kuna.

U 2015. godini, potpore male vrijednosti su najvećim dijelom dodijeljene putem subvencija s udjelom od 58,2 posto, kroz porezna oslobođenja i izuzeća 17 posto, kroz kapitalna ulaganja 10,5 posto, putem jamstava 6,1 posto, dok se ostalih 8,2 posto odnosi na neposredne subvencije kamata, snižavanje, oslobođenje, olakšice i oprost plaćanja doprinosa te na povoljnije zajmove.

Podaci o potporama male vrijednosti prikazani su u ovom Izvješću, iako se potpore male vrijednosti ne smatraju državnim potporama u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, odnosno članka 2. podstavka 2. Zakona s obzirom da iznos kunske protuvrijednosti od 200.000 eura u (iznosu kojeg poduzetnik može dobiti u razdoblju 3 fiskalne godine, neovisno o instrumentu dodjele i razini davatelja potpore male vrijednosti) ne može značajno narušiti trgovinu između Republike Hrvatske i država članica EU, kako to proizlazi iz relevantnih propisa Europske komisije.

Za dodjelu potpora male vrijednosti nije potrebno odobrenje Europske komisije, niti je takve programe potrebno prijaviti Ministarstvu financija radi izdavanja mišljenja o njihovoj usklađenosti s pravilima o potporama pa davatelji potpora svoja sredstva često dodjeljuju upravo kao potpore male vrijednosti što posljedično dovodi do činjenice da je riječ o značajnim izdvajanjima proračunskih sredstava (neovisno o razini davatelja) koje davatelji dodjeljuju poduzetnicima. U odnosu na potpore male vrijednosti, članak 10. Zakona propisuje da se potpore male vrijednosti dodjeljuju u skladu s važećom uredbom Europske unije kojom se uređuju potpore male vrijednosti.

Tablica 33. Potpore male vrijednosti za razdoblje od 2013. do 2015. godine

Potpore male vrijednosti	2013.	2014.	2015.
	mln HRK	mln HRK	mln HRK
A1 Neposredne subvencije kamata	58,9	37,0	22,6
A1 Subvencije	336,5	334,5	309,4
A1 Oprost duga po osnovi zajma za poduzetnike	-	-	0,1
A2 Oprost poreza, porezna oslobođenja, izuzeća i olakšice	49,9	72,6	90,3
A2 Otpis duga	2,4	2,1	-
A2 Snižavanje, oslobođenje, olakšice, izuzeće i oprost plaćanja doprinosa	14,3	15,1	18,7
B1 Kapitalna ulaganja	3,4	17,0	55,8
B1 Pretvaranje duga u vlasnički udjel	-	0,8	-
C1 Povoljni zajmovi	21,7	7,6	1,9
D Jamstva	82,1	30,1	32,4
D Plaćanja za opozvana jamstva	22,9	-	-
UKUPNO	592,1	516,8	531,2

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

³² Potpore male vrijednosti dodjeljuju se temeljem pravila propisanih Uredbom Komisije (EU) br. 1407/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora u funkcioniranju Europske unije na *de minimis* potpore (Službeni list Europske unije, L 352, od 24. prosinca 2013.) koja se primjenjuje od 1. siječnja 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine.

Od ukupno dodijeljenih *de minimis* potpora u iznosu od 531,2 milijuna kuna, davatelji potpora na razini središnje države dodijelili su 403,4 milijuna kuna ili 75,9 posto, dok su davatelji na lokalnoj razini dodijelili 127,8 milijuna kuna ili 24,1 posto.

Prema dostavljenim podacima od strane davatelja potpora, *de minimis* potpore su u 2015. godini, dodjeljivali:

- Ministarstvo gospodarstva dodijelilo je ukupno 16,1 milijun kuna potpora, od toga temeljem Zakona o slobodnim zonama u obliku oprosta poreza, poreznih oslobođenja, izuzeća i olakšica dodijelilo je 15,8 milijuna kuna te ostalih *de minimis* potpora putem jamstava u iznosu od 160.047,02 kuna te putem neposrednih subvencija kamata iznos od 132.175,13 kuna.
- Ministarstvo poduzetništva i obrta dodijelilo je 22,9 milijuna kuna *de minimis* potpora putem subvencija te kapitalnih ulaganja i temeljem raznih programa i mjera: D2.1 Cjeloživotno obrazovanje za obrtnike, Domaći sajmovi, Inozemni sajmovi, Revitalizacija poslovnih prostora, Majstor svog zanata – naukovanje, Primjena informacijske i komunikacijske tehnologije za poboljšanje poslovnih procesa, Program sufinanciranja troškova sudjelovanja na sajmu INTEROP Las Vegas 2015 te Sufinanciranje troškova na predstavljanju hrvatskih kompanija ulagačima „Investors meet innovations“ Bloomberg.
- Ministarstvo poljoprivrede ukupno je dodijelilo 1 milijun kuna subvencija, od toga 91.550,22 kuna subvencija temeljem Nacionalnog programa poticanja provedbe uzgojnih programa za toplokrvne pasmine i uzgojne tipove konja u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. do 2020. godine u 2015. godini, 299,837.50 kuna subvencija temeljem Programa "Sufinanciranje analize sjemena soje na prisutnost genetski modificiranih organizama (GMO)" te 611.502,50 kuna subvencija temeljem Programa „Potpora skupinama proizvođača za izradu specifikacije poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda za zaštitu naziva oznakom izvornosti, oznakom zemljopisnog podrijetla ili zajamčeno tradicionalnog specijaliteta“.
- Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije dodijelilo je ukupno 49,1 milijuna kuna *de minimis* potpora, od čega 69.532,63 kuna subvencija temeljem Programa potpore male vrijednosti u 2015. godini otočnim poslodavcima za očuvanje radnih mjesta te temeljem Zakona o područjima posebne državne skrbi 49,1 milijun kuna poreznih olakšica.
- Ministarstvo turizma dodijelilo je ukupno 25,2 milijuna kuna u obliku subvencija sukladno programima: Program "Razvoj turizma u malom gospodarstvu 2001.-2003. godine" 147.040,09 kuna, Program Konkurentnost turističkog gospodarstva 23,5 milijuna kuna te Program Razvoj turizma na selu 1,6 milijuna kuna.
- Ministarstvo kulture dodijelilo je 1,8 milijuna kuna subvencija sukladno Programu „Poduzetništvo u kulturi“.
- Ministarstvo branitelja dodijelilo je 5,9 milijuna kuna subvencija, i to temeljem Programa stručnog osposobljavanja i zapošljavanja hrvatskih branitelja i djece smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja 5,7 milijuna kuna te temeljem

Programa sufinanciranja umjetničkih i dokumentarističkih djela o Domovinskom ratu 231.000,00 kuna.

- Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture dodijelilo je 94.222,54 kune subvencija temeljem Programa potpora unutarnje plovidbe u nacionalnom prijevozu.

- Ministarstvo financija dodijelio je putem poreznih olakšica 23,9 milijuna kuna potpora temeljem Zakona o porezu na dohodak.

- Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije dodijelila je ukupno 84,1 milijun kuna od čega putem jamstava 32,2 milijuna kuna, kapitalnih ulaganja 37,5 milijuna kuna, subvencija 14,3 milijuna kuna i povoljnih zajmova 156.506,65 kuna. Potpore su dodijeljene temeljem programa i mjera: Jamstveni program, Mikrokrediti, Poduzetnički impuls (Jačanje konkurentnosti prerađivačke industrije i Jačanje konkurentnosti uslužnih djelatnosti), Program sufinanciranja troškova sudjelovanja na sajmu CeBIT HANNOVER te Startco - realiziraj vlastitu poslovnu ideju.

- HBOR je temeljem Pravilnika o dodjeli potpore male vrijednosti HBOR-a dodijelio 19,7 milijuna kuna, i to putem subvencija 17,6 milijuna kuna, kroz povoljne zajmove 1,4 milijuna kuna te kroz snižavanje, oslobođenje, olakšice, izuzeće i oprost plaćanja doprinosa 770.835,32 kune.

- Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost dodijelio je 35,2 milijuna kuna, temeljem Programa za financiranje i sufinanciranje projekata u području zaštite okoliša i energetske učinkovitosti, i to za energetske učinkovitost 33,3 milijuna kuna (putem subvencija 32,9 milijuna kuna te putem povoljnih zajmova 390.838,07 kuna) i za zaštitu okoliša 1,9 milijuna kuna (putem subvencija 1,9 milijuna kuna te putem povoljnih zajmova 9.469,73 kuna).

- Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara dodijelio je 2,4 milijuna kuna subvencija temeljem Programa sufinanciranja gospodarskih projekata u gradu Vukovaru.

- Agencija za elektroničke medije dodijelila je 30,5 milijuna kuna subvencija temeljem Programa raspodjele sredstava Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija.

- Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje dodijelio je 8.881,52 kune *de minimis* potpora u obliku otpisa duga.

- Hrvatski zavod za zapošljavanje je putem subvencija dodijelio 70,7 milijuna kuna potpora temeljem Mjere aktivne politike zapošljavanja.

- Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje je putem snižavanja, oslobođenja, olakšica, izuzeća i oprosta plaćanja doprinosa dodijelio 14,3 milijuna kuna potpora temeljem Zakona o obnovi i razvoju Grada Vukovara.

- Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom je temeljem Programa potpora male vrijednosti (*de minimis*) za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom za 2015.-2016. dodijelio putem snižavanja, oslobođenja, olakšica, izuzeća i oprosta plaćanja doprinosa 423.407,65 kuna subvencija.

- Županije, općine i gradovi dodijelili su 127,8 milijuna kuna *de minimis* potpora i to najvećim dijelom putem subvencija 96,8 milijuna kuna, putem neposrednih subvencija kamata 22,5 milijuna kuna, zatim snižavanja, oslobođenja, olakšica, izuzeća i oprosta plaćanja doprinosa 3,7 milijuna kuna, kapitalnih ulaganja 3,2 milijuna kuna, oprosta poreza, poreznih oslobođenja, izuzeća i olakšica 1,5 milijuna kuna, otpisa duga 76.388,81 kuna te kroz plaćanja za aktivirana jamstava 10.000,00 kuna.

7. DRŽAVNE POTPORE U REPUBLICI HRVATSKOJ U USPOREDBI S POTPORAMA U EUROPSKOJ UNIJI

U 2015. godini, 28 država članica EU dodijelile su korisnicima ukupno 98,2 milijarde eura potpora, što zauzima udio u BDP-u od 0,67 posto, ne računajući potpore za željeznički promet i potpore za ublažavanje gospodarske i financijske krize, kako je i prikazano u Tablici 34.³³ Potpore za poticanje industrije i usluga u EU 28, iznosile su 90,8 milijardi eura ili 0,62 posto BDP-a, od kojih je gotovo 94,7 posto dodijeljeno za poticanje horizontalnih ciljeva od zajedničkog interesa, jer države članice EU, potpore usmjeruju prema strateškim ciljevima EU zacrtanim do 2020. godine regionalni razvoj, istraživanja i razvoj i inovacije, zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti i slično.

Tablica 34. Ukupne potpore u 2015. godini dodijeljene od strane država članica EU i Republike Hrvatske (isključujući krizne potpore i potpore za promet)

Država članica	Industrija i usluge		Poljoprivreda i ribarstvo		Ukupno	
	mlrd €	udio BDP	mlrd €	udio BDP	mlrd €	udio BDP
	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>a+c</i>	<i>b+d</i>
Hrvatska 2013	0,54	1,25%	0,39	0,90%	0,93	2,15%
Hrvatska 2014	0,46	1,06%	0,42	0,97%	0,88	2,03%
Hrvatska 2015	0,53	1,20%	0,64	1,46%	1,17	2,66%
EU-28 2015	90,78	0,62%	7,45	0,05%	98,23	0,67%
Belgija	1,90	0,46%	0,06	0,01%	1,96	0,47%
Bugarska	0,24	0,53%	0,09	0,20%	0,33	0,73%
Češka	1,94	1,16%	73,00	0,44%	74,94	1,60%
Danska	3,18	1,19%	0,09	0,03%	3,27	1,22%
Njemačka	35,95	1,19%	0,96	0,03%	36,91	1,22%
Estonija	0,22	1,12%	0,01	0,05%	0,23	1,17%
Irska	0,42	0,17%	0,37	0,14%	0,79	0,31%
Grčka	2,17	1,23%	0,11	0,06%	2,28	1,29%
Španjolska	1,93	0,18%	0,61	0,06%	2,54	0,24%
Francuska	13,14	0,60%	0,48	0,02%	13,62	0,62%
Italija	3,91	0,24%	1,48	0,09%	5,39	0,33%
Cipar	0,12	0,68%	0,02	0,07%	0,14	0,75%
Latvia	0,54	2,21%	0,01	0,06%	0,55	2,27%
Litva	0,28	0,75%	0,01	0,03%	0,29	0,78%
Luxemburg	0,15	0,29%	0,01	0,07%	0,16	0,36%
Mađarska	1,28	1,17%	0,24	0,22%	1,52	1,39%
Malta	0,09	1,04%	0,00	0,00%	0,09	1,04%
Nizozemska	1,76	0,26%	0,36	0,05%	2,12	0,31%
Austrija	1,99	0,58%	0,12	0,03%	2,11	0,61%
Poljska	3,16	0,73%	0,35	0,08%	3,51	0,81%
Portugal	0,76	0,43%	0,06	0,03%	0,82	0,46%
Rumunjska	1,21	0,76%	0,07	0,04%	1,28	0,80%
Slovenija	0,44	1,13%	0,01	0,01%	0,45	1,14%
Slovačka	0,40	0,51%	0,03	0,03%	0,43	0,54%
Finska	1,45	0,69%	0,71	0,34%	2,16	1,03%
Švedska	3,17	0,71%	0,01	0,00%	3,18	0,71%
Ujedinjeno kraljevstvo	8,72	0,34%	0,31	0,01%	9,03	0,35%

Izvor: Opća uprava za tržišno natjecanje Europske komisije; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Primjenjujući naprijed navedenu metodologiju Europske komisije (bez kriznih potpora i potpora željezničkom prometu), a sukladno podacima iz Tablice 34., u Republici Hrvatskoj je u 2015. godini dodijeljeno ukupno 1.167,93 milijuna eura potpora što iznosi 2,66 posto BDP-a, što je više za 295,8 milijuna eura u odnosu na 2014. godinu kada je dodijeljeno 872,1 milijuna eura potpora i kada je udio u BDP-u

³³ Izvor: internet stranica Europske komisije:
http://ec.europa.eu/competition/state_aid/scoreboard/index_en.html.

iznosio 2,03 posto, te je više za 233,5 milijuna kuna u odnosu na 2013. godinu kada je dodijeljeno 934,5 milijuna eura potpora i kada je udio u BDP-u iznosio 2,15 posto. Potpore industriji i uslugama u Republici Hrvatskoj su u 2015. godini dodijeljene u ukupnom iznosu od 526,8 milijuna eura, dok se iznos od 641,1 milijun kuna odnosi na poljoprivredu i ribarstvo.

Unutar horizontalnih potpora dodijeljenih u EU-28 u 2015. godini, na zaštitu okoliša i očuvanje energije se odnosi udio od 52,7 posto, na regionalne potpore 11,6 posto, za istraživanje i razvoj i inovacije 9,8 posto, kulturu 5,4 posto, za male i srednje poduzetnike 4,5 posto, zapošljavanje 3,6 posto, itd. U Republici Hrvatskoj je u 2015. godini, za horizontalne potpore dodijeljeno 290,7 milijuna eura ili 44,1 posto od ukupnih potpora dodijeljenih industriji i uslugama, i to najviše za zaštitu okoliša i očuvanje energije 141,9 milijuna eura, za regionalni razvoj 82,2 milijuna eura, zapošljavanje 27,1 milijuna eura i itd.

U EU je u 2015. godini ukupno dodijeljeno kroz skupna izuzeća 26,4 milijarde eura potpora. Dodjela potpora kroz skupna izuzeća ili programe potpora daje državama članicama EU mogućnost smanjenja administrativnog tereta i omogućavanje bolje fleksibilnosti rada, jer se na taj način omogućuje dodjela potpora bez prethodne kontrole od strane Europske komisije, a postavljeni kriteriji sukladnosti utvrđuju jednaka pravila za sve na unutarnjem tržištu.

S obzirom da Ministarstvo financija dostavlja i izvješća Europskoj komisiji, stoga su i u ovom Izvješću prikazani podaci usklađeni s metodologijom prikaza potpora u EU, jer su nakon pristupanja Republike Hrvatske u EU, svi podaci o dodijeljenim potporama Republike Hrvatske dio Izvješća Europske komisije o dodijeljenim državnim potporama uz ostale države članice EU.

8. PROCJENA DRŽAVNIH POTPORA U 2016. GODINI

Iako suprotno prethodnim procjenama, državne potpore dodijeljene u 2015. godini bile su više u odnosu na prethodna razdoblja, stoga je sukladno navedenom teško procijeniti i stvarno dodijeljene potpore u 2016. godini, uz vjerojatnost kako će otprilike ostati na istoj razini kao i u 2015. godini, ili će biti manje s obzirom na činjenicu postojanja gospodarske krize, davateljima potpora su u proračunima na raspolaganju manji iznosi sredstava, možda će biti manje u odnosu na dodijeljene potpore u 2015. godini 10 do 15 posto.

Što se tiče potpora za poljoprivredu i ribarstvo u 2016. godini, procjenjuje se dodjela potpora otprilike na istoj ili višoj razini potpora u odnosu na prethodno razdoblje. Sektorske potpore bi također mogle ostati na istoj razini, dok bi regionalne potpore te potpore horizontalnim ciljevima mogle biti dodijeljene u nešto višim iznosima, a i u samom cilju primjene modernizacije državnih potpora u EU (*State Aid Modernisation* – SAM) je poželjan tijek rasta tih tzv. „dobrih potpora“, odnosno veće financiranje horizontalnih ciljeva kao što su istraživanje i razvoj i inovacije, zaštita okoliša, mali i srednji poduzetnici te regionalni razvoj.

9. ZAKLJUČAK

Što se tiče Godišnjeg izvješća o državnim potporama za 2015. godinu, u njemu su prikazani svi podatci o ukupno dodijeljenim državnim potporama i potporama male vrijednosti u 2015. godini, te revidirani podatci o dodijeljenim potporama u 2013. i 2014. godini, temeljem dostavljenih podataka od strane davatelja državnih potpora.

U 2015. godini ukupno je dodijeljeno 9.892,5 milijuna kuna potpora, što je povećanje za 10,6 posto u odnosu na 2014. godinu te za 15,9 posto u odnosu na 2013. godinu. Udio ukupnih potpora u BDP-u u 2015. godini iznosio je 2,96 posto. Potpore po zaposlenom u 2015. godini iznosile su 7.292,3 kune, što je povećanje za 9,4 posto u odnosu na 2014. godinu te povećanje za 16,5 posto u odnosu na 2013. godinu. Potpore po stanovniku u 2015. godini iznose 2.300,60 kuna i više su za 10,6 posto u odnosu na 2014. godinu te za 15,9 posto u odnosu na 2013. godinu. Udio potpora u rashodima države povećao se u 2015. godini odnosu na ranija razdoblja, u 2015. godini iznosio je 8,34 posto, u 2014. godini 7,02 posto te u 2013. godini 6,83 posto.

Kako je naprijed i navedeno, u 2015. godini je dodijeljeno ukupno 9.892,5 milijuna kuna potpora, a od navedenog iznosa, sektoru poljoprivrede i ribarstva dodijeljeno je 4.878,4 milijuna kuna, a industriji i uslugama 5.014,1 milijun kuna, odnosno prema strukturi ukupno dodijeljenih potpora, potpore poljoprivredi i ribarstvu čine 49,3 posto ukupno dodijeljenih potpora a potpore za industriju i usluge 50,7 posto.

Potpore poljoprivredi i ribarstvu u 2015. godini dodijeljene su u iznosu od 4.878,4 milijuna kuna, što je povećanje za 53,7 posto u odnosu na 2014. godinu te 65,0 posto u odnosu na 2013. godinu. Navedene potpore imaju udio od 49,3 posto u ukupnim potporama, a udio tih potpora u BDP-u u 2015. godini je 1,46 posto.

U 2015. godini potpore dodijeljene sektoru industrije i usluga ukupno iznose 5.014,1 milijun kuna, što je smanjenje za 13,2 posto u odnosu na 2014. godinu te za 10,2 posto u odnosu na 2013. godinu. Udio potpora sektoru industrije i usluga u ukupno dodijeljenim potporama u 2015. godini iznosi 50,7 posto, dok udio tih potpora u BDP-u u 2015. godini iznosi 1,5 posto. U strukturi potpora u sektoru industrije i usluga, sektorske potpore su i dalje kontinuirano dodjeljivane u većem iznosu od horizontalnih potpora, što predstavlja negativan trend, međutim, 2.801,8 milijuna kuna potpora odnosno 55,9 posto udjela tih potpora odnosi se na potpore dodijeljene posebnim sektorima, dok se udio od 44,1 posto ili 2.212,3 milijuna kuna odnosi na horizontalne potpore.

Potpore posebnim sektorima su u 2015. godini dodijeljene u iznosu od 2.801,8 milijuna kuna što je smanjenje za 34,5 posto u odnosu na 2014. godinu te za 19,5 posto u odnosu na 2013. godinu. Udio sektorskih potpora u 2015. godini u odnosu na ukupno dodijeljene potpore industriji i uslugama iznosi 55,9 posto, dok je taj udio u ukupno dodijeljenim potporama 28,3 posto. Unutar sektorskih potpora dodijeljenih u 2015. godini, najviše potpora odnosi se na usluge za javno radiotelevizijsko emitiranje 1.225,8 milijuna kuna, zatim na potpore sektoru prometa 1.005,0 milijuna kuna, sektoru brodogradnje 503,2 milijuna kuna, za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama 43,7 milijuna kuna te na sektor turizma 24,1 milijun kuna. U dodijeljenim potporama posebnim sektorima prevladavaju subvencije s udjelom od 93,1 posto,

zatim slijede jamstva 5,8 posto, udio u temeljnom kapitalu s 0,9 posto te povoljni zajmovi s 0,2 posto udjela.

Unutar navedenih sektorskih potpora, potpore za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa kao naknada za obavljanje javne usluge, u 2015. godini dodijeljene su u iznosu od 2.300,9 milijuna kuna, što predstavlja udio od 23,3 posto ukupno dodijeljenih potpora u Republici Hrvatskoj. Navedene potpore odnose se na javne radiodifuzijske usluge za emitiranje javnog radio i televizijskog programa u iznosu 1.193,9 milijuna kuna, na usluge u željezničkom prometu 600,6 milijuna kuna, u pomorskom prometu 309,7 milijuna kuna, zračnom prometu 94,7 milijuna kuna, za poštanske usluge 81,8 milijuna kuna te za kopneni cestovni promet 20,1 milijun kuna.

Horizontalne potpore, uključujući regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini, dodijeljene su u 2015. godini, u ukupnom iznosu od 2.212,3 milijuna kuna, što je više za 48,0 posto u odnosu na 2014. godinu te za 5,3 posto u odnosu na 2013. godinu. U 2015. godini se na horizontalne potpore u užem smislu³⁴ odnosi iznos od 1.497,5 milijuna kuna, na regionalne potpore 625,3 milijuna kuna te na potpore na lokalnoj razini 89,5 milijuna kuna. Potpore dodijeljene horizontalnim ciljevima u „užem smislu“ u 2015. godini iznose 1.497,5 milijuna kuna te su više za 74,4 posto u odnosu na 2014. godinu i za 15,2 posto u odnosu na 2013. godinu. U strukturi horizontalnih potpora u užem smislu u 2015. godini, najviše potpora dodijeljeno je u iznosu od 1.079,6 milijuna kuna za zaštitu okoliša i uštedu energije, za zapošljavanje 206,0 milijuna kuna, za kulturu 70,0 milijuna kuna, malim i srednjim poduzetnicima 54,4 milijuna kuna, za usavršavanje 47,7 milijuna kuna, za istraživanje i razvoj i inovacije 30,4 milijuna kuna te za razvoj širokopojasnih mreža 9,4 milijuna kuna.

Regionalne potpore su u 2015. godini dodijeljene u iznosu od 625,3 milijuna kuna, te su više za 11,9 posto u odnosu na 2014. godinu, a manje za 8,2 1,3 posto u odnosu na 2013. godinu. Potpore na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dodijeljene su u 2015. godini u iznosu od 89,5 milijuna kuna, što je više za 15,9 posto u odnosu na 2014. godinu te manje za 46,4 posto u odnosu na 2013. godinu.

Podaci o podijeli dodijeljenih potpora prema karti regionalnih potpora odnosno po NUTS 2 regijama u Republici Hrvatskoj – Kontinentalnoj i Jadranskoj Hrvatskoj, su također prikazani u ovom Izvješću, no navedenim podacima nisu obuhvaćene potpore poljoprivredi i ribarstvu. Potpore dodijeljene statističkoj regiji Jadranska Hrvatska u 2015. godini iznose ukupno 2.478,6 milijuna kuna, od čega se na horizontalne potpore (uključujući regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini) odnosi 684,8 milijuna kuna dok se na posebne sektore odnosi 1.793,8 milijuna kuna. Potpore dodijeljene statističkoj regiji Kontinentalna Hrvatska ukupno iznose 2.535,5 milijuna kuna, gdje se na horizontalne potpore (uključujući regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini) odnosi 1.527,4 milijuna kuna, a na sektorske potpore 1.008,1 milijun kuna.

Potpore male vrijednosti odnosno *de minimis* potpore, se u smislu Zakona i ne smatraju potporama jer ne mogu narušiti trgovinu između Republike Hrvatske i država članica EU, međutim ipak su prikazane u ovom Izvješću kako bi se prikazalo da se navedenim potporama izdvajaju značajna proračunska sredstva, a u 2015. godini

³⁴ Potpore za: istraživanje i razvoj i inovacije, zaštitu okoliša i očuvanje energije, male i srednje poduzetnike, usavršavanje, zapošljavanje, kulturu i razvoj širokopojasnih mreža.

dodijeljeno je 531,2 milijuna kuna *de minimis* potpora, što je za 2,8 posto više u odnosu na 2014. godinu, a manje za 10,3 posto u odnosu na 2013. godinu.

Unatoč gospodarskoj krizi te poteškoćama u poslovanju poduzetnika u Republici Hrvatskoj te smanjenim proračunskim mogućnostima, ipak je zamjetan rast dodijeljenih potpora u 2015. godini u odnosu na ranija razdoblja. S obzirom na navedeno, i dalje je potrebno kod dodjele državnih potpora, sve više usmjeravati ograničena proračunska sredstva u tzv. „dobre potpore“ horizontalnog karaktera, a manje u sektorske potpore, te se pri tome mora voditi računa o Smjernicama politike državnih potpora u Republici Hrvatskoj koje naglašavaju upravo te ciljeve koji su najviše i naglašeni u postupku Modernizacije državnih potpora pokrenutom od strane Europske komisije.

PRILOG 1.

Davatelji potpora na razini središnje države u 2015. godini

<i>Davatelji potpora na razini središnje države u 2015. godini</i>
1. Ministarstvo financija
2. Ministarstvo gospodarstva
3. Ministarstvo poduzetništva i obrta
4. Ministarstvo kulture
5. Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture
6. Ministarstvo poljoprivrede
7. Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
8. Ministarstvo turizma
9. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
10. Ministarstvo branitelja
11. Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom
12. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
13. Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara
14. Centar za restrukturiranje i prodaju
15. Agencija za obalni linijski pomorski promet
16. Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti
17. Agencija za elektroničke medije
18. Hrvatski audiovizualni centar
19. Hrvatska banka za obnovu i razvitak
20. Hrvatski zavod za zapošljavanje
21. Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije
22. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
23. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje

PRILOG 2.

Kategorije državnih potpora

Pravila	
Kategorija	
Namjena	
HORIZONTALNA PRAVILA	
Istraživanje i razvoj i inovacije	Projekti istraživanja i razvoja za temeljna, primijenjena i razvojna istraživanja i studije o tehničkoj izvodivosti za primijenjena i razvojna istraživanja
	Pokrivanje troškova zaštite prava industrijskog vlasništva za male i srednje poduzetnike
	Novo osnovani mali poduzetnici koji se bave inovacijama
	Inovacije procesa i organizacije poslovanja u sektoru usluga
	Savjetodavne usluge o inovacijama i usluge koje potiču inovacije (mali i srednji poduzetnici)
	Unajmljivanje visoko stručnog kadra koji se privremeno zapošljava iz istraživačkih organizacija ili velikih poduzetnika u malim i srednjim poduzetnicima
	Osnivanje, širenje i oživljavanje inovacijskih clustera
Zaštita okoliša i ušteda energije	Postizanje višeg stupnja zaštite okoliša od obvezujućih standarda odnosno ukoliko ne postoje obvezujući standardi
	Nabava novih transportnih vozila po standardima višim od obvezujućih odnosno ukoliko ne postoje obvezujući standardi
	Prilagodba budućim obvezujućim standardima
	Istraživanja odnosno izrada studija neposredno vezanih za zaštitu okoliša
	Ušteda energije
	Obnovljivi izvori energije
	Kogeneracija i daljinsko grijanje
	Gospodarenje otpadom
	Sanacija onečišćenih područja
	Premještanje poduzetnika radi zaštite okoliša na postojećoj lokaciji
	Sustav trgovanja dozvolama
	Suzbijanje negativnih vanjskih učinaka zaštite okoliša putem smanjenja ili izuzeća od poreza za zaštitu okoliša za pojedine sektore ili kategorije poduzetnika uz mogućnost uvođenja viših poreza za ostale poduzetnike
Mali i srednji poduzetnici	Ulaganje u materijalnu i nematerijalnu imovinu i otvaranje novih radnih mjesta vezanih uz projekt ulaganja
	Pokriće troškova osnivanja i tekućih troškova poslovanja vezanih samo za male ženske poduzetnike
	Prilagodba budućim obvezujućim standardima
	Savjetodavne usluge
	Sudjelovanje na sajmovima
	Pokrivanje troškova prava industrijskog vlasništva
	Novi mali poduzetnici koji se bave inovacijama
	Savjetodavne usluge o inovacijama i usluge koje potiču inovacije
	Ulaganja rizičnog kapitala od strane investicijskih fondova

Zapošljavanje	
	Zapošljavanje invalidnih osoba ili osoba koje se teže zapošljavaju
	Pokriće dodatnih troškova zapošljavanja invalidnih osoba
Usavršavanje	
	Posebno usavršavanje zaposlenika
	Opće usavršavanje zaposlenika
Sanacija i restrukturiranje	
	Pomoć poduzetnicima u teškoćama kojima se temeljem ostvarivog i prihvaćenog plana restrukturiranja može osigurati dugoročni ostanak na tržištu
Kultura i zaštita baštine	
	Poticanje kulture i zaštita baštine
POSEBNA SEKTORSKA	
Kopneni promet (željeznički, cestovni, unutarnji plovni putevi)	
	Služba od općeg gospodarskog interesa koja se odnosi na gradski, prigradski, regionalni i nacionalni prijevoz
	Investicijska ulaganja u razvoj kombiniranog prijevoza koja se odnose na ulaganja u infrastrukturu te nepomične i pomične objekte koji su neophodni za pretovar
	Ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama
Zračni promet	
	Služba od općeg gospodarskog interesa za zračni prijevoz unutar države između regionalnih zračnih luka
	Ostale namjene predviđene horizontalnim potporama
Pomorski promet	
	Služba od općeg gospodarskog interesa koja se odnosi na pomorsku kabotažu
	Odobranje poreznih olakšica u cilju održavanja konkurentnosti brodara
	Pokriće troškova zapošljavanja koji se odnose na smanjenje stope doprinosa za socijalno osiguranje
	Zamjena posade tj. podmirenje dijela troškova povratka pomorca u domovinu
	Ulaganje u obnovu flote koja čine dio strukturalne reforme čiji je cilj smanjivanje kapaciteta flote
	Usavršavanje pomoraca te ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama
Proizvodnja čelika	
	Zatvaranje poslovanja (kapaciteta) poduzetnika
	Zbrinjavanje viška radnika i prijevremeno umirovljenje radnika, pod uvjetom da se radi o djelomičnom ili potpunom zatvaranju kapaciteta
	Ostale namjene predviđene horizontalnim potporama osim potpora za sanaciju i restrukturiranje
Brodogradnja	
	Prilikom djelomičnog ili potpunog zatvaranja kapaciteta mogu se pokriti sljedeći troškovi: zbrinjavanje viška radnika i prijevremeno umirovljenje; savjetodavne usluge radnicima koji su proglašeni viškom odnosno prijevremeno umirovljeni; prekvalifikacija radnika; preuređenje brodogradilišta, zgrada, postrojenja i infrastrukture za svrhe različite od brodogradnje
	Prilikom potpunog zatvaranja kapaciteta putem zajmova i državnih jamstava okončanje nedovršenih poslova
	Regionalne potpore za nadogradnju ili modernizaciju postojećih poduzetnika zbog poboljšanja iskoristivosti postojeće opreme i uređaja
	Ostale namjene predviđene horizontalnim potporama
Javne radiodifuzijske usluge	
	Usluge od općeg gospodarskog interesa koje su u izravnoj vezi s demokratskim, socijalnim i kulturnim potrebama društva i potrebom očuvanja medijskog pluralizma
	Ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama

	Kinematografija i ostala audiovizualna djelatnost
	Proizvodnja filmova i TV programa koji su od značaja za razvoj kulture sukladno potvrđenim nacionalnim kriterijima
	Ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama
	Poštanske usluge
	Služba od općeg gospodarskog interesa koja se odnosi na univerzalne usluge, a ispunjava zahtjeve za kontinuitetom, tajnošću, neutralnošću, jednakosti postupanja i prilagodljivosti
	Ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama
	Turizam
	Sve namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama
REGIONALNA	
	Početna materijalna i nematerijalna ulaganja
	Otvaranje novih radnih mjesta povezanih s projektom ulaganja
	Naknada dijela troškova tekućeg poslovanja (postojanje dodatnih transportnih troškova, područja s naseljenošću ispod 8 stanovnika po km ² , udaljenost i nedostupnost pojedinih područja te za novoosnovane male poduzetnike)
	Veliki projekti ulaganja

Razina državne potpore

Opis razine
1. Državna razina
2. Regionalna razina
3. Lokalna razina
4. Ostalo

PRILOG 3.

Instrumenti državne potpore

A – Subvencije, porezna izuzeća i oprost duga

Subvencije i porezna izuzeća, čine prvu skupinu u kojoj cjelokupan iznos transferiran korisniku čini potporu. Ta skupina se dijeli na dvije podskupine:

- **A1** - subvencije (subvencije, neposredne subvencije kamata, oprost duga po osnovi zajma, prisilna nagodba i stečaj);
- **A2** - oprost poreza, porezna oslobođenja, izuzeća i olakšice (kao različiti oblici umanjenja poreza na dobit poduzetnicima, i to: olakšice s područja posebne državne skrbi - niža stopa poreza na dobit, olakšice i oslobođanja za porezne obveznike na području Grada Vukovara - niža stopa poreza na dobit, olakšice i oslobođanja za porezne obveznike koji posluju u slobodnim zonama - niža stopa poreza na dobit, poticaji ulaganja - niža stopa poreza na dobit, poticaji zapošljavanja invalidnih osoba - niža stopa poreza na dobit, poticaji istraživanja i razvoja - umanjenje porezne osnovice za troškove istraživanja i razvoja).

Osim subvencija i poreznih izuzeća u skupinu A2 ulaze i snižavanje, oslobođenje, olakšice, izuzeće i oprost plaćanja doprinosa, odgode pri plaćanju poreza, otpis duga i odgode pri podmirenju duga.

B - Udjeli u vlasničkom kapitalu

Kako bi država pomogla nekom poduzetniku, svoje potraživanje prema tom poduzetniku može pretvoriti u vlasnički udjel i time postaje suvlasnikom toga poduzetnika. U tu skupinu potpora ubrajaju se: državna ulaganja u vlasnički kapital poduzetnika kojima nije cilj stvaranje dobiti, kapitalna ulaganja i rizični kapital, pretvaranje duga prema državi u vlasnički udjel, prodaja državne imovine pod povoljnim uvjetima, odricanje od isplate dobiti poduzetnika na koju država ima pravo na temelju udjela u vlasništvu poduzetnika i sl. Ovdje se radi uglavnom o poduzetnicima u teškoćama, kojima država na ovaj način nastoji pomoći.

C – Financijski transferi

- **C1 - Povoljni zajmovi** - krediti koje država izravno ili putem ovlaštenih pravnih osoba ili putem poslovnih banaka, dodjeljuje poduzetnicima uz povoljnije uvjete od tržišnih, tj. niže kamatne stope od tržišnih, uz dulje vrijeme počeka ili otplate te druge povoljne uvjete. Takvi krediti obično su namijenjeni poduzetnicima u teškoćama koji kredit ne bi mogli dobiti pod redovnim tržišnim uvjetima, a uglavnom se dodjeljuju preko Hrvatske banke za obnovu i razvitak. U ovoj skupini nalaze se i zajmovi poduzetnicima u teškoćama.

D – Jamstva, opozvana jamstva

Obuhvaćaju državna jamstva za osiguranje od komercijalnih i nekomercijalnih rizika u nominalnom iznosu. Državna jamstva omogućuju korisniku da dobije kredit uz povoljnije uvjete od onih na financijskim tržištima. Državno jamstvo u pravilu ne predstavlja potporu korisniku ako su ispunjeni sljedeći uvjeti: da korisnik zajma nije u financijskim poteškoćama, da korisnik zajma može na financijskom tržištu dobiti zajam po tržišnim uvjetima bez posredovanja države, da je državno jamstvo povezano s određenom financijskom transakcijom, ograničeno po visini i po vremenu trajanja, da državno jamstvo ne pokriva više od 80 posto određene financijske obveze, da se za državno jamstvo zaračunava tržišna cijena. Samo ako su kumulativno ispunjeni svi navedeni uvjeti, tada jamstvo ne predstavlja potporu.

Ovoj skupini pripadaju i opozvana jamstva kod kojih je element potpore jednak iznosu opozvanog jamstva.

Navedeni instrumenti dodjele potpore predstavljaju samo najčešće korištene instrumente.

Metodologija ocjene elementa državne potpore

Skupina A1	
Subvencije	ukupna vrijednost primljene subvencije
Neposredne subvencije kamata	ukupna vrijednost primljene subvencije (ili neisplata dijela kamata)
Oprost duga po osnovi zajma	vrijednost otpisanoga duga
Prisilna nagodba i stečaj	procijenjeni umanjeni iznos nagodbe ili tražbine iz stečajne mase u odnosu prema drugim vjerovnicima zbog svjesno prouzročenog slabijega položaja države kao vjerovnika u postupku nagodbe ili stečaja

Skupina A2	
Oprost poreza, porezna oslobođenja, izuzeća i olakšice	nisu uključene porezne olakšice koje su općeg karaktera, već samo olakšice koje su specifične za određenog poduzetnika ili skupinu poduzetnika odnosno za pojedino područje; potpora je ukupni izračunati iznos izuzeća ili olakšice
Snižavanje, oslobođenje, olakšice, izuzeće i oprost plaćanja doprinosa	vrijedi isto načelo kao i kod poreznih izuzeća – u potpore ne ulaze one olakšice koje imaju opći značaj; potporu čini ukupni izračunati iznos
Odgode pri plaćanju poreza	iznos kamate izračunate prema referentnoj stopi za razdoblje odgode (dekurzivni jednostavni kamatni račun) i svedene na sadašnju vrijednost
Otpis duga	iznos otpisanog duga
Odgode pri podmirenju duga	iznos kamate izračunate prema referentnoj stopi za razdoblje odgode (dekurzivni jednostavni kamatni račun) i svedene na sadašnju vrijednost

Skupina B	
Ulaganja u vlastiti kapital	potpora je iskazana vrijednost koristi za korisnika potpore
Kapitalna ulaganja i rizični kapital	element potpora nazočan je u svim državnim ulaganjima koje kao primarni cilj nemaju stvaranje dobiti; element potpore je iskazana vrijednost koristi za korisnika potpore; ovaj instrument obuhvaća ulaganja u vlasnički kapital, investicijska ulaganja i rizični kapital
Pretvaranje duga u vlasnički udjel	element potpore postoji u slučaju kada je država u slabijem položaju od ostalih vjerovnika; potpora je iskazana vrijednost koristi za korisnika potpore, koja proizlazi zbog slabijeg položaja države
Prodaja državne imovine pod povoljnim uvjetima	potpora je razlika između tržišne vrijednosti imovine i cijene po kojoj se prodaje
Odricanje od isplate dobiti poduzetnika	dio raspodijeljene dobiti, koja potječe iz vlasništva države u poduzetniku i kojega se država odrekne, predstavlja u cijelosti potporu

Skupina C1	
Povoljni zajmovi	razlika između referentne stope i povoljne kamatne stope po kojoj je zajam odobren; tako dobivena razlika se svodi na sadašnju vrijednost
Zajmovi poduzetnicima u teškoćama	razlika između referentne stope za poduzetnike u teškoćama i ugovorene povoljne kamatne stope; tako dobivena razlika se svodi na sadašnju vrijednost; potpora sadržana u ovakvim zajmovima može iznositi i do 100 posto vrijednosti zajma

Skupina D	
Jamstva	razlika između tržišne cijene jamstva i cijene državnog jamstva koja je niža; za poduzetnike u teškoćama potpora može iznositi i do 100 posto vrijednosti jamstva
Opozvana jamstva	iznos opozvanog jamstva

Skupina E1	
Ostalo	